

NE VORBEŞTE PĂRINTELE CLEOPA

8

NE VORBEŞTE

PĂRINTELE CLEOPA

8

Carte tipărită cu binecuvântarea

I.P.S. DANIEL

Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

Ediţie îngrijită de
Arhimandrit Ioanichie Bălan

Ediţia a II-a

EDITURA MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA
2004

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
CLEOPA ILIE, arhimandrit
Ne vorbeşte Părintele Cleopa / Arhim. Cleopa Ilie. - Ed. a 2-a. - Vânători-Neamţ : Mănăstirea Sihăstria, 2001-
14 vol.
ISBN 973-86836-2-9
Vol. 8. - 2004. - ISBN 973-86836-4-5

281.95(047.53)

CUVÂNT ÎNAINTE

Cu mila Bunului Dumnezeu şi cu rugăciunile Maicii Domnului, iese de sub tipar şi al optulea volum din seria cărţilor **Ne vorbeşte Părintele Cleopa.**

Preacuvioşia sa a plecat la Domnul de câteva luni, dar, prin cărţile şi cuvintele sale, el vorbeşte tainic cu fiecare şi se roagă pentru toţi fiii săi duhovniceşti şi pentru cei care îi cer ajutorul. Deci, aşa cum se roagă Părintele Cleopa pentru noi, şi noi suntem datori să ne rugăm pentru el, cerând mila lui Dumnezeu şi iertare de păcate, ca să dobândim cu toţii cereasca Împărăţie.

Continuând tipărirea cuvintelor duhovniceşti ale Părintelui Cleopa, din seria sus-amintită, în volumul de faţă am introdus mai întâi o minunată predică la Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul, rostită de sfinţia sa la hramul Schitului Sihla, în vara anului 1980.

Ţinând seamă de situaţia critică de decădere morală a copiilor noştri, am grupat câteva teme, privind creşterea copiilor în frica Domnului, cu exemple de neascultare faţă de părinţi şi consecinţa acestui păcat strigător la cer, care are grele urmări atât în lumea aceasta, cât şi dincolo de mormânt, în chinurile iadului.

Apoi am adăugat, în mod selectiv, şi alte cuvinte duhovniceşti netipărite până acum, dintre

care amintim: „Treptele urcuşului duhovnicesc", o istorioară înfricoşată cu femeile care fac avort, „Însemnătatea celor şapte Laude ale Bisericii", „Despre treptele mâniei", o minune cu mutarea Muntelui Adar, darurile şi Acoperământul Maicii Domnului şi cântarea Axionului; „Potopul cu apă şi potopul cu foc", „Cele patru ispite din vremea morţii" şi, la urmă, am completat cu răspunsuri date la unele întrebări ale credincioşilor, incluse în tema „Sfaturi duhovniceşti".

Suntem încredinţaţi că şi acest volum de cuvinte duhovniceşti ale iubitului nostru părinte, Arhimandritul Cleopa Ilie, va fi de mare folos credincioşilor noştri iubitori de Hristos. De aceea stăruim să continuăm această serie până la epuizarea învăţăturilor care ne-au rămas înregistrate de la Părintele Cleopa.

Fie ca Bunul nostru Mântuitor să odihnească sufletul Părintelui Cleopa în ceata sfinţilor Săi, ca să se roage neîncetat pentru noi toţi, care ne mângâiem din frumoasele sale învăţături duhovniceşti.

Arhimandrit Ioanichie Bălan

Sfânta Mănăstire Sihăstria,
Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul,
24 iunie 1999

PREDICĂ LA NAŞTEREA SFÂNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL

Iubiţi credincioşi,

Se spune în tradiţie că Sfântul Apostol şi Evanghelist Luca a fost pictor şi doctor, cum îl numeşte marele Apostol Pavel: *Închină-se vouă Luca, doctorul cel bun.*

Dar noi vedem că nu numai doctor şi pictor a fost, ci şi mare scriitor. Dacă aţi ascultat cu multă atenţie dumnezeiasca Evanghelie de astăzi, atât de frumos descrie el aceasta unui oarecare Teofil, prieten ales al său, încât nu mai este nevoie de nimeni ca s-o tâlcuiască. Că aşa de frumos spune, cum aţi auzit de la început, toată istoria naşterii şi zămislirii Sfântului Ioan Botezătorul şi minunile care s-au întâmplat atunci.

Tocmai de aceasta nu ne vom opri mult asupra tâlcuirii Evangheliei, că aţi auzit-o cu toţii explicată aşa de frumos şi luminat. Vom vorbi numai câteva cuvinte la naşterea dumnezeiescului Ioan Botezătorul şi Înaintemergătorul şi despre cine a fost el.

Aţi auzit ce spune Mântuitorul în Sfânta Evanghelie: *Aşa să lumineze lumina voastră înaintea neamurilor, ca, văzând oamenii faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.* Cine a fost o lumină mai mare ca Ioan Botezătorul?

Şi ca să aflăm cine a fost el, să întrebăm direct pe Hristos, Mântuitorul lumii, Care le spunea atunci ucenicilor Săi şi la tot poporul: *Ce-aţi ieşit să vedeţi în pustie? Au doară trestie clătinată de vânt? Dar ce-aţi ieşit să vedeţi? Au doară om îmbrăcat în haine moi? Iată, cei ce petrec în haine scumpe şi în desfătare sunt în casele regilor? Dar ce aţi ieşit să vedeţi? Au doară prooroc?* Şi apoi le explică: „Dacă aţi ieşit pentru aceasta, să ştiţi că mai mult decât prooroc este Ioan Botezătorul!" Apoi, arătând cine este Ioan, zice că, din toţi cei ce s-au născut din femei până la el, nimeni nu este mai mare ca Ioan Botezătorul.

Dacă ar fi spus un prooroc acest adevăr, un patriarh, un apostol, un sfânt, ar trebui să-l credem; dar când spune Ziditorul proorocilor şi Dumnezeul proorocilor că Ioan este cel mai mare om născut din femeie, cine poate să se îndoiască de acest adevăr?

Pe acest dumnezeiesc prooroc, mai înainte l-a vestit Isaia, zicând: *Iată, Eu trimit pe îngerul Meu înaintea feţei Tale, care va găti calea Ta înaintea Ta.* Şi iarăşi: *Glasul celui ce strigă în pustie, gătiţi calea Domnului, drepte faceţi cărările Lui.*

Dar de ce l-a numit înger? Pentru că viaţa lui s-a asemănat foarte mult îngerilor celor fără de trup. Nu era la Ioan avere, nu era lux, nu erau mâncări alese; nu era la Ioan viaţă împătimită către trup, ci cu totul dezlegat de trup trăia pe pământ, ca un înger. Se hrănea cu acride şi miere sălbatică.

Ioan mânca muguri de copaci şi miere sălbatică care o fac viespile şi albinele sălbatice prin nişte stânci şi este foarte amară. Deci aceasta era hrana

de toate zilele a acestui dumnezeiesc prooroc, şi era îmbrăcat cu o piele de cămilă şi încins cu curea. Şi a ieşit pe malurile Iordanului, când a fost trimis la vremea propovăduirii, şi a început să strige: *Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia Cerurilor!*

Iată ce este mai mare în lume! Nu dregătoria. Nu bogăţia. Nu cinstea de la oameni. Ci fapta cea bună; virtutea este mai slăvită şi în cer şi pe pământ, şi de Dumnezeu şi de oameni.

Auzind oamenii din Iudeea şi din Samaria şi din tot Ierusalimul că a ieşit un prooroc pe prundurile Iordanului şi predică apropierea Împărăţiei Cerului, mergeau la el şi erau botezaţi de Ioan în Iordan. Pielea cea de cămilă a lui Ioan cu care era îmbrăcat, cureaua cea de pe mijlocul său, viaţa lui îngerească şi sfântă, lepădarea lui de toate ale veacului de acum, au atras toată Palestina la el.

Veneau la Ioan cei ce dormeau pe paturi împodobite cu nestemate, cu fildeş de elefant; cei învăţaţi să doarmă pe saltele şi pe cearşafuri, până şi cei cu coroana pe cap, că şi Irod a venit, atunci când Ioan l-a mustrat în faţa poporului, zicând: *Nu se cade, o, Iroade, să trăieşti cu cumnată-ta,* cu femeia fratelui tău.

Veneau pe prundurile Iordanului şi dormeau pe nisip noaptea, ca să asculte de dimineaţă până seara pe acest om mai presus de om, pe acest înger în trup, care s-a lepădat cu totul de ale veacului de acum şi venise ca un înger al Domnului să vestească venirea lui Hristos pe pământ.

Deci Ioan a fost cel mai mare om născut din femeie, înger cu trup şi înaintemergător. El s-a

învrednicit să se atingă cu mâna sa cea dreaptă de creştetul Stăpânului Hristos. Am văzut mâna lui în Sfântul Munte al Atonului, la Mănăstirea Dionisiu, într-un toc de aur, dat de Neagoe Basarab al nostru în schimbul moaştelor Sfântului Nifon, Patriarhul Constantinopolului. Este galbenă ca ceara.

La Bobotează, când se face aghiazmă, părinţii de la Athos nu mai bagă Sfânta Cruce, ci iau mâna Sfântului Ioan şi o bagă în vase cu apă de izvor, zicând: „În Iordan botezându-Te Tu, Doamne...". Şi dacă are să fie pace în Grecia şi belşug, când o scoate din apă, mâna se deschide singură şi iar se închide de trei ori, semn că Dumnezeu este cu această mână care s-a atins de creştetul Său în Iordan.

Iubiţilor mei fraţi, dacă trebuie să cinstim pe Maica Domnului, care-i mai presus şi decât Ioan Botezătorul, că L-a născut pe Hristos cu trup, apoi al doilea după dânsa trebuie să-l cinstim pe Sfântul Ioan Botezătorul. Deci să nu fie casă de creştini unde să nu fie icoana Sfântului Ioan Botezătorul şi unde să nu vă rugaţi acestui mare prooroc şi înger în trup şi înaintestătător al tuturor cetelor drepţilor, cum îl numeşte Biserica.

Aceste puţine cuvinte am zis la naşterea dumnezeiescului Botezător şi Înaintemergător, iar acum vă mut cu mintea în altă parte.

Care aţi fost aseară la priveghere, aţi auzit trei paremii[1]. Una se referea la Avraam şi Sarra, alta la mama lui Samson, Manoe, şi alta la naşterea Maicii Domnului, din dumnezeieştii Părinţi Ioachim şi

[1] paremii – texte alese din Vechiul Testament

Ana, care se leagă foarte mult de naşterea Sfântului Ioan Botezătorul.

Sinaxarul Bisericii şi sfinţii dumnezeieşti părinţi au aşezat toate aceste paremii în preajma Naşterii Sfântului Ioan Botezătorul. Că toate arată că aceşti oameni prealuminaţi şi sfinţi – Avraam şi Sarra, Sfinţii Ioachim şi Ana, şi Sfântul Prooroc Zaharia cu Elisabeta – au născut numai prin rugăciune, prin post şi milostenie şi numai oameni aleşi, drepţi şi sfinţi. Deci scopul cuvântului priveşte în altă parte şi vom începe să vă spunem.

Câtă osteneală au făcut Sfinţii şi Dumnezeieştii Părinţi Ioachim şi Ana precum şi Sfântul Prooroc Zaharia şi Elisabeta, pentru că treceau zilele lor şi nu aveau fii. Scârbă mare era în Legea Veche să nu ai copii; pentru că cei ce nu aveau copii în Legea Veche se socoteau oameni blestemaţi, pomi neroditori, oameni de la care darul lui Dumnezeu s-a depărtat şi i-a lăsat seci, fără copii.

Dimpotrivă, cei ce aveau familie mare şi copii mulţi, cum a avut Patriarhul Iacov, doisprezece feciori, care s-au numit toţi patriarhi, era un semn mare şi o binecuvântare. Că o familie numeroasă este binecuvântată de Dumnezeu. De aceea aceşti dumnezeieşti oameni sfinţi, fiind sterpi, nu numai că primeau necinste de la popor, dar chiar când se duceau cu jertfe la Sion în biserică, nu le erau primite jertfele. De ce? „N-aveţi copii. Nu sunteţi binecuvântaţi de Dumnezeu, că sunteţi sterpi, pustii de darul Lui, că n-aveţi copii".

De aceea cu multă jale şi plângere se întorceau înapoi defăimaţi de preoţi, de arhierei şi de tot

poporul pentru nerodirea lor, că nu aveau copii. Dar cu osteneală, cu rugăciuni, cu milostenii şi cu multă facere de bine s-a rânduit, ajutându-le Preasfântul Dumnezeu, ca aceşti oameni să aibă fii. Şi pe cine? Pe cea mai mare împărăteasă a Heruvimilor şi a Serafimilor, pe Maica Domnului, şi pe Sfântul Ioan Înaintemergătorul, cum am spus, cel mai mare om născut din femeie.

Dar să revenim acum la noi. Unde-i mintea acelor femei care se gândesc nu să aibă copii, ci să nu aibă? Unde-i mintea acelor părinţi care nu postesc, nu se roagă şi nu fac milostenie, cerând „Dă-ne nouă, Doamne, copii!", ci, dimpotrivă, stau împotriva planului de creaţie al lui Dumnezeu, să nu aibă copii sau să aibă mai puţini?

Vai de noi şi de noi! Dacă toate păcatele noastre strigă la cer să vină mânia Domnului peste noi, cel mai mare păcat care este astăzi în lume şi cel mai cumplit, care va grăbi urgia lui Dumnezeu peste omenire, este uciderea de copii.

Omule, dacă tu ai semănat în ţarina ta porumb, grâu, orz, ovăz, cartofi, ce-ai pus, şi te-ai ostenit să pui sămânţa ta acolo, să ari, să semeni, ţi-ar părea bine dacă unul ar veni în batjocură şi ar strica sămânţa ta, ar zvârli ţărâna într-o parte şi-n alta, ar merge cu vitele pe acolo sau cu altceva şi ar distruge semănătura ta? Nu te-ai duce să te iei la bătaie cu el, sau să-l dai în judecată, că ţi-a stricat osteneala ta – omeneşte vorbind –, ţi-a stricat sămânţa ta din ogor, care nădăjduiai să crească, să facă roade, să ai cu ce te hrăni la anul viitor? Nu-i adevărat aşa?

Dar oare nu se supără Dumnezeu când seamănă şi tu strici sămânţa Lui? Ce zice apostolul? *Arătură a lui Dumnezeu suntem.* Da. Toată lumea este arătura şi ţarina lui Dumnezeu. Dar în această ţarină şi arătură, Dumnezeu seamănă. Ce seamănă? Sămânţa omenească, prin bărbat, în mitrasul femeilor.

Auzi cui ne punem împotrivă? Auzi cui îi stăm împotrivă când facem avorturi şi distrugem sămânţa dată de Dumnezeu în pântecele nostru? Ai auzit cui? Lui Dumnezeu, Care a semănat. Oare nu ne va trage la judecată? Oare nu ne va condamna cu dracii la muncă veşnică, pentru că stricăm semănătura Lui pe care o seamănă? Ce-a zis Adam când a dobândit primul fiu? *Iată, am dobândit om prin Dumnezeu!*

În Hronograful lui Chedrinos, o carte foarte veche, tradusă în româneşte de Veniamin Costachi la anul 1837, în Mănăstirea Neamţ, se arată că bieţii Adam şi Eva, după ce au fost scoşi din Rai, au ieşit la poarta Raiului, dar acolo a pus Dumnezeu Heruvimi cu sabie de foc, să nu se atingă nimeni, nici să mai intre om înapoi în Rai. Şi s-au rugat o sută de ani Adam şi Eva: „Doamne, am greşit! Dă-ne voie înapoi în Rai! Să venim înapoi în Raiul desfătării, cel preadulce şi preasfânt".

După o sută de ani, s-a arătat Arhanghelul Gavriil lui Adam şi Evei şi le-a zis: „Luaţi-vă de-o grijă, pentru că aţi călcat porunca, Dumnezeu v-a dat de canon pe pământ! Tu, Adame, cunoaşte pe Eva şi veţi naşte fii". Evei i-a dat Dumnezeu canon, zicând: *Înmulţind voi înmulţi durerile tale, şi întru dureri vei naşte fii.* Iar pentru Adam, alt canon. A blestemat pământul, zicând: *Blestemat să fie*

pământul pentru tine! ...Spini şi pălămidă să rodească pământul tău...! În sudoarea feţei tale îţi vei câştiga pâinea cea de toate zilele, cum vedem până azi.

Nu putem scăpa de blestemul şi de porunca lui Dumnezeu. Femeia care încearcă să înlăture durerea naşterii şi să trăiască numai în plăcere cu bărbatul său, sau bărbatul care-i porunceşte femeii să împiedice naşterea, sunt cei mai mari criminali. Se abat de la porunca cea dintâi a lui Dumnezeu, când i-a spus femeii: *Înmulţind voi înmulţi durerile tale, întru dureri vei naşte fii.* Şi i-a mai dat un canon: *şi întoarcerea ta către bărbatul tău.*

Adică femeia să asculte de bărbat toată viaţa ei. De aceea şi marele Apostol Pavel spune: *Femei, supuneţi-vă bărbaţilor voştri, ca întru Domnul.* Şi auzi: „Femeie, supune-te capului tău!" Că bărbatul este cap al femeii, precum şi Hristos este cap al bărbatului.

Ai văzut vreodată vreo femeie cu două capete? Nu se poate. Bărbatul este cap şi femeia este trup. De aceea zice: *Femeia trupul său nu-l stăpâneşte, ci bărbatul.* Iar acea nebună care caută după alt bărbat, se poate gândi că poate să aibă două capete? Nu. Unul ţi-a dat Dumnezeu prin cununie. Şi cu două capete nu vei fi în veac.

*

Fraţilor, cuvântul care urmează vă va arăta primejdia cea mare a acestui cumplit păcat. Cum putem opri în ziua de azi cumplitul păcat al avorturilor şi prin ce mijloace? Acest păcat distruge lumea. Nu numai că distruge natalitatea popoarelor,

dar distruge sufletele şi atrage urgia lui Dumnezeu pe pământ.

Deci, lasă lucrul lui Dumnezeu! Lasă ţarina şi arătura lui Dumnezeu aşa cum o seamănă El! Mai acum trei-patru zile am mărturisit pe un preot şi o preoteasă şi un alt preot tânăr şi altă preoteasă. Un preot care are 15 copii, din judeţul Suceava, foarte evlavios, frate cu Părintele Argatu de la Bucureşti. Şi o întreb pe preoteasă: „Câţi ani ai, mamă?" „Am 47 de ani". „Câţi copii ai?" „Am 15, părinte". Are copii preoţi, preotese, ingineri, doctori; are două fete la facultate, un băiat pe la seminar...

Ai auzit o femeie cu frică de Dumnezeu? „Dar ai omorât vreo unul?" „Nu mi-a murit nici unul. Nici nu m-am gândit, Doamne fereşte, să fac crimă". Vedeţi cum este o femeie cu frica lui Dumnezeu? Oare ce va zice în ziua judecăţii, că la II Corinteni, 6 cu 2, auziţi ce spune Scriptura? *Au nu ştiţi că sfinţii vor judeca lumea?* Cum au să judece lumea sfinţii?

Iată cum, zice Sfântul Ioan Gură de Aur: „Când ai să spui tu că n-ai putut să creşti copii, ai să vezi milioane de sfinţi care strălucesc ca soarele şi care au avut şi copii şi au fost şi sfinţi". Deci aşa vor judeca sfinţii lumea, cu poziţia lor faţă de cei păcătoşi.

Fraţilor, să ştiţi un lucru: Păziţi-vă foarte tare, să nu spuneţi în gândul vostru cum îmi spune câte o femeie la mărturisire: „Da, părinte, l-am avortat, dar era numai de o lună sau de trei săptămâni!"

Ce-ai zis? De trei săptămâni? Iată ce spune Sfântul Anastasie Sinaitul: „Precum când tună şi fulgeră, odată auzi tunetul şi odată vezi lumina

fulgerului, aşa în clipa când s-a zămislit copilul se zideşte în el şi trupul şi sufletul lui, într-o formă ca o sămânţă de cânepă sau poate mai mic, dar în aceeaşi vreme.

Teoria originii sufletelor noastre este întreită:

– A fost teoria cu **preexistenţianismul** lui Origen cel blestemat, în care zice că sufletele au existat din veac şi au fost pedepsite în trupuri.

– Este teoria cu **traducianismul** la Tertulian, care zice că sufletul s-ar fi tras din sufletul părinţilor. Şi această teorie a căzut în faţa Bisericii.

– Şi a treia teorie, adevărată după toată Biserica, este **creaţionismul.** Dumnezeu creează sufletul şi trupul în clipa când s-a zămislit el în pântecele maicii lui.

Şi dacă după zămislire, la un ceas, vei face ceva ca să strici naşterea, eşti ucigătoare de om şi criminală. Ori îl ucizi de 30 de ani, ori îl ucizi la un ceas după ce s-a zămislit este acelaşi păcat; că intenţia una este: să omori copilul, să omori omul. Că Dumnezeu nu se uită la întâmplare, ci la intenţia cu care faci păcatul.

Tot aşa pătesc şi cele care se păzesc să nu facă copii. Este la fel cu cele ce fac avort. Se opresc prima dată doi ani, iar dacă tot se mai păzesc, şase ani şi apoi mai mult.

N-aveţi voie să stricaţi zidirea lui Dumnezeu, semănătura şi ţarina Lui. Lasă-l să se nască! Lasă-l să crească! Îmi spui că eşti săracă, că eşti bolnavă, că ţi-a spus doctorul că ai să mori! Dar care-i jertfa ta? Care-i datoria ta? Nu să mori născând? De ce Biserica te pregăteşte înainte de naştere pentru moarte? Că dacă ar fi o femeie oprită de Sfintele

Taine 20 de ani, dacă-i gravidă, gata, i se dă voie să se împărtăşească. De ce a făcut Biserica aşa?

Îi dă voie să ia Preacuratele Taine, că o pregăteşte de moarte. Câte păcate ar avea o femeie însărcinată, dacă moare spovedită şi împărtăşită cu Preacuratele Taine, toate, toate i se iartă dacă ar muri născând. Femeia când moare născând, moare pe altarul jertfei. Se jertfeşte pentru Hristos. Este muceniţă şi martiră. De aceea ne-a învăţat Apostolul Pavel: *Femeia se va mântui prin naştere de fii.*

Deci nu daţi loc mâniei lui Dumnezeu cu pricinile voastre! Că ţi-a spus doctorul că eşti slabă, că nu poţi purta sarcina, să-ţi facă operaţie. Nu! Cu credinţă în Dumnezeu du-te la masa naşterii! Du-te acolo la maternitate: „Doamne, dacă am să trăiesc, am să fiu mama acestui copil. Dacă nu, vreau să mor, să dau viaţă copilului, ca să trăiască copiii".

Fericită şi de trei ori fericită este mama aceea care moare născând; îşi pune viaţa ca să dea viaţă copilului său. Muceniţă şi martiră este şi în rând cu apostolii şi martirii se duce, pentru că a avut credinţă tare în Dumnezeu, nu să ucidă copilul, ci să-l nască, chiar cu riscul de a muri ea.

Mare urgie a lui Dumnezeu vine peste casa şi femeia aceea care îşi omoară copiii.

Dumnezeu, pentru rugăciunile Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria, cu ale cinstitului slăvitului Prooroc Înaintemergătorul şi Botezătorul Ioan, a cărui sfântă naştere o prăznuim astăzi, şi pentru ale tuturor sfinţilor, să ne miluiască, să ne mântuiască pe noi ca un bun şi iubitor de oameni. Amin.

O ISTORIOARĂ ÎNFRICOŞATĂ DESPRE AVORTURI

Toate păcatele sunt păcate grele şi toate păcatele se numesc de marele Apostol Pavel „lucruri ale întunericului". Că auzi ce zice: *Lepădaţi dar lucrurile întunericului.* Apoi începe să le numere: desfrânarea, lăcomia, beţia, hula, necredinţa... Tot păcatul întunecă pe om, dar uciderea este un păcat şi împotriva Duhului Sfânt şi strigător la cer, şi poţi să spui acestui păcat cum vrei. Că ce este mai scump la fiecare vietate decât viaţa?

Nu vezi mata că şi o furnică şi un ţânţar şi o muscă, o jivină cât de mică, ea vrea să-şi salveze viaţa. Fuge, aleargă, se păzeşte să nu o omori. Dar omul, care-i chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, cât de scumpă este viaţa lui înaintea Tatălui ceresc?

Dacă ar fi omul fiară, n-ar fi o pagubă mare, că o fiară este mult inferioară omului, dar omul este chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. De aceea cei ce fac avorturi distrug chipul lui Dumnezeu din om, icoana Preasfintei Treimi pe pământ, şi este foarte mare păcat.

De aceea sfătuim pe cei ce-au căzut în acest păcat, ca să se silească cu toată puterea să se mărturisească şi să-şi facă canonul în lumea aceasta, ca nu cumva dincolo să-l facă veşnic. S-a prea înmulţit păcatul acesta şi este strigător la cer, şi aduce osândă vremelnică şi veşnică şi în veacul de acum şi în cel viitor. Ia să vă spun o întâmplare adevărată şi înfricoşătoare:

Într-una din zile, m-am pomenit aici la mine cu o doamnă bine, care a venit şi a căzut în genunchi şi a început a plânge:

– Ce este, doamnă?

– Vai de mine, sunt de la Bucureşti, am venit cu mare greutate şi cu mare necaz aici.

– Dar ce s-a întâmplat?

– Eu sunt fată de preot, a zis, şi s-a întâmplat de m-a luat în căsătorie un mare funcţionar. Eu i-am spus că nu merg după dânsul. Eu sunt fată de preot şi sunt credincioasă. Am crescut în credinţa creştină ortodoxă, în frica lui Dumnezeu, dar el nu crede în Dumnezeu. El a spus: „Eu nu cred, dar îţi dau voie ţie să faci ce vrei: roagă-te, mergi la biserică, posteşte, fă milostenie, roagă-te şi acasă. Fă tot ce vrei, numai să mergi după mine în căsătorie!"

În felul acesta, ea a întrebat pe părinţii ei şi s-a încumetat şi s-a dus. S-au luat în căsătorie şi au trăit bine vreo câteva luni. Când ea a rămas gravidă, el atâta i-a spus: „Silvia, copii să nu-mi faci, că copiii sunt salba dracilor". Auzi ce expresie! Ea a rămas uimită când a auzit: „Fă ce ştii, dar copii să nu-mi faci, că nici nu vreau să aud de dânşii!"

Atunci ea i-a spus: „Măi criminalule, să-ţi iasă din minte vreodată că eu am să fac această crimă! Eu sunt fată de preot. Eu ţi-am spus înainte de a mă căsători că vreau să trăiesc cu tine creştineşte, nu păgâneşte". El i-a spus: „Gândeşte-te bine, că eu am vorbit cu un doctor să dai copilul afară". Copilul avea două luni. Ea a spus: „Niciodată nu voi face această crimă. Mai bine mor de o mie de ori decât să omor copilul".

Şi a rămas vorba că el îi pregătea doctorul ca să-i omoare copilul, mai ales primul copil. Ea însă era hotărâtă până la moarte să nu facă avort. Şi iată ce s-a întâmplat. A venit săraca aici la mine să întrebe, dar era hotărâtă în inima ei să nu facă această ucidere de om.

– Am auzit de dumneata şi am venit să întreb, a zis ea. Ce zici, părinte? Eu sunt în a doua lună şi el m-a ameninţat cu moartea, dacă nu fac avort.

– Dacă te-ar tăia de o mie de ori şi te-ar împuşca, să nu omori nici un copil, că nici leoaica, nici lupoaica, nici scroafa sălbatică, nici şerpoaica, nimeni nu îşi omoară puii. Dar omul a devenit mai rău decât toate fiarele de pe faţa pământului. Omul îşi omoară copiii. Mai bine să mori de o mie de ori, dar să nu faci avort. Spovedeşte-te şi te pregăteşte. Muceniţă ai să fii cu Sfânta Varvara, cu Sfânta Tecla şi cu toate martirele în ceruri, dacă ai să mori tu, ca să nu omori copilul.

– Cum să fac? Mă tem şi de el că mă va omorî, mă tem şi de Dumnezeu!

– Să te temi de Dumnezeu, Care a zis aşa: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă. Temeţi-vă mai vârtos de acela care, după ce a ucis trupul, poate să ducă sufletul în gheenă.* Nu te teme! Trupul ăsta este o mână de pământ spre mâncarea viermilor. Azi este, mâine nu mai este. Sufletul nu moare în veci! Du-te hotărâtă în inima ta, spovedeşte-te, împărtăşeşte-te şi aşteaptă moartea! Dar să nu avortezi!

Ce s-a întâmplat între timp? S-a dus femeia acasă hotărâtă să nu facă avort. Şi cum era aproape sâmbăta morţilor, adică «Moşii de vară», anul

trecut (1979), ea s-a dus în oraş să cumpere câte ceva, ca să dea de pomană. A cumpărat castroane, căni frumoase, vase, pahare, portocale, bomboane. Voi ştiţi că la noi se dă de pomană, după cum este tradiţia noastră ortodoxă, pentru sufletul morţilor. Şi a luat şi făină de grâu, ca să facă cozonaci şi plăcinte pentru pomană.

A venit acasă din oraş cam obosită. A plămădit făina, a pus drojdie şi a frământat aluatul până a dospit şi s-a culcat.

Când a adormit, s-a făcut că era într-un defileu de munţi, adică două rânduri de munţi. Unul era pe dreapta şi unul pe stânga, iar prin mijlocul acelor munţi era o şosea dreaptă. Munţii erau foarte înalţi şi aveau pădure de brazi până la poale. Iar de la marginea pădurii, de-o parte şi de alta, erau flori, două-trei sute de metri până la şosea. Ea mergea – asta era prin vis – pe şoseaua aceea printre munţi şi se minuna de frumuseţea acelor locuri.

Dar deodată, când şi-a aruncat privirea în dreapta, spre pădure, a observat ceva foarte minunat: la poala pădurii erau arbori de foc, cât vedeai cu ochii. Un rând de arbori care ardeau scânteind de jăratec. Şi de fiecare arbore de foc era legată cu funii de foc câte o femeie goală, cum a făcut-o mama sa, şi focul le ardea grozav la spate, pe şira spinării, şi ele ţipau groaznic.

Cum se zvârcoleau aceste femei legate de arbori, deodată a văzut nişte vulturi de foc care veneau din munţii ceilalţi, cu gheare de foc, cu aripi de foc şi cu ciocul de foc şi s-au pus pe sânii lor şi îi mâncau şi ele strigau: „Vai de noi şi de noi şi de cei ce ne-au născut pe noi!” Vulturii mâncau sânii

lor până la oase, de se vedeau coastele, şi apoi zburau înapoi în munţi, iar lor le creşteau sânii înapoi. Şi veneau alţi vulturi şi le mâncau din nou şi ele strigau tare şi plângeau.

Şi s-a minunat biata femeie: „Vai de mine, zice, nu mă mai uit în partea asta, că mor de frică”. Şi a întors capul spre stânga. În partea stângă a văzut un lucru mai înfricoşat. Alt rând de copaci de foc, tot în marginea pădurii, şi erau legate femei goale, dar aici nu le mai mâncau vulturii. Aici erau şerpi cu două capete, nişte balauri de foc, încolăciţi peste ele şi peste copaci, cu coada până în pământ. Cu un cap era pe o ţâţă şi cu altul pe cealaltă ţâţă şi le sugeau de le dădea sângele. Aşa de tare strigau, de se cutremurau pădurile şi munţii aceia.

Atunci ea, când a văzut că în stânga vede lucru şi mai înfricoşat decât în dreapta, de frică a slăbit şi a căzut în genunchi şi striga la Maica Domnului: „Maica Domnului, nu mă lăsa, că mor de frică!” şi se uita dacă nu mai este cineva pe acolo, că se temea să nu vină şerpii aceia şi la dânsa.

Deodată vede în urmă pe drum că vine un tânăr prea frumos, cu haină albă ca zăpada, cu cruce în frunte şi cu un baston de aur în mână. Când l-a văzut a zis:

– Mulţumesc Ţie, Doamne, că nu m-ai lăsat în iadul ăsta singură. Şi a căzut cu faţa la pământ, zicând: „Doamne Iisuse, nu mă lăsa!”

– Eu nu sunt Iisus Hristos, a răspuns îngerul.

– Dar cine eşti, Doamne?

– Eu sunt îngerul păzitor al vieţii tale. Eu totdeauna te păzesc pe tine, şi acum m-am arătat ţie cu porunca lui Hristos.

– Doamne, scoate-mă de aici, că mor de frică! Fă milă cu mine şi nu mă lăsa aici!

A sculat-o din genunchi şi i-a zis:

– Nu te teme şi mergi după mine!

El mergea înainte şi ea în urmă. Şi în urma lui se vedeau raze de lumină şi era o mireasmă a Duhului Sfânt, cum nu mai este pe pământ.

Mergând cu îngerul pe acel drum, ea a întrebat:

– Doamne, de ce pe femeile acestea le sug balaurii aceştia cu două capete şi pe acelea le mănâncă vulturii de foc. Le mănâncă sânii lor şi iar cresc şi ele se chinuiesc? Şi a zis îngerul:

– Acestea n-au voit să le sugă copiii lor. N-au vrut să alăpteze copii şi de aceea balaurii aceştia de foc le vor suge în vecii vecilor şi vulturii de foc le vor mânca sânii, că au fost criminale şi au omorât copiii nevinovaţi din pântecele lor. Femeile care au omorât copiii prin avort, cu băi, cu injecţii, cu pastile şi i-au otrăvit cu buruieni de la babe, aşa se vor munci în veci, că nu s-au pocăit, nici nu s-au spovedit, ci au crezut că-i glumă păcatul acesta.

Mergând aşa, i se părea ei că au mers câţiva kilometri. S-a uitat în dreapta şi a văzut un singur arbore de foc, unde nu era legată nici o femeie. Şi ea a întrebat:

– Doamne, uite aici un singur copac care nu are legată nici o femeie de dânsul! Zice îngerul:

– Vezi copacul ăsta de foc? Acesta era copacul tău, dacă n-ascultai de preot şi te duceai să omori copilul! Tu n-ai nici un copil pe lume şi era primul copil. Dar avea să te pedepsească Dumnezeu, pentru că aveai să mori în timpul avortului la doctor. Dar fiindcă ai avut frică de Dumnezeu şi te-ai hotărât în inima ta să nu omori copilul şi ai întrebat

pe preot şi te-ai hotărât mai bine să mori decât să omori copilul, iată că ai scăpat de acest copac!

Apoi a zis ea: „Doamne, scoate-mă de aici! Încotro este ţara mea? Unde sunt eu aici?" Îngerul i-a zis: „Să-i spui bărbatului tău cel criminal ce ţi-am spus eu. Dacă te mai îndeamnă pe tine la avort, nu aici se va munci el, ci în alt loc, unde de o mie de ori va fi mai greu ca aici! Tu eşti fată de preot şi te-ai măritat fecioară, cum te-a făcut mama ta, iar el este un preacurvar. El s-a însurat cu tine, dar înainte el a trăit cu trei femei nemăritate şi le-a obligat să facă avort şi le-a plătit el la doctor. Acele trei femei au pierdut câte un copil. Deci are pe sufletul lui trei avorturi făcute de el. Are să mănânce carne în vecii vecilor, în focul gheenei!

El nu ţi-a spus ţie, dar este un mare curvar şi spurcat. Tu te-ai căsătorit curată cum te-a făcut mama ta, iar el a fost un preacurvar şi ucigaş, care a plătit pentru acelea să facă avort. Să-i spui, că el n-a zis nimănui".

Atunci ea a zis: „Doamne, pe unde să mă duc eu acasă? Pe unde să ies?" Îngerul Domnului i-a spus: „Dar unde eşti, acasă eşti! Tu scoală-te şi frământă aluatul, că a dospit în covată". Şi l-a văzut ca un fulger când a zburat, şi ea s-a trezit în casă.

S-a trezit femeia foarte spăimântată şi aluatul dădea jos din covată, cum i-a spus îngerul. Se culcase la şapte fără un sfert şi acum era ceasul nouă şi un sfert seara. Deci două ore jumătate. În timpul acesta a fost prin iad şi a văzut unde se muncesc femeile criminale care fac ucidere de om.

Când s-a sculat, de frică a început să strige în gura mare. Soţul ei venise de la serviciu şi, dacă a

văzut că este obosită şi se odihneşte, n-a mai deranjat-o. Când a auzit răcnind, el a crezut că a luat foc ceva la cuptorul de pâine.

A venit bărbatul ei:

– Ce-ai păţit, Silvia? Ce ţi s-a întâmplat?

– Vai de mine! Vai de mine! Am fost în iad. Am văzut iadul! Am văzut unde se muncesc femeile care fac avorturi.

– Cum?

Şi i-a spus soţului tot ce i-a zis îngerul.

– Iată, zice, ce mi-a mai spus: că tu m-ai luat pe mine curată cum m-a făcut mama, dar tu ai trăit cu trei femei necăsătorite, şi le-ai îndemnat să facă avorturi la doctori. Aşa-i?

– Aşa este.

– Auzi, că te aşteaptă pe tine muncă mult mai mare ca aceea. Că tu ai şi plătit la doctori ca să omori copiii, nu numai că le-ai îndemnat. Banii aceia sunt spre pierzarea ta în veci!

El, când a auzit că i-a descoperit păcatele, a zis:

– Să ştii că adevărul ţi-a spus. De azi înainte mă pocăiesc şi eu până la moarte. Dar du-mă la un duhovnic să-mi spun păcatele, să pun şi eu început bun, că am auzit că Dumnezeu primeşte pe cel păcătos!

Apoi a venit cu soţia şi s-au mărturisit amândoi, îndreptându-şi viaţa. L-am mărturisit şi i-am spus: „Iată, frate, ce a făcut Dumnezeu cu tine! Câtă milă a avut de tine! Prin femeie ţi-a descoperit urgiile şi fărădelegile tale, ca să te întorci la pocăinţă".

Atunci mi-am adus aminte de cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care zice: *De unde ştii, femeie, că nu-ţi vei mântui bărbatul? Nu ştii tu,* zice, *că se sfinţeşte bărbatul necredincios prin femeia credincioasă?* şi invers.

Iată o femeie creştină! O femeie cu frica lui Dumnezeu, care a fost hotărâtă în inima ei mai bine să moară decât să facă avorturi! Şi s-a rugat lui Dumnezeu şi a câştigat şi pe soţul ei la adevărata credinţă şi i-a îndreptat şi viaţa lui. Şi aşa, cu ajutorul lui Dumnezeu, sunt până astăzi împreună şi duc viaţă cinstită şi curată înaintea lui Dumnezeu.

I-am dat şi lui canon să nu se împărtăşească 20 de ani, că pentru un avort Sfinţii Părinţi opresc 20 de ani, iar cu iconomie 10 ani, dacă omul posteşte toate posturile şi miercurile şi vinerile şi face milostenie. „Fac toate!" a zis el. Atunci i-am redus canonul la 10 ani. Zece ani i-am dat canon şi să plângă toată viaţa că a omorât trei oameni. Căci ori vei omorî copilul, cum ţi-am spus, când l-a semănat Dumnezeu în pântecele mamei sale, când este cât o sămânţă; ori îl omori când este mai mare, tot acelaşi păcat ai.

Să vă iasă din minte, cum zic unele femei: „Părinte, nu era decât de-o lună, că nu se ştia ce-a fost!" Nu minţi pe Dumnezeu, Care a zidit şi Care a zămislit în tine. Nu auzi ce spune Ieremia Proorocul? *Doamne, au nu Tu zideşti duhul omului la zămislire?*

Pe Dumnezeu nu-l poate minţi nimeni. Aveţi frica lui Dumnezeu, păziţi-vă de gândul acesta al uciderii de copii, mai tare decât toţi balaurii din lumea asta şi decât toate. Păziţi-vă! Că dacă tot veţi face mereu avort, poporul nostru se împuţinează. Vom rămâne numai bătrânii şi vor veni alte popoare şi ne vor robi, că vom fi puţini şi nu vom mai avea copii ca să fie ostaşi ai ţării şi oameni de ispravă să conducă ţara!

Ţineţi nu numai la natalitatea poporului şi la scumpa noastră ţară, ţineţi la sufletul vostru, care-i mai scump decât toată lumea, că dacă îl veţi pierde, cu toată lumea nu puteţi să-l răscumpăraţi. Toate femeile care aveţi bărbaţi şi v-aţi cununat, ca şi acelea care aţi greşit şi aţi făcut nuntă fără cununie, să nu omorâţi copiii. Copilul este un înger şi prin el te mântuieşti şi tu! Naşte-l, botează-l, creşte-l şi printr-însul te mântuieşti şi tu.

Să te duci la mărturisire, că eşti o creştină bună, şi te iartă Dumnezeu. Iar a ucide copilul este cea mai mare crimă, cea mai mare fărădelege şi împotrivire înaintea lui Dumnezeu, Care l-a creat în pântecele tău şi ţi-a dat ţie naştere, iar lui i-a dat suflet viu şi cuvântător.

Vă rog din toată inima să ţineţi minte această întâmplare. Aduceţi-vă aminte, femeilor, de vulturii cei de foc şi de copacii cei de foc care ard pe femeile care fac avort, ca şi de balaurii cei de foc, care au să vă sugă pieptul!

Păziţi-vă, vă rog, nu numai de-a face păcatul, ci şi de-a gândi la aceasta, căci crimă şi prea cumplită crimă este faţă de conştiinţa ta, faţă de Dumnezeu şi faţă de ţara în care ne-am născut şi trăim.

TREPTELE URCUŞULUI DUHOVNICESC SAU „ÎNĂLŢAREA LA CER"

Cum se pot înălţa oamenii la cer? Prin darul Duhului Sfânt; prin darul şi mila lui Dumnezeu. Omul, când este în păcat de moarte şi este călduţ, se află în iad cu sufletul. Este mai jos decât toate dobitoacele câmpului, decât toate păsările cerului,

decât toată zidirea. El se află atunci cu sufletul în iad.

Dar prin pocăinţă adevărată şi prin darul Sfântului Duh, care dezleagă păcatele prin mâna duhovnicului, se ridică din iad la rai, se ridică din moarte la viaţă şi din om păcătos, care era asemenea cu dracii, se face asemenea cu îngerii. Şi nu numai cu îngerii, ci asemenea cu Dumnezeu, pe cât este cu putinţă. Căci auzi ce spune proorocul: *Eu am zis: dumnezei sunteţi şi toţi fii ai Celui Preaînalt. Dar voi ca nişte oameni muriţi* (adică prin păcat) *şi ca unul din boieri* (adică ca nişte draci) *cădeţi.*

Tot păcatul se cheamă cădere, căci se zice: „A căzut cineva în păcatul curviei, sau a căzut cineva în mândrie sau în lăcomie sau în beţie sau în iubire de argint sau în ură". De ce se cheamă păcatul cădere? Pentru că păcatele ne trag în jos de la Dumnezeu şi ne coboară de la treapta de oameni şi ne fac dobitoace. Căci a zis psalmistul: *Şi omul în cinste fiind, n-a priceput, alăturatu-s-a cu dobitoacele cele fără de minte şi s-a asemănat lor.* Deci, din oameni ne facem dobitoace şi mai răi ca dobitoacele. Ne facem draci şi chiar mai răi ca ei. Că nici dracii nu hulesc pe Dumnezeu în faţă, dar omul cu mintea sa îl huleşte!

Deci iată cum ne coboară păcatul. Păcatele ne trag mereu în jos, iar darul lui Iisus Hristos şi darul Sfântului Duh mereu ne înalţă şi mereu ne ridică. Căci zice proorocul: *De şapte ori de va cădea dreptul, de şapte ori se va ridica.* Şapte înseamnă număr fără de număr, înseamnă veşnicie, număr la nesfârşit. Adică, mereu se repetă căderea şi

ridicarea omului. Deci, de va cădea omul în toată viaţa sa, să nu se deznădăjduiască de a se ridica, ci să se înalţe iarăşi prin darul Sfântului Duh, prin pocăinţa cea adevărată.

Dar înălţarea aceasta a omului din iad şi din rânduiala dobitoacelor şi din rânduiala păgânilor şi a celor ce nu cunosc pe Dumnezeu, cum se face? Deodată? Nicidecum!

Aşa ne învaţă dumnezeieştii părinţi. Omul, când se ridică, se ridică pe trepte. Nu deodată se poate face sfânt, după cum nici deodată se poate face drac, ci se ridică pe trepte. Cei ce se străduiesc pe calea mântuirii, merg dintr-o măsură în alta, cum a zis înainte proorocul: *Merge-vor din putere în putere.* Ei capătă mai întâi în inima lor o putere din darul Sfântului Duh, o parte din tăria de a sta în poruncile lui Hristos, o măsură din virtute, şi după aceea păşesc pe alte trepte.

Dar care sunt treptele acelea, ni le arată dumnezeieştii părinţi. Treptele urcuşului duhovnicesc sunt trei. Care?

Aţi auzit în Scriptură la Levitic, capitolul 23, 1, 32 (în ediţiile vechi ale Bibliei), unde se vorbeşte de sâmbătă, de sâmbete şi de sâmbetele sâmbetelor; şi iarăşi de seceriş, de secerişuri şi de secerişul sufletului raţional; şi iarăşi de tăierea împrejur, de tăierea tăierii împrejur şi de tăierea inimii în duh, cum zice marele Apostol Pavel[2].

Acestea arată tainic în Legea Veche şi în cea nouă urcuşul sufletului către Dumnezeu. Toate aceste simboluri, toate aceste Scripturi, după

---

[2] Romani II, 25, 29.

dumnezeiescul Părinte Maxim Mărturisitorul, arată urcuşul, sau cum se înalţă un suflet până se face Dumnezeu după dar. Toate acestea sunt simbolizate, după Scripturi, de ziua a şasea, a şaptea şi a opta. Toate trei treptele duc la îndumnezeirea după dar. Ele sunt făptuirea morală, contemplaţia naturală în duh şi teologia mistică, adică cunoaşterea tainică a lui Dumnezeu[3].

I. Dar ce este sâmbăta sufletului raţional? Sâmbăta în Legea Veche înseamnă odihnă. Sufletul nostru, zbuciumat de păcate, de cădere, având conştiinţa pătată de păcatele sale, când pune început bun cu darul lui Iisus Hristos şi se ridică din păcat şi se înalţă puţin pe treapta faptelor bune, ajunge la oarecare odihnă, dar nu la desăvârşire. Deci, când vei auzi în Scriptură de sâmbătă, să ştii ce înseamnă aceasta. Iată ce spune dumnezeiescul Părinte Maxim: sâmbăta e nepătimirea sufletului raţional, care a lepădat prin făptuire semnele păcatului.

Să vă dau o pildă. Un om a fost beţiv, a fost desfrânat, a fost ucigaş, a fost tâlhar, a fost iubitor de argint. Cine ştie ce a făcut săracul în viaţă, că toţi suntem păcătoşi. Dar el s-a spovedit la duhovnic cu toată inima, s-a curăţit şi s-a hotărât să se lepede cu toată puterea de păcate. În locul beţiei pune înfrânarea, în locul lăcomiei de pântece, postul; în locul iubirii de argint şi zgârceniei, milostenia; în locul desfrânării, curăţia; în locul somnului mult, privegherea. Şi a plantat prin făptuire fapte bune în locul vechilor păcate, pe care le săvârşise mai înainte. El acum se află pe treapta întâi a urcuşului

[3] Sfântul Maxim Mărturisitorul, Filocalia II, cap. 37, 38, 39

duhovnicesc, dar de abia cu fapte bune, nu cu mintea. Căci auzi ce spune: „Sâmbăta sufletului raţional este nepătimirea sufletului raţional, care prin făptuire a lepădat de abia semnele păcatului".

N-a spus rădăcinile, ci semnele păcatului. Acest om, care se sileşte să facă fapte bune în locul celor rele şi pune început bun de faptă numai cu lucrarea dinafară, de abia a ajuns la prima odihnă a sufletului său raţional. El află o oarecare mângâiere, dar încă este chinuit de gânduri, încă păcătuieşte cu mintea, încă este în păcat cu mintea. Şi lupta lui cu mintea este groaznică, căci lupta cu patimile cele trupeşti, cele cu lucrul, ţine până la o vreme, dar lupta cu mintea, pentru părăsirea păcatului cu mintea, ţine până la moarte.

II. Şi despre sâmbete, adică despre sâmbetele îndoite, iată ce spune dumnezeiescul părinte Maxim: „Îndoitele sâmbete înseamnă a doua treaptă a urcuşului duhovnicesc. Şi se tâlcuieşte aşa: Slobozenia sufletului raţional, care îşi retrage mintea sa din simţire, părăsind lucrarea după firea simţurilor prin contemplaţia naturală în duh, adică prin cugetarea lui Dumnezeu prin zidiri, prin raţiunile lucrurilor".

Cum se întâmplă asta? Noi păcătoşii în general am părăsit păcatul cu lucrul. Dar cu gândul încă ne luptăm, cu mintea încă păcătuim, cu mintea încă slujim păcatului; fie desfrânării, fie vicleniei, fie urii, zavistiei, mâniei, făţărniciei, mândriei, iubirii de slavă, dorinţei de a plăcea oamenilor, nesimţirii, împietririi, răutăţii, răpirii şi nu mai ştiu care din patimile sufleteşti.

Unele sunt care se văd, altele care nu se văd. Cele ce nu se văd sunt mai rele şi mai vătămătoare

decât cele care se văd. Căci Hristos Mântuitorul, când a venit în lume, n-a mustrat pe desfrânate, nici pe vameşi sau pe desfrânaţi, pe cei care făcuseră păcate trupeşti. Oare aţi auzit în Evanghelie: Vai de tine, desfrânato? Sau, vai de tine, tâlharule? Vai de tine, vameşule, că eşti păcătos şi faci nedreptate? Nu! Ci a zis: *Vai vouă, făţarnicilor; vai vouă, fariseilor; vai vouă, cărturarilor nebuni şi orbi.* Şi cine a spus acestea? Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, Care priveşte în sufletul nostru.

De milioane de ori – cum spune Solomon – *ochii Lui sunt mai luminoşi decât soarele.* El era Dumnezeu şi poporul de jos Îl iubea, că simţea puterea dumnezeirii Lui, *că le vorbea ca Cel ce are putere, iar nu asemenea cărturarilor.* Îl iubeau, dar şi El, văzând credinţa sinceră a lor, îi iubea din inimă, când mergeau după El, pe munţi şi pe jos, flămânzi, când a înmulţit pâinile în pustie. Căci a zis: *Milă îmi este de popor, că sunt ca oile care nu au păstor,* risipite.

Dar pe cei dintre marii cărturari, pe farisei şi pe saduchei îi mustra, căci vedea într-înşii toate vicleniile şi făţărniciile lor. La tâlhari, la vameşi şi la desfrânate, chiar de vedea păcate grele, vedea la ei şi căinţă şi umilinţă şi hotărâre de îndreptare. Iar pe cărturari şi farisei, la care vedea patimi sufleteşti grele, ca: ura, zavistia, făţărnicia, pizma, viclenia şi altele, care sunt mai grele ca patimile trupeşti, pururea îi mustra şi le zicea: „Vai vouă!", ca un Dumnezeu, Care cunoaşte inimile.

Deci iată că sunt păcate cu gândul, care nu se văd, dar sunt mult mai grele ca cele cu trupul.

Am ajuns deci la treapta a doua a urcuşului duhovnicesc. Iată în ce constă această treaptă: Sâmbete înseamnă slobozenia sufletului raţional, care a părăsit chiar şi lucrarea cea după fire a simţurilor prin contemplaţia naturală în duh. Aceasta este treapta a doua pentru suflet.

Dar cum se urcă pe ea? Prin lupta cu mintea. Prin minte se ajunge la contemplaţia naturală în duh. Mai înainte o femeie frumoasă îl smintea, acum nu-l mai sminteşte. Când vede o fiinţă frumoasă se mută cu mintea şi zice: Dacă fiinţa aceasta este aşa de frumoasă, dar un înger cu cât este mai frumos? Dar heruvimii? Dar serafimii? Dar Cel ce i-a făcut pe dânşii? Îşi mută mintea sa de la frumuseţea cea de aici, la frumuseţea cea din ceruri şi, în loc să se smintească, se foloseşte.

Mai înainte, dacă auzea o muzică de dans, aceasta îi tulbura mintea şi sufletul. Dar pe treapta a doua a urcuşului duhovnicesc, nu-l mai tulbură, ci chiar îl foloseşte. Căci zice: „Dacă oamenii pot să cânte din instrumente şi din organe aşa de frumos, ce trebuie să fie în ceruri? Cum cântă îngerii? Ce bucurie este acolo?" Căci se spune în Psaltire: *Suitu-S-a Dumnezeu întru strigare, Domnul în glas de trâmbiţă.*

Deci aşa cugetă cel ce a ajuns pe treapta a doua a urcuşului duhovnicesc, când aude o cântare lumească, sau un om sau o femeie cântând, sau un oricare alt instrument. Iar când vede soarele, cugetă aşa: dacă aici soarele luminează aşa, ce trebuie să fie acolo, unde luminează Hristos, Soarele dreptăţii?

Astfel, omul pe treapta a doua a urcuşului duhovnicesc, prin contemplaţia naturală în duh,

adică prin privirea curată la zidirea lui Dumnezeu, se suie îndată cu mintea de la cele văzute la cele gândite şi nevăzute şi capătă slobozenie de ispite, cum spune Sfântul Maxim.

El se mută cu mintea de la cele auzite aici pe pământ, la cântările cele din cer şi zice cu mintea sa: dacă oamenii aceştia de ţărână ştiu să cânte aşa, apoi ce cântări trebuie să fie acolo în cer?

Tot aşa, de va mirosi ceva frumos, se gândeşte la mireasma florilor raiului şi aşa se mută cu mintea şi celelalte simţiri, prefăcând prin contemplaţie toate cele auzite sau văzute sau gustate sau mirosite şi pipăite în cugetări duhovniceşti.

III. Iar treapta a treia a urcuşului, adică a înălţării sufletului pe treapta cea mai de sus, se numeşte în Scriptură *sâmbetele sâmbetelor*. Cel ce a păşit pe treapta a treia a urcuşului duhovnicesc, nu mai are nevoie de trepte. Nu mai are nevoie să vadă frumuseţea cea de aici, ca să se suie cu mintea la frumuseţea cea de sus, sau să audă o cântare de aici, ca să se ducă la cântarea cea de sus, sau să miroasă ceva frumos aici, ca să gândească la mireasma Raiului.

Cel care a ajuns, cu darul lui Iisus Hristos, pe treapta a treia a urcuşului duhovnicesc, a devenit un dumnezeu după dar. El are îndumnezeirea cea după dar sau teologia mistică, adică are comuniune nemijlocită cu Dumnezeu, nu mai are nevoie de treapta zidirii. În el trăieşte Hristos precum grăieşte Apostolul Pavel: *Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine,* sau cum spune în altă parte: *aşadar, noi avem mintea lui Hristos*. Pavel, când a zis că are mintea lui Hristos, trăia în Hristos şi

Hristos trăia într-însul şi deci nu mai vorbea mintea sa, ci mintea lui Hristos.

Un asemenea om este pe treapta cea mai de sus, pe cea de a treia treaptă a urcuşului duhovnicesc, de care foarte puţini creştini şi foarte rar se mai învrednicesc în zilele noastre – este fiul lui Dumnezeu după dar. Ei au ajuns ziua a opta, cum zice Sfântul Maxim Mărturisitorul: „Ziua a opta, după Scripturi, este egală cu treapta a treia a urcuşului duhovnicesc". Ea se mai numeşte şi *sâmbetele sâmbetelor*.

Sâmbetele sâmbetelor este *odihna duhovnicească a sufletului raţional*, care părăseşte chiar şi lucrarea cea după fire a simţurilor şi îşi întoarce mintea sa chiar şi de la cugetările cele mai duhovniceşti din zidiri. Prin ce? Prin extazul dragostei, care leagă mintea cu totul numai de Dumnezeu în noianul dragostei". Acela nu mai ştie nimic, decât să-L iubească pe Dumnezeu. Unul ca acela ajunge ca Sfântul Antonie cel Mare, care zicea: „Nu mă mai tem de Dumnezeu!" Şi l-a întrebat cineva: „Dar de ce?" „Pentru că Îl iubesc!"

Simţind dragostea lui Hristos în inima lui, nu se mai temea nici de moarte, nici de foame, nici de sete, nici de osteneală, nici de ocară, nici de batjocură. Dar de ce? Pentru că trăia în Hristos şi Hristos trăia în el şi era foarte convins că fără voia lui Dumnezeu nu i se va întâmpla nimic. Aşa este omul care s-a înălţat cu sufletul pe treapta a treia a urcuşului duhovnicesc.

*

Aşadar, tot omul este dator să urce pe cele trei trepte şi să se schimbe la faţă. Dar cum se poate schimba la faţă? Dacă ieri a fost desfrânat şi s-a mărturisit, să nu mai fie! Dacă a fost hoţ, să lase hoţia! Dacă a fost înjurător sau beţiv, să lase beţia şi înjuratul sau fumatul; să lase răutăţile, să le mărturisească, să le plângă toată viaţa, să-şi facă canonul. Şi aşa se schimbă omul, nu la faţa cea din afară, ci la cea dinlăuntru a sufletului.

Şi atunci, aşezarea omului care a fost înainte de eliberare, cu aceea care este când intră în fericire şi în treptele duhovniceşti ale desăvârşirii, nu mai seamănă.

Ieri era ca un drac, slujind păcatului, şi astăzi, dacă s-a pocăit, şi-a îndreptat viaţa şi s-a sfinţit, se face lumină şi are lumină duhovnicească într-însul şi merge din putere în putere, dintr-o desăvârşire în alta, pe cele trei trepte ale urcuşului duhovnicesc, care sunt:

– *Nepătimirea raţională a sufletului* sau *făptuirea morală* (sâmbătă);

– *Slobozenia* (eliberarea) *duhovnicească a sufletului raţional* care-şi retrage mintea sa din simţire şi o leagă de Dumnezeu prin contemplaţia naturală în duh (sâmbete) şi

– *Odihna duhovnicească a sufletului raţional* (sâmbetele sâmbetelor), care-şi retrage mintea sa chiar de la toate contemplaţiile naturale în duh, de la cugetările cele mai înalte din zidiri şi o leagă cu totul de Dumnezeu în extazul iubirii. Amin.

ÎNSEMNĂTATEA CELOR ŞAPTE LAUDE ALE BISERICII

Biserica lui Dumnezeu este împodobită, încă din vremea Sfinţilor Apostoli, cu cele şapte laude. Ştiţi voi care-s acelea? Ştiu că le ştiţi, că unii dintre voi le ziceţi pe de rost, dar alţii nu le ştiu. De ce şapte laude şi nu mai multe sau mai puţine? Aţi auzit în psalmul 118 pe Proorocul şi Împăratul David, zicând aşa: *De şapte ori în zi Te-am lăudat, Doamne, pentru judecăţile dreptăţii Tale.* Împărat fiind, câte treburi nu avea el? Şi avea vreme de şapte ori să laude pe Dumnezeu, că-l auzi: *Seara, dimineaţa şi la amiază, spune-voi şi voi vesti minunile Tale.*

Dar în Legea Darului s-au aşezat aceste şapte laude pentru cele şapte mari evenimente din viaţa Mântuitorului nostru Iisus Hristos, şi fericit este creştinul acela care le zice. Şi dacă nu le poate zice, măcar să-i pară rău că nu le zice, că s-ar putea să fie la un serviciu unde nu poate zice. Şi dacă-i pare rău, cu smerenia se ridică exact unde trebuia să se ridice cu fapta. Că auzi ce zice Sfântul Isaac Sirul: „Ajunge întristarea minţii mai mult decât toată osteneala duhului, care este rugăciunea", dacă-i pare omului rău.

Aţi văzut pe Mântuitorul ce spune în Sfânta Evanghelie: A venit vameşul în biserică să se roage. A venit şi fariseul. Fariseul a început să se laude: *Mulţumescu-ţi Ţie, Doamne, că nu-s ca ceilalţi oameni; postesc de două ori pe săptămână, dau*

zeciuială din câte câştig şi nu sunt ca acest vameş, şi-l arăta pe acela la uşa bisericii.

Vameşul era perceptor, săracul. El ştia că ia impozit mai mult decât trebuie, că-i supără pe oameni, şi, auzind că-l mai şi ponegreşte fariseul în faţa poporului, şi-a îndreptat inima către Dumnezeu şi atât a zis, bătându-şi pieptul: „Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!"

Ai auzit? Două-trei cuvinte ale vameşului au biruit toată rugăciunea fariseului. Ce zice Evanghelia? *Amin, zic vouă, mai îndreptat s-a întors vameşul la casa sa şi mai înainte a fost el decât fariseul.* Acela a zis multe cuvinte şi era fariseu şi făcea fapte bune. Dar ştii de ce a pierdut? A înjugat dreptatea cu mândria, iar vameşul a înjugat păcatul cu smerenia. Şi totdeauna, măcar că păcatul este păcat, dacă-i înjugat cu smerenia, este mai înaintea celui ce face fapte bune şi se mândreşte.

Sfântul Efrem spune aşa: Fă-ţi ţie două care, omule. Înjugă păcatul cu smerenia şi dreptatea cu mândria şi vezi că vei rămâne în urmă cu toate faptele bune, ca fariseul; că mai îndreptat şi mai înainte s-a dus vameşul. El a înjugat păcatul cu smerenia. Ce-a gândit? „Măi, sunt păcătos straşnic! Am făcut nedreptăţi, am luat vamă mai mult decât trebuie, am supărat oamenii, dar mă rog Mântuitorului să mă miluiască". Şi mai înainte s-a dus întru împărăţia cerului, pentru că a înjugat păcatul cu smerenia. Aşa-i de mare smerenia.

Deci vă spun, care puteţi să faceţi cele şapte laude este bine. Biserica este obligată să le facă totdeauna, oriunde.

Aşa şi voi, care citiţi cele şapte laude, bine faceţi, dacă puteţi, iar când nu veţi putea, să vă retrageţi în smerenie, că smerenia le completează pe toate.

Şi iată să vă spun ce înseamnă cele şapte laude ale Bisericii:

Două din cele şapte laude trebuie să se facă la miezul nopţii, cum le facem noi aici. Noi intrăm la ora 11 noaptea şi ieşim la două. Dar ce simbol au acestea? La miezul nopţii noi facem aşa: *Miezonoptica*, adică rugăciunea de miezul nopţii – de toate zilele, de sâmbătă sau de Duminică –, *Utrenia cu Ceasul întâi*.

a. *Miezonoptica* este prima laudă din cele şapte.

Această laudă este întemeiată şi pe porunca Mântuitorului, Care zice: *Privegheaţi dar, că nu ştiţi când va veni stăpânul casei – seara, la miezul nopţii, la cântatul cocoşilor sau dimineaţa* (Marcu 13, 35), şi simbolizează momentul rugăciunii şi al prinderii Mântuitorului în grădina Ghetsimani, care a avut loc la miezul nopţii.

Biserica naţiunilor de la Ierusalim, unde intră creştini din toate naţiile, este pe locul unde S-a rugat Mântuitorul. Stânca unde s-a rugat El este tăiată şi înconjurată cu grilaj. Ea se află chiar unde Şi-a plecat El genunchii şi S-a rugat cu sudori de sânge, înainte de Preasfintele Patimi. Iar mai încolo sunt pictaţi cei trei apostoli, Iacov, Ioan şi cu Petru, dormind, că le zicea Hristos: *Dormiţi? Un ceas n-aţi putut să privegheaţi?* Că eşti dator acolo, când te duci, să te rogi un ceas.

Deci Miezonoptica simbolizează şi ne aduce aminte nouă de rugăciunea Mântuitorului din grădina Ghetsimani, când s-a rugat şi s-au făcut sudorile lui ca picăturile de sânge, care picau pe pământ, că era şi om şi vedea şi ce are să sufere. El, ca Dumnezeu, ştia câte răni are să ia, câte scuipări, câte biciuiri, câte cuie în mâini şi picioare şi că va fi împuns cu suliţa în coastă. Le vedea toate, că era Dumnezeu.

Şi firea omenească cu care era îmbrăcat se întrista, că auzi ce zice Evanghelia: *Întristat este sufletul Meu până la moarte. Rămâneţi aici şi privegheaţi.*

Cine se întrista? Omenirea, căci dumnezeirea biruieşte moartea şi învie din morţi. Dar ca om se întrista, că ştia câte are de suferit, câte tăieturi şi împunsături şi cununa de spini; ştia că va fi bătut cu biciul, şi va suferi crucea, batjocura şi scuipările, legarea la stâlp şi temniţa. Le ştia toate. Se uita şi le vedea, că era Dumnezeu.

Deci prima laudă din cele şapte laude ale Bisericii este Miezonoptica, care se face la miezul nopţii, pentru că Mântuitorul atunci S-a rugat înainte de Preasfintele şi Înfricoşătoarelor Sale Patimi.

b. A doua laudă care se face tot la miezul nopţii este *Utrenia împreunată cu Ceasul întâi.* Utrenia este timpul când l-au prins pe Mântuitorul în grădina Ghetsimani, Iuda cu cei o mie de ostaşi cu suliţele. L-a prins pe Mântuitorul, zicând: *Bucură-Te, Învăţătorule*, şi L-a sărutat. Atunci au pus mâna pe El. *Pe Care îl voi săruta, Acela este; puneţi mâna pe El şi-L prindeţi.*

Deci Utrenia este a doua laudă şi al doilea eveniment din viaţa Mântuitorului, când a fost prins în grădina Ghetsimani şi când toţi Apostolii L-au părăsit şi au fugit, iar El a rămas singur în mâinile celor fără de lege.

Şi *Ceasul întâi* este momentul când L-au dus pe Hristos la Ana şi la Caiafa, după ce L-au prins, tot atunci după miezul nopţii, către ziuă, când L-au dus la divan. Ştiţi istoria după Evanghelie. Deci *Ceasul întâi* se citeşte după miezul nopţii, cum se obişnuieşte la noi, cam după ora unu, la sfârşitul Utreniei.

Deci aceste două laude ale Bisericii lui Hristos se citesc la miezul nopţii, arătând timpul când s-au întâmplat aceste trei mari evenimente din viaţa Mântuitorului: Rugăciunea din grădina Ghetsimani, prinderea de către Iuda şi ducerea Domnului la Ana şi la Caiafa.

c. Lauda a treia a Bisericii lui Hristos este *Ceasul al treilea.* El simbolizează atât momentul condamnării la moarte a Domnului, cât şi pogorârea Sfântului Duh în chip de limbi de foc peste Sfinţii Apostoli. Mântuitorul le-a spus Apostolilor: *De trebuinţă este să Mă duc Eu; că dacă Eu nu Mă duc, nu va veni Mângâietorul la voi, pe care Eu îl voi trimite de la Tatăl. Deci staţi în Ierusalim până vă veţi îmbrăca cu putere de sus.*

Atunci au ieşit Apostolii şi au început a vorbi în toate limbile de sub cer, şi îi învinuiau evreii şi localnicii din Ierusalim că, din cauza mustului dulce, s-au îmbătat. Iar Petru s-a ridicat şi a zis: *Bărbaţi fraţi, nu este din cauza mustului dulce că*

ne auziţi vorbind măririle lui Dumnezeu în toate limbile, din câţi sunt aici. Ci acum s-a împlinit profeţia Prorocului Ioil, care zice: «În zilele de apoi, voi turna din Duhul Meu peste tot trupul şi fiii voştri vor prooroci şi în limbi noi vor vorbi...» şi celelalte.

Deci iată Cincizecimea! Nu cum cred penticostalii de azi, că vorbesc în limbi. Ăştia care vorbesc în limbi acum, vorbesc în limbile dracilor, nu în limbile Duhului Sfânt. Au pretenţia că au «glosolalia», adică vorbirea în limbi, în secolul XX. Limbile au fost semn pentru necredincioşi, nu pentru credincioşi.

d. *Ceasul al şaselea* este a patra laudă a Bisericii lui Hristos şi corespunde cu momentul răstignirii Mântuitorului pe crucea de pe Golgota, între cei doi tâlhari.

e. *Ceasul al nouălea* este a cincea laudă a Bisericii şi închipuieşte momentul înfricoşat în care Mântuitorul îşi dă duhul pe cruce, când a zis: *Săvârşitu-s-a! Doamne, în mâinile Tale îmi dau duhul Meu.* Am venit să-l înnoiesc pe Adam – Hristos, noul Adam. Că pentru un păcat a intrat moartea în lume prin Adam, şi pentru păcat s-a biruit păcatul prin Iisus Hristos. Iată, Doamne, Tu ai lăsat zidirea Ta, că a călcat porunca în Rai. Deci pentru dânşii Eu iau faţa întregii lumi, care este în trupul Meu. Pe a Mea faţă o fac a întregii lumi greşite, a întregului neam omenesc şi mijlocesc către Tine: *Eli, Eli, lama sabahtani!* Adică: *Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai lăsat?* Sau: „Nu lăsa, Doamne, omenirea! Nu lăsa zidirea Ta cu care

sunt îmbrăcat Eu acum, şi care o sfinţesc pe cruce şi o jertfesc şi Mă aduc jertfă pentru toate vremurile, pentru tot neamul omenesc, ca să răscumpăr firea omenească!"

Deci noi eram cei lăsaţi, iar Hristos, fiind mijlocitor prin cruce către Tatăl, pe a noastră faţă, a întregului neam omenesc, o face atunci a Sa şi strigă către Tatăl: *Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai lăsat?* Noi eram cei lăsaţi! Nu Hristos a fost lăsat de Tatăl. Şi Hristos, fiind mijlocitor, aici mijloceşte pentru toată lumea. Iar cine înţelege că Hristos a fost despărţit de Tatăl, aceasta este hulă, că desparte dumnezeirea. Să nu credeţi lucrurile acestea. Deci *Ceasul al nouălea* este lauda a cincea.

f. *Vecernia* este a şasea laudă din zi şi simbolizează mai întâi momentul pogorârii Mântuitorului de pe cruce şi punerea Lui în mormânt nou, de către Iosif şi Nicodim. Mai este şi momentul sfânt al Cinei Celei de Taină.

g. Iar ***Pavecerniţa* este a şaptea laudă** a zilei şi simbolizează tânguirea Maicii Domnului, când a plâns după ce L-a pus pe Mântuitorul în mormânt.

Dumnezeiasca Liturghie nu face parte din cele şapte laude. Ea este întreaga jertfă a Mântuitorului pentru mântuirea lumii. Dintre toate slujbele pe care le face Biserica noastră universală, cea mai puternică este Sfânta Liturghie, fiind coroana tuturor slujbelor.

Ea începe cu cuvintele Proorocului Isaia la Sfânta Proscomidie: *Ca o oaie spre junghiere S-a adus* – când scoatem dumnezeiescul Agneţ – *şi ca*

un miel fără de glas, şi se termină cu Înălţarea Domnului la cer. În Sfânta Liturghie este cuprinsă toată taina iconomiei în trup a lui Iisus Hristos, de când a venit pe pământ şi până S-a înălţat la cer. Ea le cuprinde pe toate cele şapte laude. Hristos se aduce pe Sine jertfă, având o dată intrare în Sfânta Sfintelor, făcând veşnic o răscumpărare înaintea Tatălui.

Sfânta Liturghie are două caractere: caracter de jertfă şi caracter de cină, căci la Cina Cea de Taină s-a sfinţit. Prin Sfânta Liturghie avem împărtăşire gânditoare cu Însuşi Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu. Avem împărtăşire cu Dumnezeu şi prin urechi, pe calea auzului, şi prin rugăciunea gânditoare şi prin faptele bune. Sunt cinci feluri de împărtăşiri[4].

Sfânta Liturghie se termină cu aceste cuvinte: *Înalţă-Te peste ceruri, Dumnezeule, şi peste tot pământul slava Ta.*

Deci am spus aşa în trecere despre cele şapte laude. Ele sunt aşezate de Sfinţii Apostoli şi de Sfinţii Părinţi până în ziua de azi în Biserică, arătând cele şapte mari evenimente din viaţa şi activitatea Domnului nostru Iisus Hristos.

CELE TREI TREPTE ALE MÂNIEI

Mânia ne biruieşte pe toţi! Vai de capul nostru! Dar să vorbim, după Sfântul Ioan Scărarul, care sunt treptele mâniei.

[4] Vezi „Ne vorbeşte Părintele Cleopa", volumul 2.

Mânia se împarte în trei feluri; este mânia numită pe greceşte *holos,* care înseamnă „repede", când omul se mânie repede şi tot repede îi trece. Asta nu-i mânie periculoasă. Este ceea ce spune Duhul Sfânt în Psaltire: *Mâniaţi-vă şi nu greşiţi.*

Aceasta-i mânia cea firească. A greşit o dată, a cerut iertare, se împacă. Inima omului este împărţită în trei părţi: partea mânioasă, partea raţională şi partea poftitoare. Această mânie este dumnezeiască, căci din fire este sădită în sufletul omului, să se mânie asupra păcatului. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Mânia ta să nu fie asupra fratelui, ci asupra şarpelui prin care ai căzut".

Când vezi pe un om că te ocărăşte sau îţi face rău, nu te supăra pe el, că nu-i vinovat el. Nu s-ar fi pus legea iubirii de vrăjmaşi dacă era aşa. Urăşte boala lui, nu pe om, că nu-i vinovat omul, diavolul îl îndeamnă. Urăşte boala, că boala-i de la draci, ca să-l facă să te urască, să te ocărască, să te păgubească, să te bată. El nu-i vinovat, că omul este făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, dar cel îndemnat de diavol aşa face.

Mânia cea dreaptă nu urăşte, ci împlineşte porunca Domnului, care zice: *Iubiţi pe vrăjmaşii voştri. Binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă.*

Această mânie, *holos*, este primul grad al mâniei.

A doua treaptă a mâniei este mânia numită *catos* sau pizmă, pe româneşte. Acesta-i un şarpe rău. Acesta când a muşcat inima noastră, nu numai că ne mâniem, dar ţinem mânie câte o săptămână, două, pe cel care ne-a făcut rău. Aceasta-i grea.

Când omul ţine mânie şi gândeşte: „Lasă că-i răstorn eu planul la acela; lasă că am să-i zic eu; lasă că am să i-o fac eu", şi când vei vedea acestea în mintea ta, să ştii că ai trecut în treapta a doua a mâniei. Te-a muşcat mai mare balaur de inimă. Şi să te duci să ceri iertare, să te împaci cu fratele, zicând: „Iartă-mă, soţule; iartă-mă, soţie!", că dacă nu trece această mânie, nu putem zice «Tatăl nostru».

Atunci ar trebui să ne rugăm aşa: „...şi nu ne ierta nouă, Doamne, greşelile noastre, precum nici noi nu iertăm...". Aşa ar trebui să ne rugăm, că dacă nu iertăm, altfel nu putem zice «Tatăl nostru». În nici un fel de mânie nu putem zice «Tatăl nostru». Condiţia-i pusă de înţelepciunea lui Dumnezeu Cuvântul.

Apostolul spune: *Soarele să nu apună întru mânia voastră,* iar cel ce a trecut în al doilea grad de mânie, nu numai soarele îl apucă cu mânia, îl apucă şi două, trei zile, şi o săptămână şi o lună.

Apoi este mânia cea mai grea decât toate, *zacos,* care pe româneşte se cheamă zavistie. Asta-i mai rea decât dracul. Este un drac mai rău decât toţi dracii, zavistia. Să ne ferească Dumnezeu de asemenea mânie! Dar de ce se cheamă *zacos*? Fiindcă zace mult în inima omului. Omul, când a ajuns în treapta a treia a mâniei, nu ţine mânie numai două-trei zile sau o săptămână, ci ani de zile.

S-au văzut oameni bolnavi de această boală, de zavistie, care nici la moartea lor n-au iertat pe fratele. „Uite, cutare a murit şi pe patul de moarte i-a cerut iertare fata sau nepoata, şi n-a vrut s-o ierte". Să ferească Dumnezeu! Acesta-i balaurul *zacos* sau

zavistia, şi de acesta arată dumnezeiescul Ioan Gură de Aur că-i mai rău decât satana, în *Cuvânt la Saul şi la David.*

Saul era împăratul lui Israel şi era bolnav de epilepsie, de duh necurat, că adeseori cădea la pământ şi făcea spume la gură, că îl părăsise Dumnezeu de când l-a ucis pe împăratul Ahab. David venea şi-i cânta din harpă psalmi şi gonea duhul cel rău de la Saul şi îl făcea sănătos şi se liniştea.

Dar Saul îi mulţumea lui David că a scos dracul din el? Nu. Dracul, auzind puterea psalmilor, îl părăsea pe Saul şi fugea. Iar Saul se liniştea, dar zavistia din el nu.

Căci fecioarele Ierusalimului, după ce au auzit că David, un copil, a bătut pe filisteanul Goliat şi i-a tăiat capul şi a ridicat ocara dintre fiii lui Israel, ele băteau din tambure şi strigau aşa: *Bătut-a Saul cu miile şi David cu zecile de mii.* Adică îl lăudau mai tare pe David decât pe Saul. Şi de atunci Saul a prins ură, tot din iubirea de slavă, a prins mare zavistie, zicând că de-acum David are să fie împărat.

Şi atâta zavistie avea, cu toate că David îl tămăduia şi izgonea dracul de la dânsul, încât când se scula de jos întreba: „Unde-i David, să-l omor?" Şi a aruncat de trei ori cu suliţa după David. Pe cine voia să omoare? Pe doctorul lui, care-l făcea sănătos.

Ai văzut că dracul se ducea de la Saul, din cauza psalmilor, dar zavistia din inima lui nu se ducea? Voia să-l omoare pe David, ca să nu ajungă împărat.

De aceea spun Sfinţii Părinţi şi mai ales Sfântul Vasile cel Mare: „Zavistia este mai rea decât dracul". Asta-i mânia *zacos* şi când se tulbură omul de zavistie, fierea varsă venin în jurul inimii, că partea cuvântătoare a sufletului este în inimă. Atunci se întunecă raţiunea şi creierul şi partea sentimentală a sufletului omului şi degeaba îi spui că aici este alb, că el vede negru. Nu mai vede bine, fiindcă i s-a întunecat mintea şi inima de zavistie.

Zacos, adică zace mult în sufletul omului. Zavistia este mai rea decât toate. Numai diavolul este zavistnic şi are zavistie de la începutul lumii asupra oamenilor şi asupra lui Dumnezeu, dar zavistia omului, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, este mai rea decât dracii. Să ne ferească Dumnezeu, că zavistia este un drac care persistă în inima omului şi dacă omul nu se mărturiseşte şi nu se roagă lui Dumnezeu să-l izgonească, sunt mulţi care nici pe patul morţii nu vor să ierte pe cel ce le-a greşit.

Aceasta este treapta a treia a mâniei, care este cea mai periculoasă; şi acesta este dracul zavistiei, care-i mai rău decât toţi diavolii.

Deci nu-i de ajuns să zici numai cu buzele: „Dumnezeu să te ierte", dar inima ta să fie plină de zavistie şi de mânie; aceasta nu-i iertare. Dumnezeu caută la inimă. În zadar ne rugăm, când inima noastră e plină de răutate, de zavistie, de răpire şi de toată râvna cea rea.

Deci să ne silim cu inima noastră, să ne convingem că trebuie să iubim pe fratele nostru şi să cerem ajutorul lui Dumnezeu să facem acest lucru şi atunci vom avea îndrăzneală în rugăciunile noastre către Dumnezeu. Dacă nu, are să se

întâmple ce spune Sfântul Isaac Sirul: „Sământă pe piatră este rugăciunea celui ce are mânie asupra fratelui său".

Să ne păzească Dumnezeu de tot felul de mânie, dar mai ales de mânia *zacos*. Amin.

DESPRE CREŞTEREA COPIILOR ÎN FRICĂ DE DUMNEZEU

A venit deunăzi o doamnă şi un domn cu o fetiţă şi s-au aşezat la masă şi făcea şi copiliţa o cruce mare; cum a învăţat-o tatăl ei şi mamă-sa. Cei mai buni profesori de religie pentru copii tot părinţii au rămas. Dacă nu-i învăţaţi voi prin exemplu, se trezesc nişte sălbatici, nişte fiare. Nu mai ştiu ce-i mamă, ce-i tată, ce-i ruşine, ce-i păcat, ce-i moarte, ce-i judecată, ce este rai, ce este iad, ce este muncă veşnică, ce este viaţă veşnică... Nimic. S-a trezit cu totul nebun, cu totul stricat la minte.

Dacă nu învaţă credinţa în casă de la părinţi, nu au nici o educaţie. Ei fac toate răutăţile, fără mustrare de conştiinţă. Şi atunci plâng mamele. Câte mame vin şi plâng aici!

Cea mai mare datorie pe care o aveţi voi cei căsătoriţi, asta este: să aveţi mare grijă cum vă creşteţi copiii. Dacă în familie, cât ai copilul acasă în cei şapte ani, nu te-ai grijit să-l înveţi rugăciuni, să facă cruce, să ştie *Tatăl nostru, Crezul,* să-l duci la biserică, să ştie ce înseamnă post, să ştie ce înseamnă păcat, să se ferească de păcat, atunci cresc nişte bestii, nişte fiare. Vai şi amar de lumea asta!

Iaca, vin la mine atâtea cazuri în care copiii au bătut părinţii şi alţii chiar i-au omorât. Sunt cuvintele Mântuitorului, Care a zis aşa: *În vremea de apoi se vor scula copiii asupra părinţilor şi-i vor omorî.* Să ferească Dumnezeu! Dacă nu veţi avea grijă de copii, veţi bea paharul amărăciunii şi al scârbelor în veacul de acum şi în munca cea veşnică în veacul viitor.

Să nu credeţi dumneavoastră că-i glumă. Copilul, dacă nu ştie ce-i păcatul, ce-i ruşinea, ce-i ascultarea de părinţi, devine o fiară.

*

Vine o femeie deunăzi cu o mână legată de gât, cade aici şi începe să plângă. „Ce-i, mamă?" „M-a bătut feciorul! Vin de la spital. Mi-a rupt un picior şi mâna dreaptă". „De unde eşti?" „Din comuna Vânători". „Dar de ce te-a bătut?" „El cât câştigă într-o lună, într-o noapte bea tot. Că-i milostiv când bea: «Haide, măi! N-ai bani? Îţi dau eu». Îl face dracul milostiv ca să-i bage şi pe alţii în ispită. Când vine acasă, femeia îi spune: «Măi Ioane, copiii n-au făină, n-au cărţi la şcoală...». El nimic. Bătaie, cruci şi dumnezei. Când am văzut că o bate, am sărit s-o scot pe noră-mea. A lăsat-o pe noră-mea şi m-a bătut de m-a băgat în spital. Am venit să pun slujbe pentru el".

Ai auzit fecior? Ca o fiară. S-o bată pe mama lui! „Şi, zice, au sărit vecinii, şi pe el a vrut să-l bage poliţia la puşcărie pentru bătaia asta. Doamne fereşte! Să nu i se întâmple una ca asta!"

„Mamă, tot o să-l ajungă mânia lui Dumnezeu". „Nu, nu, nu, să nu păţească ceva rău! Pune numai să-l ierte Dumnezeu!"

Ai auzit mamă? El a bătut-o de a băgat-o în spital şi ea se roagă să nu păţească ceva rău. Mi-am făcut cruce. Ce înseamnă adevărata mamă!

Dar mânia lui Dumnezeu nu l-a răbdat! Cine a lovit pe mama sau pe tata, nu mai putrezeşte, dacă nu l-a dezlegat duhovnicul şi n-a făcut canonul.

NEASCULTAREA DE PĂRINŢI

Să vă spun un caz ce s-a întâmplat acum de curând. Au venit doi soţi, o doamnă şi un domn, şi s-au aşezat lângă mine. Erau cu prestanţă, îmbrăcaţi bine. „Domnu' părinte, au zis ei, am vrea să vorbim ceva". I-am luat în casă, că ei aveau un necaz pe care nu-l puteau spune de faţă cu toată lumea.

Când i-am întrebat de unde sunt, mi-au spus: „De la Reghin, domnu' părinte", şi au început a plânge amândoi. Păi când vezi tu că plâng doi oameni aşa de mari – erau directori de întreprindere amândoi –, nu plâng de flori de măr. Ce-i în inima lor, numai Dumnezeu ştie!

– Ce-aţi păţit, fraţilor?

– Domnu' părinte, am avut un singur fecior. L-am învăţat şcoală, a terminat facultatea şi a ieşit inginer la reţele electrice. I-am cumpărat şi maşină. Într-o seară, când ne-am întors acasă de la nişte rudenii, am găsit toate uşile deschise, banii luaţi din casă şi maşina furată. După ce-am anunţat poliţia, la trei săptămâni, am aflat că fiul nostru a luat banii din casă şi maşina şi a plecat la Sighişoara, unde s-a însurat fără voia noastră.

Când au auzit părinţii, au crezut că el a luat o fată la nivelul lui. Dacă el era inginer, putea lua o profesoară, o doctoriţă, o farmacistă, o ingineră. Părinţii au luat nişte cadouri şi s-au dus la fiul lor la Sighişoara ca să-l îmbuneze. Dar el se însurase cu o vrăjitoare. Dacă n-a crezut în nimic, dracii şi-au bătut joc de el.

Când a văzut-o pe mama lui, s-a înnegrit la faţă şi a zis: „Ce cauţi aici, scorpie?" Dar tată-su de colo: „Măi băiete, dragul tatii, dar mama ta este scorpie?" „Taci, nebunule, că-ţi crăp capul!"

Ia gândiţi-vă ce-a fost acolo! Cu câtă dragoste au venit părinţii şi cu câtă jertfă, şi cum au trecut ei cu vederea toate relele pe care le-a făcut, iar el tot neascultător a rămas!

Atunci am zis părinţilor:

– Cum aţi crescut copilul acesta? Cum l-aţi crescut de când era mic şi a început să zică tată? L-aţi învăţat că Unul este Tatăl din ceruri şi să zică *Tatăl nostru?*

– Nu, părinte!

– Când era la şcoala elementară, l-aţi învăţat *Tatăl nostru?*

– N-a vrut!

– L-aţi învăţat *Crezul?*

– Nu.

– L-aţi dus la biserică?

– N-a vrut.

– Când era la liceu, i-aţi dat vreo carte sfântă în mână, Biblia sau Noul Testament?

– N-a vrut. Se ducea şi bătea mingea sau pierdea vremea cu alte deşertăciuni.

– L-aţi bătut vreodată?

– Niciodată.

– Dar se ruga vreodată?

– Nu, părinte!

– Şi cum ai putut dumneata să stai cu copilul în casă fără să-l pui la rugăciune? Nici voi n-aţi avut credinţă. Vedeţi acum? Dumneavoastră beţi acum paharul mâniei lui Dumnezeu pe care-l meritaţi.

– Părinte, nici noi n-am prea ştiut!

Atunci le-am spus:

– Iată ce-aţi cruţat! Aţi cruţat un om demonizat. Zice Scriptura: *Calul neînvăţat, se face năsâlnic, iar copilul lăsat de capul lui, mare scârbă şi ruşine va aduce părinţilor săi. Şi cela ce cruţă varga urăşte pe fiul său.* Nu-l iubeşte! Îl urăşte.

L-aţi cruţat, iar acum dumneata, care l-ai purtat în pântece şi l-ai crescut, eşti scorpie, iar tatăl lui este nebun.

Auzi ce lume creşte azi? Şi aceasta este vina părinţilor, că n-au pus mâna pe vargă când a trebuit şi nu i-au spus: „Hai la rugăciune! Hai la biserică! Hai la spovedit! Azi este vineri, este post, nu mânca de frupt! Astăzi este sărbătoare, nu lucra!" Să ştiţi voi că cea mai înaltă şcoală de rugăciune şi de credinţă în Hristos nu-i în şcoala primară, nici la liceu, nici la facultate, este în sânul familiei. Cei mai mari profesori de religie aţi rămas tot voi, tata şi mama.

Copilul crescut fără frică de Dumnezeu, nu mai ştie ce-i mamă, ce-i tată, ce-i păcat, ce-i moarte, ce-i judecată. S-a trezit ca o fiară. Şi atunci cine o să răspundă în ziua judecăţii mai tare ca tata şi mama?

L-au avut în braţele lor şi l-au crescut sălbatic şi s-a făcut ca şi o fiară.

Au venit apoi să-l pun la slujbe. Dar n-am putut să-l pun pentru că trăia în preacurvie cu vrăjitoarea aceea. I-am pus la slujbe numai pe părinţii lui. După vreo două luni mă trezesc cu o telegramă: „Domnul părinte, băiatul nostru a fost electrocutat şi a paralizat şi i s-a legat şi limba. Nu poate vorbi şi este pe moarte la spital. Nu se ştie câte zile mai are".

Aţi văzut mânia lui Dumnezeu cea dreaptă? L-a ajuns blestemul şi suspinul părinţilor pe acest tânăr rău şi necredincios, căci zice la Psaltire: *Dreptatea lui Dumnezeu rămâne în veacul veacului.*

V-am spus această istorioară că sunteţi părinţi de copii. Cea mai imperioasă datorie şi cea mai mare, pe care o aveţi voi, cei căsătoriţi, este să creşteţi copiii în frica şi certarea Domnului.

Aţi auzit ce s-a întâmplat în Vechiul Testament cu preotul Eli[5], pentru feciorii lui, că s-au dus în iad împreună cu el. Să avem grijă şi noi, părinţii duhovniceşti, şi voi, părinţii trupeşti, să nu dobândim partea lui Eli.

PEDEAPSA PENTRU COPIII CARE SE RIDICĂ ÎMPOTRIVA PĂRINŢILOR

Vine o femeie de la Fălticeni, din comuna Petia, şi-mi spune: „La noi o fată a murit nemăritată,

[5] Vezi „Ne vorbeşte Părintele Cleopa", volumul 3, capitolul *Istoria lui Eli preotul.*

moartă de mai mult timp; au dezgropat-o de trei ori din zece în zece ani. Au găsit-o putredă, dar amândouă mâinile, de aici din umăr, nu sunt putrede, ci sunt negre ca păcura şi miroase groaznic; iar unghiile au crescut ca secera. Ce să aibă?"

Zic: „Aceea sau a lovit-o pe mamă-sa sau pe tatăl ei". „Dar de unde să ştim? Tată-su mort, mama sa moartă, n-are neamuri". „Mai căutaţi, poate daţi de vreo rudă de-a ei!"

A găsit o mătuşă undeva departe, Marta, soră cu mama ei, văduvă, la Liteni, de 94 de ani.

– Mătuşă Marta – aceea n-auzea –, dar de unde eşti?

– De la Petia – un sat mare, unde este nepotul Părintelui Argatu paroh.

– Dar n-ai avut o soră Maria?

– Am avut o nepoată, Măriuţa!

– Dar Măriuţa nu cumva a lovit pe tata?

– Nu pe tata, pe mama a bătut-o!

Mama ei era bolnavă de pelagră; se strica la minte. Cu boala asta de pelagră, nu-i omul nebun totdeauna. Este periodic aşa, câteva ore, pe urmă iar îşi revine. Măriuţa lua funia de la vacă şi unde o găsea, o lega şi, bătând-o, o aducea până acasă.

Mamă-sa, când se trezea, vedea că-i vânătă şi o blestema pe Măriuţa: „Măriuţă, dragul mamei, să nu mai putrezească mâinile tale! Tare rău m-ai bătut! Dragul mamei, de ce mă baţi, că nici eu nu sunt bucuroasă de boala asta? Nici eu nu ştiu ce fac. M-a pedepsit Dumnezeu, mi-a dat boala asta şi tu mă baţi? Parcă eu ştiu ce fac? Eu nu-mi dau seama".

Dar Măriuţa, în loc să-şi ceară iertare cu lacrimi şi cu durere, râdea.

Şi a murit mama şi după un an a murit şi Măriuţa, tânără. Dar ea nu s-a dus la un duhovnic s-o dezlege, nici de la mamă-sa n-a cerut iertare. Şi acum Măriuţa stă de treizeci de ani în groapă şi mâinile stau neputrede şi sufletul ei arde în focul cel veşnic, în cuptoarele iadului, cum zice Mântuitorul – *unde focul lor nu se stinge*.

Ai auzit ce înseamnă blestemul de mamă? Ea dacă se ducea să ceară iertare la mama, se ducea la un duhovnic şi se spovedea, atunci o dezlega duhovnicul când era vie, dar acum cine s-o dezlege? Mama n-a iertat-o, duhovnicul n-a dezlegat-o şi ea a murit aşa blestemată. Şi acum stă sufletul ei în iad în vecii vecilor şi trupul a rămas ca mărturie şi pentru alţii.

Şi m-a întrebat pe mine ce să facă, căci a murit nedezlegată. „Duceţi-vă la un arhiereu să-i facă dezlegare la crucea ei, pentru că un duhovnic nu o poate dezlega, din cauză că acesta-i un păcat foarte mare". Ea stă în iad până putrezesc mâinile ei.

Dacă a lovit pe tata sau pe mama cu piciorul, piciorul nu putrezeşte, dacă a lovit cu mâna, mâna nu putrezeşte. Eu am scris despre cele opt pricini pentru care nu putrezesc morţii. Am arătat care-i blestemat de dumnezeieştile pravile, care-i blestemat de arhierei, care-i blestemat de părinţi, care nu putrezesc din cauza pământului, care nu putrezesc din cauza firii; toate sunt puse.

Iar cei care au lovit pe tatăl sau pe mama lor, cu care mădular au lovit, acela nu putrezeşte. Voi n-aţi auzit la nuntă cum cântă Biserica? *Binecuvântarea părinţilor întăreşte casa fiilor, iar blestemul maicii zdruncină şi temeliile* (Isus Sirah 3, 9). Ferească Dumnezeu! Nimeni n-are drept mai mare asupra copilului pe faţa pământului decât mama! Nici măcar tata.

Biata mamă creştină! Ea este cea care a purtat copilaşul în pântece nouă luni; mama l-a născut cu atâta durere. Numai Dumnezeu ştie şi ea! Nu ştiţi? Că sunteţi mame. L-a purtat în braţe doi ani şi i-a supt pieptul. Şi l-a curăţit, şi l-a spălat, şi l-a îmbrăcat. Aduceţi-vă aminte când bărbatul venea de la lucru mort de oboseală şi se culca, şi când plângea copilul, zicea soţul: „Scoală, femeie, plânge fata, plânge copilul!" Tot mama.

Câte nopţi n-a dormit! „Scoală, mamă!" Dacă scutecele-s murdare, schimbă-l, înfaşă-l, dă-i ţâţă din nou, pune-l în leagăn, leagănă-l încet să adoarmă, păzeşte-l de foc, de apă; şi când a auzit că ţipă copilul, i-a sărit inima din loc: «Vai de mine, copilul, n-a păţit ceva?» Ştiţi cu câtă greutate i-aţi crescut! Câtă dragoste are mama de copilaş! Fiinţa cea mai sfântă în familie pentru copii este mama. Ce să vă spun eu? Că doar ştiţi.

De aceea aţi auzit la nuntă cum cântă Biserica? *Binecuvântarea părinţilor întăreşte casa fiilor, iar blestemul maicii zdruncină şi temeliile.* Mama, care-i cea mai de jertfă la creşterea copiilor, are cea mai mare trecere la Dumnezeu. Fiindcă mama este aceea care suferă, săraca.

Şi când un copil crescut de mama cu atâta jertfă, cu atâta dragoste şi cu atâta milă, nu ascultă de ea, este păcat strigător la cer. Să ferească Dumnezeu! Cât veţi trăi voi, să iubiţi pe mama, s-o ajutaţi la

bătrâneţe, la boală, la chin, că mare binecuvântare primiţi de la Dumnezeu.

Aţi văzut că din cele zece porunci, numai una este cu făgăduinţă; porunca a cincea: *Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ţi fie ţie bine şi să trăieşti ani mulţi pe pământ.*

Când o vezi pe mama ta bătrână şi bolnavă şi zice „Dragul mamei, nu mă lăsa!", cum poţi s-o treci cu vederea, când ştii că ai fost în pântecele ei şi când ştii cât s-a jertfit ea pentru tine atâţia ani de zile şi acum îţi cere ajutorul tău? Poţi să treci peste cuvântul mamei? Şi tata are mare drept, dar el e mai departe de copil. El este cu treburile dinafară. Cu alte griji. Dar mama, nu vezi? Îl ţine în braţe, îi dă ţâţă, îl înfaşă, îl păzeşte. Păi ea este leagănul omenirii. Aşa a făcut-o Dumnezeu pe mamă, ca să se poată creşte generaţiile lumii întregi.

O inimă de mamă adevărată, nimeni n-o poate preţui, cât este de scumpă. De aceea, fiindcă vorbim oleacă, vă rog să fiţi foarte atenţi cu tata şi cu mama când au slăbit. Cât trăiesc părinţii, trebuie ascultaţi. Totdeauna, dar mai cu seamă când vezi că s-au îmbolnăvit, că au mare nevoie de ajutorul vostru. Să nu cumva să-i treceţi cu vederea!

Fericiţi şi de trei ori fericiţi copiii aceia care ascultă de tata şi de mama, mai ales dacă părinţii lor sunt credincioşi. Au mare fericire şi în veacul de acum şi în cel viitor. Că, dacă nu ascultă, ferească Dumnezeu!

Ia gândiţi-vă voi, cine iubeşte mai mult pe copii ca părinţii? Şi în special mama. Mama dacă ar avea cinci-şase copii, şi unul ar fi rău, chiar de ar fi

ocărât-o sau ar fi înjurat-o, dacă îl vede că a căzut în foc sau în apă şi strigă: «Mamă, nu mă lăsa!», ea sare în foc după dânsul ca să-l scoată. Uită toate. Aşa-i mama pentru copii, dar tot aşa trebuie să fie şi copiii pentru mamă.

De aceea, în casă, când eşti amărâtă, ca mamă, şi ai zis un blestem – că omul, când este supărat, mai scapă câte un blestem –, nu-i o crimă că ai zis. Dar când te duci la spovedanie să spui: «Părinte, când eram necăjită, am blestemat copiii». Te-a dezlegat duhovnicul, dezlegată eşti. Dar tu să spui la spovedanie. Dar dacă moare mama şi a blestemat copiii, nici copiii nu putrezesc, şi ea se duce în fundul iadului. Că blestemul de mamă este mai puternic decât al preotului, pentru că ea are cea mai mare autoritate de la Dumnezeu asupra copilului. Nimeni nu se jertfeşte mai mult pentru copil în lumea asta ca mama.

Mai degrabă să iei varga să-l baţi de o sută de ori, decât să-l blestemi. Auzi ce spune Solomon: *Varga şi nuiaua dau înţelepciune copilului, iar copilul lăsat de capul lui, va aduce mare scârbă şi mare ruşine părinţilor săi.*

Ca să vă daţi seama cât de mult iubeşte o mamă pe fiii săi, am să vă spun o întâmplare care s-a petrecut în China. În anul 1921, într-o toamnă, a luat foc o pădure din Munţii Himalaia; munţii cei mai mari din lume. Sigur, a concentrat China mii şi zeci de mii de oameni, ca să izoleze focul. Dar ce s-a întâmplat?

S-au dus oamenii şi tăiau pădurea înainte de a ajunge focul. Voi nu ştiţi cât de înfricoşat este focul

când arde pădurea! Mie mi s-a întâmplat odată de am văzut. Huieşte ca tunetul, mai ales dacă bate vântul. Aţi auzit şi în Psaltire: *...ca focul care arde pădurea, ca văpaia care arde munţii.* Este ceva înfricoşător.

Deci aşa s-a întâmplat şi acolo. Lumea a alergat cu topoare, cu joagăre, cu ferăstraie; fiecare cu ce avea, ca să izoleze pădurea ca să nu ardă.

Dar s-a întâmplat că, tăind ei copacii cu zeci de kilometri înainte de-a ajunge focul, focul venea cu o rapiditate nemaipomenită, au văzut în vârful unui copac un cuib de pasăre; o pasăre de mărimea porumbelului. Când au văzut că are cuib în copac, nu au mai avut timp să se suie şi să scape puii, căci focul se apropia. Şi s-au uitat să vadă ce se întâmplă.

Amândouă păsările, şi mama şi tata, când au simţit fumul şi au văzut primejdia că ajunge la pui, zburau amândoi roată şi tot ţipau; ţipau şi făceau semn la pui. Dar puii erau mici, plăpânzi, nu aveau aripi tari să zboare.

Când a ajuns focul la o sută de metri, pasărea tată a părăsit puii; a fugit ca să scape de foc, că simţise fierbinţeala focului că vine din urmă. Iar pasărea mamă, când a văzut că vine focul, tot ţipa şi zbura roată, roată; roată pe lângă cuib, roată, ca şi cum ar fi zis: „Dragul mamei, vine moartea, fugiţi!"

Şi când a văzut că copacul în care-i cuibul a luat foc, nemaiavând altă măsură să ajute puii ei, ce-a făcut? Ultima ei mişcare a fost jertfa aceasta: Când a văzut că şi cuibul a luat foc, ea s-a pus cu aripile pe pui. Şi într-o clipeală a mistuit-o focul cu tot cu cuib, cu tot cu pui.

Iată ce înseamnă mamă! A vrut mai bine să se jertfească de o mie de ori şi să nu părăsească puii ei, când erau în primejdie de moarte.

Aşa trebuie să fie inima de mamă şi inima noastră faţă de toţi creştinii şi mai ales faţă de părinţii care ne-au crescut.

CELE OPT PRICINI DE NEPUTREZIRE A MORŢILOR

Sunt opt pricini de neputrezire a morţilor:

I. Prima pricină este atunci când veţi găsi mort în groapă şi carnea a putrezit toată, dar oasele stau prinse între ele ca la copăcel. Acela nu-i sub blestem. Acela-i om tare din fire, care nu putrezeşte 40-50 de ani. De aceea este aşa.

II. Când vei găsi mort în groapă neputred şi este exact cum l-ai pus, acela n-a putrezit din cauza pământului. Este pământ unde nu putrezeşte mortul, dacă nu-l muţi. Acolo pământul are chimicale şi nu dă voie să putrezească nimic.

Aceste neputreziri sunt fireşti, dar sunt şi putreziri mai presus de fire:

III. Când vei găsi mort în mormânt neputred şi carnea pe el este mucedă ca buretele şi albă, acela este om care a fost blestemat de dumnezeieştile pravile. El a avut canon mare la spovedanie pentru păcate mari şi nu l-a făcut.

IV. Când vei găsi mort în groapă neputred şi este negru şi umflat ca toba şi părţile dinainte nu-s

putrede, iar cele dinapoi sunt putrede, acela este blestemat de preot sau de arhiereu.

V. Când vei găsi mort în groapă neputred şi n-au putrezit nici hainele pe el, nici sicriul, nimic, nimic, şi-i creşte barba, cum s-a întâmplat la cel de la Huşi, şi-i cresc unghiile, acesta a făcut nedreptăţi şi a furat. Acesta nu putrezeşte până nu-l dezleagă un arhiereu. Iar dacă îl dezleagă şi arhiereul şi tot nu se desface, atunci el este blestemat de săraci, fiindcă a luat avere de la săraci. Şi până nu dau neamurile lui înapoi atât cât a luat el, nu putrezeşte şi tot în iad se munceşte şi nici arhiereul nu-l poate dezlega.

VI. Când vei găsi mort în mormânt neputred şi pielea pe el este ca floarea de bostan, galbenă, şi limba-i galbenă şi îi cresc unghiile şi-i creşte barba şi părul, acesta este sub anatema, sub cea mai grea pedeapsă a Bisericii. Acesta, din două pricini este aşa: sau a hulit pe Dumnezeu şi pe preoţi şi s-a lepădat de credinţă, sau a trăit în preacurvie de gradul I – tatăl cu fiica sau băiatul cu mama sa, adică incest. Aceştia cad sub anatema, cea mai grea pedeapsă a Bisericii.

VII. Când vei găsi mort în groapă căruia nu i-a putrezit mâna sau piciorul, acela a lovit pe tatăl sau pe mama sa şi a amărât foarte tare pe părinţii săi şi a fost blestemat de ei şi (nicidecum) nu s-a spovedit la duhovnic de acest păcat şi nu a luat dezlegare, când era în viaţă.

VIII. Iar când vei găsi om neputred şi-i uşor ca o pană şi miroase frumos tare, şi-i foarte vesel la faţă şi face minuni, acelea sunt sfinte moaşte, cum a

fost şi cu Sfântul Ioan Hozevitul la Ierusalim, care l-au găsit după 20 de ani, nu numai neputred, dar a făcut şi minuni.

Iată care sunt semnele la **trupurile afurisite**:

- sunt nedezlegate;
- sunt deformate şi urâte;
- sunt greu mirositoare şi prea puturoase;
- sunt umflate ca toba;
- provoacă spaimă şi cutremur privirii.

Iar la **sfintele moaşte** sunt aceste semne:

- sunt nestricăcioase;
- sunt binemirositoare;
- sunt uscate şi uşoare;
- sunt vesele la vedere;
- nu provoacă frică, ci bucurie duhovnicească;
- izvorăsc din ele felurite minuni.

UN CAZ DE NEPUTREZIRE

Citeam în Pidalionul de Neamţ, la subînsemnarea canonului 14 din Sardica, unde este scris despre un fapt care l-a văzut cu ochii atâta lume şi Episcopul de Huşi, Iacov Stamati.

La Episcopia de Huşi, pe la 1785 trăia un călugăr cu numele Rafail. Acest călugăr era olar de meserie şi era cu viaţă sfântă. El toată ziua nu mânca, ci numai seara la apusul soarelui mânca ceva foarte puţin. După ce mânca, călugărul îşi lua o carte de citit şi se ducea şi se culca în cimitir între cruci. Cimitirul era lângă biserică. Totdeauna, şi vara şi

iarna, avea un cojoc şi se culca între cruci. Şi călugării îi ziceau «Rafail cel nebun». Ehei! Dacă am fi şi noi nebuni ca dânsul! El avea viaţă sfântă.

Acest călugăr nu vorbea cu nimeni, ci îşi căuta de meseria lui, şi se minunau ceilalţi de lucrul ce ieşea din mâinile lui. Toţi îl întrebau de ce doarme în cimitir, iar el răspundea: „Că acolo mi-i locul; dacă mâine mor, nu plec acolo? – adică la morminte. Şi vreau să mă obişnuiesc şi eu cu mormintele".

Într-o noapte, dormind monahul Rafail în cimitir lângă o cruce de piatră veche, aude cum băteau dracii pe unul în groapă. Şi-l băteau de la 11 noaptea până la ora unu, la miezul nopţii. Un ceas înainte de miezul nopţii, unul după. Dar îl băteau de se auzea şi se cutremura pământul. Şi el striga din mormânt: „Miluiţi-mă, ajutaţi-mă! Nu mă lăsaţi, că mă bat dracii!" Şi-l băteau dracii în mormânt două ceasuri, de se cutremura pământul acolo unde era el.

Rafail a stat şi a ascultat şi ce s-a gândit el: „Mă duc la duhovnicul episcopiei să-i spun, să vină să facă o dezlegare la mormântul lui". Duhovnicul Daniil avea 90 de ani, săracul. Se duce Rafail şi-i zice rugăciunea la uşă, că aşa se zice:

– Pentru rugăciunile Sfinţilor Părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Blagosloveşte, preacuvioase părinte!

Duhovnicul bătrân şi obosit de lume, răspunde:

– Domnul şi Maica Domnului. Care-i acolo?

– Eu, Rafail, părinte.

– Ce vrei?

– Părinte Daniil, hai la cimitir şi-l dezleagă pe unul, că tare-l bat dracii!

– Măi îndrăcitule, tu dacă dormi în cimitir, câte nu ţi-arată dracii? Unde să mă duc eu, că-s obosit?

Şi n-a vrut să meargă. Şi Rafail s-a dus, zicând:

– Iartă-mă, părinte!

A mai stat vreo zi-două, bietul Rafail şi a zis: „Mă duc să-i spun duhovnicului din nou!", că auzea cum îl bat diavolii şi îi era milă de acela care striga în mormânt.

– Părinte Daniil, hai că-l bat dracii pe unul în mormânt noaptea! Vai, tare mai strigă ajutor.

Iar l-a ocărât duhovnicul:

– Ce ai venit, măi stricatule? De ce nu mă laşi să dorm?

Mai stă el două-trei zile, iar se duce: „Mă duc să-i mai spun o dată". Şi se duce Rafail a treia oară la duhovnicul lui, Daniil:

– Părinte Daniil, aveţi mare putere de la Dumnezeu ca duhovnic, să legaţi şi să dezlegaţi păcatele! Veniţi să dezlegaţi pe un om, că tare-l bat dracii în groapă. Părinte, să ştiţi că dacă nu vreţi să veniţi, veţi da seama de sufletul acesta în ziua cea mare a Judecăţii de apoi! Să nu spuneţi că nu v-am spus!

Când a auzit duhovnicul, atunci s-a gândit: „Măi, a treia oară a venit, şi n-a venit degeaba".

– Stai, Părinte Rafail, că merg!

Şi-a tras ciubotele, şi-a luat molitfelnicul, un epitrahil, o cruce şi cârja şi a plecat, că cimitirul era în ograda episcopiei, lângă biserică, cum se făceau înainte vreme. Când s-a dus la crucea aceea de piatră, încă de departe auzea cum se cutremură pământul:

– Părinte Rafail, dar de când îl bat dracii?

– Să fie mai mult de patruzeci de zile. Şi eu am fost de trei ori la sfinţia voastră, iar acum a treia oară m-am gândit să nu mai vin. Eu l-am întrebat ce are, iar el mi-a răspuns: „Vai de creştinul acela care moare fără să-şi mărturisească toate păcatele!"

Şi auzea bătrânul cum îl băteau dracii pe acela în groapă şi cum striga: „Miluiţi-mă! Ajutor! Nu mă lăsaţi, fraţilor! Miluiţi-mă!"

Atunci duhovnicul a trimis repede după episcop. Episcopul se culcase:

– Pentru rugăciunile Sfinţilor Părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-ne pe noi! Binecuvintează, Preasfinţite Stăpâne!

– Domnul şi Maica Domnului. Cine-i?

– Rafail. Preasfinţite, vă cheamă acum părintele duhovnic Daniil până la cimitir, că se petrece o minune mare acolo.

Episcopul s-a dus imediat.

– Preasfinţite, ia ascultă ce-i în mormântul ăsta!

– Rafail, dar de când îl bate?

– Au trecut patruzeci de zile.

– Şi când îl bate?

– Îl bate numai când este un ceas până în miezul nopţii şi unul după miezul nopţii. Două ceasuri îl bate şi pe urmă nu se mai aude. Atunci a întrebat episcopul:

– Ce-i de făcut, părinte duhovnic?

– Trebuie să-l dezgropăm, să vedem ce-i cu dânsul, că acesta a avut mare blestem.

Pe cruce era scris: „Aici odihneşte robul lui Dumnezeu, Ganciu – aşa l-a chemat din botez –, fost administrator al Episcopiei Huşilor", de origine bulgară, că bulgarii sunt tot ortodocşi. Murise de mai

mulţi ani. Şi acum îl băteau dracii, tot ca să-l descopere Dumnezeu şi să fie dezlegat, săracul.

A doua zi au chemat pe omul care răspunde de cimitir, să dezgroape pe acel creştin. Când l-au dezgropat a doua zi, nici limba în gură nu era putredă. Cum l-au pus când a murit, aşa l-au găsit. Unghiile crescuseră ca secera; îi crescuse barba şi părul în mormânt până jos; era negru la faţă şi umflat ca doba. Dar nici hainele de pe el nu erau putrede. Nimic. Sicriul era întreg şi el.

L-au rezemat de biserică şi i-au pus o basma albă pe ochi, că se speria lumea cât era de urât. A venit lume multă, că se auzise că la episcopie au găsit pe unul pe care-l băteau dracii în fiecare noapte câte două ore, şi este de mai mulţi ani neputred.

Episcopul a chemat şapte duhovnici mari, între care şi cel al episcopiei, şi a zis: „Hai să-i facem o dezlegare!"

Şi au îngenuncheat fiecare şi au citit dezlegare pentru Ganciu. I-au citit rugăciunile, l-au dus în biserică şi i-au făcut toată rânduiala înmormântării cu dezlegări. Apoi l-au îngropat la loc.

După ce l-au îngropat, l-au întrebat pe Rafail dacă se mai aude cum îl bat dracii. Nu s-a mai auzit nimic nici în ziua de azi.

După un an, când l-au dezgropat, era deja praf. S-au risipit toate oasele, s-au făcut ţărână. S-a mirat toată lumea ce minune a fost acolo. El a cerut ajutor să fie dezlegat săracul. Câtă vreme trupul lui nu era putred, sufletul era în muncile cele negrăite ale iadului, dar cu dezlegările atâtor duhovnici şi ale episcopului, l-a iertat Dumnezeu.

MUTAREA MUNTELUI ADAR CU RUGĂCIUNEA

Când te-ai sculat dimineaţa din somn, întâi să povăţuiască în viaţa ta nevinovata rugăciune. Dă repede cu apă rece pe ochi să sară somnul, fă trei închinăciuni în faţa sfintelor icoane şi apoi începe cu rugăciunile începătoare: „Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie! Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie! Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!"

Apoi: „Împărate ceresc", „Sfinte Dumnezeule", „Preasfântă Treime", „Tatăl nostru", „Crezul", „Psalmul 50"... şi celelalte.

Rugăciunea este maică şi împărăteasă peste toate faptele bune şi aduce în sufletul nostru dragostea de Dumnezeu şi de aproapele. Ea uneşte şi lipeşte pe om de Dumnezeu şi îl face un duh cu El.

Orice rugăciune-i bună, dacă o zici cu frica lui Dumnezeu şi cu atenţie. Eşti acasă, eşti pe drum, eşti în camera ta, eşti la lucru, eşti la câmp, oriunde, tu înalţă mintea către Dumnezeu. Şi zi cum poţi, dar zi mereu! Că cel ce se roagă des, însăşi rugăciunea i se face lui cel mai mare dascăl al rugăciunii.

În Marţea cea Mare, Mântuitorul era flămând şi văzând un smochin înfrunzit pe cale, a căutat poame în el, dar n-a găsit; l-a scuturat şi n-au căzut smochine. Atunci a zis: *De acum să nu se mai facă roade în tine în veac*, şi îndată s-a uscat smochinul.

Atunci Apostolii s-au speriat: „Cum, Doamne, s-a uscat smochinul aşa de repede?" Iar Mântuitorul, arătând cât de slabi suntem noi în

credinţă, zice: *De veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar*, nu numai smochinul acesta s-ar usca, ci *veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici şi te aruncă în mare, şi se va muta.*

Sămânţa de muştar este mai mică decât cea de ceapă şi decât cea de mac. Este foarte mică şi, când o semeni, se face un umbrar mare cât un măr, încât vin şi păsările cerului şi stau în ramurile lui. Muştarul este simbolul credinţei.

Mântuitorul a spus: *Cela ce crede întru Mine, minunile care le fac Eu, şi mai mari decât Mine va face; că Eu la Tatăl mă sui, şi vă voi trimite vouă de acolo pe Duhul Sfânt şi orice veţi cere în numele Meu va fi vouă.* Adică „mă duc acolo, să vă dau Eu putere, ca să vedeţi cum se împlinesc cuvintele Mele la vremea lor".

Hristos n-a mutat munţi. El a înviat morţi de patru zile, a mers pe apă, a înmulţit pâinile, dar creştinilor care cred în El mai mare putere să facă minuni a lăsat.

Deci, dacă cela ce crede în Hristos, va face minuni mai mari decât Dânsul, să vă spun o istorie cum s-a mutat muntele Adar din Alexandria, la anul 604 după Hristos. Şi iată cum a fost:

În istoria Bisericii sunt trei sfinţi care au mutat munţii cu rugăciunea: Sfântul Ioachim, Patriarhul Ierusalimului, a mutat muntele Durda; Sfântul Marcu a mutat muntele Fracesc din Abisinia, pe timpul Sfântului Serapion, iar pe vremea Sfântului Platon, Patriarhul Alexandriei, un argintar a mutat muntele Adar 600 de stadii până în apa Nilului. Avem Vieţile Sfinţilor şi Istoria Bisericii care-i verificată de-atâţia mari istorici.

Prin secolele VI – VII arabii au dărâmat multe împărăţii în Africa şi în Asia şi au ajuns şi în Europa. Dar când au ajuns ei în Egipt, pe la anul 604, toate ţările creştine care au fost – Pamfilia, Pontul, Galatia, Nicomidia, Cezareea Palestinei, Fenicia, Libanul, Siria, Frigia, Paflagonia, Mira Lichiei – le-au ocupat, pătimind atunci milioane de creştini, cum a fost şi pe vremea împăraţilor romani păgâni, când numai în Nicomidia în ziua de Crăciun au ars 20.000 de mucenici, pe timpul lui Diocleţian. Căci i-a găsit în biserică în ziua Naşterii Domnului şi atunci au înconjurat oraşul şi a dat foc bisericii celei mari şi i-a ars pe toţi. Altă dată împăratul Traian a ucis 10.000 de martiri în altă biserică, în Frigia, cu tot cu femei şi copii, şi iarăşi în timpul împăratului Nero au murit 15.000 de martiri.

Prin secolul VII au ajuns arabii şi în Egipt, ţară creştină pe atunci. Astăzi sunt numai cinci milioane de creştini monofiziţi şi vreo 20.000 de creştini ortodocşi în Patriarhia Alexandriei. Ceilalţi toţi sunt mahomedani. Acolo a fost focarul călugărilor: Sfântul Antonie cel Mare, Sfântul Macarie, Sfântul Pahomie, Sfântul Paisie cel Mare, Sfântul Sisoe, Sfântul Pamvo, şi atâtea mii de cuvioşi. Numai Sfântul Antonie cel Mare avea, în pustiul Egiptului, peste 20.000 de ucenici prin secolul IV.

Erau în jurul Alexandriei oraşe de călugări. Era un oraş, Oxirinius, care avea mai mulţi călugări decât oameni căsătoriţi. Erau multe mănăstiri de călugări şi de călugăriţe.

Când au ajuns turcii la Alexandria şi au pus mâna pe cetate şi pe Egipt, era patriarh Sfântul Platon.

La dânşii aşa era: ori te faci mahomedan, ori te trece prin sabie. Îţi tăiau capul dacă nu te făceai mahomedan.

Ce s-a întâmplat?

A venit veste la episcop şi au început să plângă preoţii şi poporul: „Au venit turcii, ne omoară pe toţi, dacă nu ne lepădăm de Hristos!"

Atunci s-a dus episcopul la sultanul turcilor şi sultanul i-a spus aşa:

– Tu eşti mai mare peste creştini?

– Eu sunt.

– Cum te cheamă?

– Platon.

– Uite, eu sunt paşa cel mai mare, trimis de sultanul aici. Hristos al vostru spune minciuni!

Şi a început să hulească pe Mântuitorul.

– Dar de ce?

– Uite, am o Evanghelie în mâna mea! Iată ce scrie aici: *Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Ridică-te şi te aruncă în mare,* şi *dacă veţi crede, va fi cum ziceţi*. Deci, dacă voi sunteţi creştini şi arhierei şi preoţi şi călugări şi călugăriţe atâtea mii, aveţi opt zile ca muntele acesta, Adar, să-l mutaţi din loc. (Căci era acolo un munte mare şi avea câteva sate şi de creştini şi de mahomedani). Dacă nu-l mutaţi cu rugăciunea în opt zile, nu va rămânea nici un creştin netăiat şi averile voastre toate le luăm noi. Să văd eu, există aşa putere şi adevăr în Evanghelia voastră sau Hristos a spus minciuni!

Că El n-a fost Dumnezeu, a fost un prooroc, aşa spun mahomedanii.

Patriarhul a zis:

– Domnule paşă – paşă înseamnă general la turci –, lucrul acesta care îl spui dumneata este peste putinţa noastră, dar Mântuitorul poate va face milă cu noi, iar dacă nu, vom muri toţi ca martiri.

Căci altfel trebuia să le taie capetele şi să le ia şi averile.

– Eu nu ştiu! a zis sultanul. Dacă nu mutaţi muntele în opt zile, nu rămâne nici un creştin şi nici un călugăr şi nici un preot în toată lumea asta. Să vă arăt eu vouă să mai spuneţi minciuni, că voi ziceţi că puteţi să mutaţi munţii cu rugăciunea, că aşa spune minciuni şi Hristos al vostru.

Patriarhul a venit scârbit în Alexandria, a adunat episcopii, sinodul, preoţii, stareţii şi stareţele mănăstirilor, toţi creştinii cei buni, şi le-a zis:

– Iată, fraţilor, mai avem de trăit opt zile şi, dacă nu vom muta muntele Adar cu rugăciunea, nu va rămâne nimeni viu. Turcii au spus că ne omoară pe toţi, că Sfânta Evanghelie spune minciuni şi că nu se poate să se mute munţii cu rugăciunea. Că dacă n-a mutat Mahomed munţii, apoi nici Hristos nu poate, că au spus că Mahomed al lor a fost mai mare ca Hristos.

– Atunci ce-i de făcut, preasfinţite?

Patriarhul Platon a spus:

– Noi, iubiţii mei fraţi, nu ispitim pe Dumnezeu, că n-avem noi credinţă să mutăm munţii. Hai să punem rugăciuni! Întâi şi-ntâi punem trei zile de post. Să postească toată cetatea cu tot cu animale, cum a fost în Ninive. Copiii să nu sugă la mamele lor, chiar de-or muri. Toată lumea să vină

la biserică şi să se spovedească. Ne pregătim de moarte. Toţi să treacă pe la duhovnici să se mărturisească şi ne împărtăşim tot poporul cu Sfintele Taine, şi care este oprit şi care nu-i oprit, pentru că suntem în faţa morţii. Şi chiar de vom muri, să murim spovediţi şi împărtăşiţi cu Sfintele Taine şi mai mult, ce va voi Domnul cu noi.

Şi a plăcut la toţi cuvântul acesta, şi au plecat toţi acasă. Iar preoţii au adunat oamenii în biserici şi le-au zis:

– Oameni buni, iată turcii ne-au înconjurat! A venit califul Omar şi paşa şi sultanul şi acum ne-au dat opt zile de viaţă. Dacă vom muta muntele Adar cu rugăciunea, vom trăi; iar dacă nu, nu rămâne unul viu şi averile noastre le vor lua ei.

Tot poporul când a auzit a început a plânge.

– Iată ce este. A rânduit patriarhul post; nimeni nu gustă apă şi mâncare trei zile şi trei nopţi, măcar de ar muri de foame. Cine va mânca, nu mai este creştin. Facem şi noi ca şi poporul din cetatea Ninive, când a spus Proorocul Iona că mai au trei zile şi vor muri. Poate va face Dumnezeu milă cu noi, să facă vreun semn cu muntele.

Şi au postit creştinii şi preoţii şi călugării şi maicile şi toată lumea şi pustnicii din pustie, că era mare pustia sketică şi avea mulţi sihaştri şi oameni sfinţi. Şi s-au rugat lui Dumnezeu şi după ce poporul a postit trei zile, preoţii i-au spovedit pe toţi şi au împărtăşit tot poporul cu Preacuratele Taine, şi care erau vrednici şi care nu. Ce-au zis? „Măi, oamenii sunt în faţa morţii. Omul, în caz de moarte, trebuie să fie pregătit".

Pe urmă ce-au zis?

– Hai să înconjurăm muntele cu procesiune!

Preoţii şi arhiereii îmbrăcaţi au luat moaştele Sfântului Mina, moaştele Sfântului Prooroc Ieremia, care se găsesc acolo aduse de Alexandru cel Mare, Machedon. Au luat prapurii, crucile, icoanele, şi au început a merge în jurul muntelui şi a face procesiune, cum se face pentru ploaie pe câmp, cu Sfântul Maslu. Şi mergeau în jurul muntelui câteva sute de metri cântând «Sfinte Dumnezeule...». Şi iarăşi ziceau diaconii: „Iară şi iară, plecând genunchii noştri, Domnului să ne rugăm...". Şi iar se rugau arhiereii plângând, după ce poporul era acum împărtăşit şi pregătit de moarte.

Şi a spus patriarhul: „Să iasă cât se poate de mulţi, numai cei bolnavi şi bătrâni să rămână în oraş. Să vină toată lumea la rugăciune".

Şi au mers în jurul muntelui Adar cu mult popor, făcând rugăciune şi citind din Sfânta Evanghelie. Trei zile au mers, că muntele era mare şi ei tot stăteau în genunchi şi preoţii le predicau. Se rugau şi iar mergeau, dar nu s-a făcut nici un semn. Deci trei zile trecuseră şi cu trei, câte au postit, erau şase. Mai erau două zile şi moartea tuturor era de faţă.

Dar s-a întâmplat o minune mare atunci. Era un argintar, faur de aur, slăvit foarte în toată cetatea aceea pentru meşteşugul mâinilor lui. Ioan îl chema. Era un băiat cu viaţă sfântă şi necăsătorit. El a întrebat pe preot:

– Părinte, merg şi eu acolo pe munte la rugăciune?

Dar preotul avea de făcut nişte sfinte vase, potire, discuri, şi de îmbrăcat evanghelii pentru sfânta masă, şi i-a zis:

– Fiule, tu rămâi, că doar tot pentru biserică lucrezi. Rămâi la argintăria ta şi lucrează, dar să posteşti şi tu şi să te rogi în fiecare ceas.

Şi a rămas argintarul Ioan să lucreze pentru biserică, însă el, fiind argintar, lucra şi pentru femeile care veneau la el.

În timpul acesta, lucrând el şi ceilalţi înconjurând muntele cu post, cu rugăciune şi cu plângere, o femeia rea din cetate, care n-avea grija credinţei, fiind o femeie depravată, a pus ochii pe dânsul, şi ce-a gândit ea? Acum, când toţi s-au dus din cetate, a găsit prilej să se ducă la acest argintar, cu gând spurcat. Şi s-a dus la Ioan:

– Ioane, ce faci?

Dar el, săracul, scârbit că arabii îi ameninţau cu moartea şi părinţii lui erau duşi la rugăciune cu patriarhul, a zis:

– Ce să fac, doamnă, iată lucrez nişte potire pentru biserică.

– Am venit să-mi faci un inel de aur.

El nu era tocmai bucuros, dar fiind de meserie, i-a zis:

– Da, doamnă.

I-a luat măsură să-i facă inel, dar ea, fiind femeie desfrânată, îl priveşte în ochi şi-i spune:

– Măi Ioane, mie îmi plac ochii tăi!

Dar el, credincios foc, a zis:

– Cum ai zis?

– Îmi plac ochii tăi! De aceea am venit să te văd.

– Îţi plac ochii mei? Mai aşteaptă, doamnă, puţin, că ţi-i dau.

A luat cuţitul cu care lucra, şi, de faţă cu ea, a scos un ochi şi l-a pus pe taler.

– Îţi mai trebuie şi celălalt?

– Ho, măi nebunule! De-acum ai să mori.

– Tu nu vezi că mâine-poimâine murim cu toţii de sabie şi tu vii acum cu gânduri curveşti la mine? Nu vezi că-i ameninţată cetatea şi murim cu toţii de sabia turcilor? Îţi plac ochii mei? Unul l-am scos şi îndată ţi-l scot şi pe celălalt. Aşa mă învaţă Hristos: *De te sminteşte ochiul tău cel drept, scoate-l.* L-am scos pe dreptul; ţi-l scot şi pe stângul.

Atunci ea a fugit speriată şi s-a dus de-a spus la o prietenă de-a ei. Apoi s-a aflat în toată cetatea.

Dar el, săracul, şi-a legat ochiul cu o batistă şi mulţumea lui Dumnezeu, Celui care a zis în Evanghelie că-i mai bine să mergi cu un ochi în Rai, decât cu amândoi în iad.

Şi a ajuns vestea şi la patriarh şi atunci şi-a adus aminte patriarhul ce spune în Psaltire: *Dumnezeu face voia celor ce se tem de Dânsul şi rugăciunea lor o ascultă.* Şi a trimis doi diaconi în Alexandria, zicând:

– Duceţi-vă repede în cetatea Alexandriei, la argintarul Ioan, şi, dacă-l veţi găsi viu, cum va putea, să vină până la noi. Să vină cu nădejdea în Dumnezeu, că avem mare nevoie de el!

S-au dus diaconii. El, când a auzit că-l cheamă patriarhul, a zis către ei:

– Părinţilor, mă cam doare un ochi! Dar n-a spus ce-a făcut. Mă cam doare un ochi, dar am să merg.

Şi a luat săracul ce a putut şi a mers cu diaconii aceia şi a ajuns în faţa patriarhului.

– Ce ai, frate Ioane?

– Mă doare un ochi!

Tot nu spunea taina, că asta este o mucenicie de bunăvoie.

– Frate Ioane, noi ştim ce-ai păţit. Dar uite, mai avem două zile şi murim cu toţii. Fiindcă atâta ai iubit pe Mântuitorul lumii, încât ai făcut porunca Evangheliei, că ai scos ochiul tău care te smintea, te-ai temut de Dumnezeu şi pentru dragostea Lui ţi-ai scos ochiul şi erai gata să-l scoţi şi pe celălalt, credem că şi Dumnezeu te va asculta pe tine acum.

– Dar ce să fac, părinte?

– Musulmanii ne-au pus această condiţie: dacă până poimâine nu mutăm muntele – că acum se apropiaseră opt zile –, dacă nu mutăm muntele acesta până în apa Nilului, toţi vom pieri de sabie şi averile noastre vor fi date la turci. Deci te rugăm, frate Ioane, hai cu noi şi fă şi tu rugăciune!

– Părinte, cum să mă rog?

– Ne rugăm odată cu toţii, iar tu ia sfânta cruce în mână şi zi aşa:

– În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, munte al lui Dumnezeu, Adar, îţi porunceşte nevrednicul rob al lui Dumnezeu, Ioan, pentru rugăciunile tuturor părinţilor şi ale creştinilor care sunt aici, ridică-te şi mergi până în apa Nilului şi să nu te mai opreşti!

Şi a făcut aşa Ioan. Atunci s-a pornit un cutremur mare şi au început a se legăna munţii cu huiet mare. Muntele Adar s-a rupt de ceilalţi munţi şi a început a merge huind la vale. Ce se

întâmplase? Casele care erau pe munte au început a se dărâma una peste alta, căci crăpa muntele şi omora tot ce găsea.

Arabii care pândeau cu săbiile trase, cu armata de pe alt munte, se întrebau:

– Ce se întâmplă?

– Se roagă creştinii şi s-a pornit muntele Adar, că noi am spus că Hristos spune minciuni! Iată credinţa creştinilor!

Şi au început a striga de frică la dumnezeul lor, împreună cu generalii:

– Alah! Alah! Alah! Dumnezeul creştinilor pierde lumea! Uite vine muntele la vale!

Şi s-au dus generalii turci la Sfântul Platon, patriarh bătrân, avea 90 de ani, şi au început a se ruga:

– Părinte, părinte, opreşte muntele, că avem atâtea sate de mahomedani! Opreşte muntele, părinte, că mor toţi arabii – că erau şi sate de creştini.

Iar patriarhul a zis:

– Fiilor, noi ne-am rugat lui Dumnezeu şi nu cu puterea noastră s-a pornit muntele la vale, ci cu puterea lui Hristos, pe care voi l-aţi hulit şi aţi zis că spune minciuni: „Că dacă ar avea vreun creştin credinţă cât un grăunte de muştar, va zice muntelui să se mute şi se va muta". Deci Hristos a pornit muntele, nu noi, şi dacă El va voi, o să-l oprească. Noi ne-am rugat Celui Atotputernic şi cât va voi El, atât va merge.

Şi a mers muntele până în apa Nilului. Până în ziua de azi, cine merge în Egipt, vede minunea

aceasta. Nilul a ocolit muntele, că el s-a oprit drept în albia Nilului şi până azi Nilul face ocol, roată împrejurul muntelui, până vine în albia sa înapoi.

Această mutare a muntelui Adar s-a întâmplat la anul 604, când era Platon patriarh al Alexandriei şi când au venit arabii să distrugă neamul creştinesc de acolo. Şi s-a scris această minune în *Proloage* şi în *Istoria Bisericii*. Iar mahomedanii, când au văzut puterea credinţei ortodoxe celei adevărate, nu numai că n-au omorât pe creştini, ci o mare mulţime de generali şi oameni de rând s-au încreştinat şi au zis: „Hristos este adevăratul Dumnezeu".

Iar califul arabilor a spus: „O sută de ani nu se va lua impozit de la creştinii din oraşele şi satele Egiptului pentru minunea pe care a făcut-o Hristos Dumnezeu cu creştinii, că a mutat muntele Adar în faţa a atâtea mii şi sute de mii de oameni care l-au văzut".

*

Deci, când am pornit noi cuvântul despre rugăciune am arătat că, dacă cineva ar avea credinţă cât un grăunte de muştar, ar muta muntele. Dar muntele s-a mutat pentru rugăciunea acestui tânăr martir, care a voit mai bine de o sută de ori să-şi scoată ochii, decât să mânie pe Dumnezeu.

Care creştini îşi mai scot astăzi ochii să nu facă păcat? Că zice Hristos: *De te sminteşte ochiul tău, scoate-l sau mâna ta, tai-o.* Care-şi mai taie mâinile sau picioarele să nu meargă la păcat? Nimeni.

Dar Dumnezeu nu cere numaidecât aceasta, căci ai vedea numai oameni cu ochii scoşi. Cere să tăiem voia noastră şi să nu facem păcatul. Dar vedeţi,

când cineva îl iubeşte pe Dumnezeu, este gata să moară de o mie de ori şi să nu facă păcatul.

Aceasta o lucrează numai frica de Dumnezeu şi credinţa noastră în Hristos. V-am spus că această minune a fost rezultatul rugăciunii la atâta lume şi mai cu seamă a lui Ioan, faurul de aur, că a făcut Dumnezeu să mute muntele Adar, pe care oricine îl poate vedea astăzi în Alexandria, şi acolo se povesteşte şi minunea, când s-a mutat muntele acesta atâţia kilometri, prin rugăciunea făcută de creştinii ortodocşi. Amin.

DARURILE MAICII DOMNULUI

Toate darurile Preasfintei Fecioare Maria au atras mult asupra ei mila şi îndurarea lui Dumnezeu. Dar care i-a fost ei mai mult ca toate pricină de slavă şi de înălţare duhovnicească? Care credeţi că a fost cel mai mare dar al Maicii Domnului?

Oare fecioria sau înţelepciunea sau sfinţenia sau priceperea sau alte multe şi nenumărate daruri pe care le avea?

Da, fraţii mei! Într-adevăr, Preasfânta Fecioară Maria a fost împodobită de Dumnezeu cu toate darurile cele duhovniceşti. Însă darul cel mai mare care i-a fost ei pricină de slavă şi de cinste negrăită a fost darul smereniei. Fără de acest dar, toate celelalte daruri nu i-ar fi fost de nici un folos.

Smerenia a fost pricină de slavă şi de cinste Preacuratei Fecioare Maria, mai mult decât toate darurile pe care le avea. Pentru smerenia ei, după

mărturia Sfântului Duh, Domnul *a căutat spre smerenia roabei Sale* şi a ridicat-o la atâta slavă şi cinste, spre a fi lăudată în cer de toate oştile cereşti, şi pe pământ fericită de toate neamurile.

Smerenia a fost cea dintâi pricină de înălţare şi slavă pentru toţi sfinţii lui Dumnezeu. Smerenia a înălţat pe Avraam şi l-a făcut pe el prieten al lui Dumnezeu şi tată al multor neamuri, căci se socotea pe sine a fi pământ şi cenuşă. Smerenia l-a înălţat pe Iosif şi l-a făcut pe el mai mare peste ţara Egiptului.

Smerenia l-a făcut pe Moise cel gângav la limbă, povăţuitor şi legiuitor peste tot poporul lui Israel. Căci se socotea pe sine nevrednic de această slujbă şi ruga pe Dumnezeu să trimită pe altul la scoaterea lui Israel din robia Egiptului.

Smerenia l-a arătat pe David a fi după inima lui Dumnezeu, căci se socotea pe sine vierme şi nu om. Cu smerenia a strălucit marele Daniil proorocul, cei trei tineri, marele prooroc Isaia şi mai mult decât toţi, dumnezeiescul Ioan Botezătorul, care nu se socotea pe sine vrednic de a dezlega cureaua încălţămintei lui Hristos şi care, pentru adâncimea smereniei lui, s-a învrednicit a fi martorul cel mai apropiat al Sfintei Treimi la Iordan şi de a fi numit de Însuşi Hristos *cel mai mare om născut din femeie*.

Iar dacă aceşti sfinţi mari ai lui Dumnezeu au arătat smerenie mare, apoi cine poate să înţeleagă câtă adâncime de smerenie a fost în inima Preasfintei Fecioare Maria, care, auzind şi înţelegând de la Arhanghelul Gavriil că va zămisli de la Duhul Sfânt şi va naşte pe Fiul lui Dumnezeu, nu s-a înălţat cu

inima sa, ci cu mare smerenie, socotindu-se pe sine o simplă roabă, a zis: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!*

Aici cu adevărat a luat plinire cuvântul Scripturii care zice: *Cine se va smeri pe sine, va fi înălţat.* Iar Sfântul Efrem Sirul zice că: „În inima adâncă se va înălţa Dumnezeu".

Deci, după mărturia acestui sfânt părinte, toate darurile cele mai înalte pe cele smerite se reazemă. Apoi şi la Preacurata Fecioară Maria, toate darurile cele înalte şi duhovniceşti cu care a fost împodobită de Dumnezeu s-au rezemat şi au avut drept temelie veşnică, smerita ei cugetare.

Iubiţii mei fraţi, spre a desluşi mai luminat cele spuse despre smerenia Maicii Domnului, am să vă spun o istorioară. Se povesteşte că un vestit sculptor a făcut, pe lângă alte statui vrednice de laudă şi de mirare, şi un minunat spic de grâu de care atârna un porumbel. Toţi se mirau şi se minunau de această uimitoare sculptură, deoarece se părea că în ea meşteşugul nu urmează firii, ci o depăşeşte pe ea.

Dar era o taină nedezlegată, cum un spic care este aşa de gingaş cu puterea, să poată ţină pe el greutatea unui porumbel. Dezlegarea tainei însă arată şi închipuieşte pe Preacurata Fecioară Maria. Preasfânta Fecioară era aici închipuită printr-un fir de grâu, iar porumbelul era chipul Duhului Sfânt.

Spicul stătea aplecat de greutatea porumbelului, arătând, ca un simbol, smerenia cea mare a Preacuratei Fecioare Maria, care s-a aplecat cu multă dragoste şi smerenie când Duhul Sfânt a venit peste ea şi a făcut-o sălaş lui Hristos Dumnezeu.

Iubiţii mei fraţi, după cum aţi auzit, smerenia a fost pricină de slavă, de cinste şi de înălţare la toţi sfinţii lui Dumnezeu şi cu atât mai mult la Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria. Dar să ştiţi şi să înţelegeţi, că mai presus de toate a fost smerenia cea nemăsurată a Domnului, Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-se până la moarte, şi moarte de cruce.

Iar această nemăsurată smerenie a Domnului I-a adus Lui nemăsurată slavă şi cinste şi *pentru aceea şi Dumnezeu L-a preaînălţat şi I-a dat Lui nume, care este mai presus de tot numele, ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor dedesubt.*

Dar va zice cineva: „Ce este smerenia?" La aceasta voi răspunde nu cu cuvintele mele, ci cu ale Sfântului Isaac Sirianul: „Smerenia este haina dumnezeirii, pentru că cu aceasta S-a îmbrăcat Dumnezeu, când a binevoit a veni în lume, şi S-a îmbrăcat în firea noastră cea smerită".

Iar dacă se va întreba cineva din ce se naşte ea, vom zice ca Sfântul Ioan Scărarul, că din ascultare şi din tăierea voii. Şi dacă va zice cineva pentru care motiv smerenia este aşa de mare, voi zice, pentru că numai ea poate ucide pe cel mai mare păcat, care este mândria. Pentru acest păcat, îngerii au căzut din cer şi strămoşii noştri, Adam şi Eva, au căzut din rai; căci, ascultând de şarpele diavol, li s-a nălucit a se face ca nişte dumnezei.

Fraţii mei, vreau să vă spun că astăzi, mai mult ca oricând, acest mare păcat al mândriei a cuprins

toată lumea. Fiecare doreşte să fie mai mare peste alţii şi să-i robească şi să-i stăpânească. Fiecare doreşte să fie mai bogat decât altul; fiecare să fie mai cinstit, mai vestit şi mai băgat în seamă decât altul. Fiecare doreşte a se socoti mai înţelept decât alţii. Fiecare se laudă că este mai iscusit în meserii şi meşteşuguri.

Cine învaţă pe cel sărac să ia pâinea de la gura copiilor şi să-şi cumpere televizor şi video, spre a-şi închipui şi el că este asemenea cu cei avuţi? Nu mândria?

Cine învaţă pe femei şi pe fete să muncească luni şi ani de zile, nu spre a-şi cumpăra cele de nevoie vieţii, ci spre a-şi cumpăra rochii la modă şi încălţăminte luxoasă şi alte lucruri deşarte, care nu ţin nici de foame, nici de frig? Oare nu mândria?

Cine învaţă pe cel sărac, care are o casă de copii, să se sârguiască cu mai multă trudă spre a le face la toţi haine luxoase şi de mult preţ, spre a-i face să fie în rând cu lumea? Nu mândria?

Cine face pe fetele şi pe femeile cele uşoare să se dreagă pe feţe cu pudră şi cu alte unsori şi să-şi vopsească unghiile spre a arăta mai tinere şi mai frumoase? Oare nu mândria şi slava deşartă, care este fiica cea dintâi a mândriei? Vor să fie cu orice preţ în rând cu lumea şi nu aud pe Apostolul Iacov, care zice: *Lumea în cel rău zace;* şi iarăşi: *Cine se face prieten cu lumea, se face vrăjmaş lui Dumnezeu.*

Cine învaţă pe cei neînvăţaţi să defaime pe cei cu adevărat învăţaţi? Nu mândria? De unde vin bătăile, ambiţiile, laudele, pricinile, sfezile, tulburările şi vrajbele între oameni? Nu din mândrie? Că

fiecare se socoteşte mai tare decât altul şi mai drept. Au nu din mândrie?

O, răutate fără margini! Cine mai cunoaşte azi răutăţile tale? Şi cine se mai osteneşte astăzi să alunge această ciumă sufletească din inima sa?

Fraţii mei, iată pentru care pricină sfânta smerenie este cea mai vestită din toate virtuţile, pentru că numai aceasta poate să le păzească pe toate şi fără de ea, toate sunt nimic. Să ştiţi şi să ţineţi minte că numai această singură virtute, smerenia, poate în vremea morţii să mântuiască pe om, după cum zice unul din sfinţii Filocaliei.

De aceea şi Mântuitorul nostru îi fericeşte cel dintâi pe cei smeriţi cugetători, zicând: *Fericiţi cei săraci cu duhul, că acelora este împărăţia cerurilor.* Căci cel ce are smerenie în inima sa, măcar de ar avea toate faptele bune, pururea se socoate pe sine sărac şi că nu a făcut nimic bun înaintea lui Dumnezeu.

Deci, fraţii mei, să nu uitaţi cât de mare este darul smereniei şi câtă slavă şi fericire aduce omului această slăvită şi prea mare virtute. Amin.

CĂLUGĂRUL CĂRUIA I S-A ARĂTAT MAICA DOMNULUI

Era odată un călugăr în Galia, în Franţa de astăzi. Era pe timpul când Biserica din Apus nu era catolică, ci era o singură Biserică Ortodoxă în toată lumea, că până la anul 1054 nu existau catolici sau protestanţi, ci erau toţi ortodocşi. Acel călugăr avea

deosebită dragoste şi mare evlavie către Maica Domnului şi în fiecare zi îi făcea canoanele, acatistele şi paraclisele. Şi făcea metanii totdeauna cu multe lacrimi la icoana Maicii Domnului, ca s-o aibă ajutătoare pe pământ şi în vremea morţii şi în ziua judecăţii.

Dar, auzind el că este atâta frumuseţe în ceruri, zicea: „Dacă un înger este atât de frumos, dar Maica Domnului, care-i împărăteasa Heruvimilor? Oare nu pot eu în viaţa asta să o văd pe Maica Domnului? Măcar cât este cu putinţă omului!" Şi a început a se ruga: „Maica Domnului, dacă vrei şi dacă crezi că îmi este de folos, aş vrea să te văd o dată în veacul de aici, ca mai mare evlavie să simt pentru tine şi mai mare credinţă. Eu văd sfintele tale icoane, dar aş vrea să văd cum eşti tu în ceruri. Nu sunt vrednic, că sunt om păcătos, dar măcar cât este cu putinţă omului". Că de s-ar arăta slava ei cuiva, ar muri omul de atâta frumuseţe.

După mulţi ani, a auzit un glas: „Părinte, ia seama! Maica Domnului o să ţi se arate pentru evlavia ta, dar tu ai să orbeşti! Vrei să rămâi fără vedere?" Dar el zice: „Vreau! Să rămân orb câte zile mai am, numai să o văd o dată".

Şi odată, pe când era el la rugăciune, i s-a arătat Maica Domnului. A venit întâi o mireasmă a Duhului Sfânt şi când a început să apară lumina, cum răsare soarele, de mii de ori mai puternică, el ce s-a gândit? „Ca să nu orbesc de tot, am să închid un ochi şi am să orbesc numai de unul".

Şi a apărut Maica Domnului cu Mântuitorul în braţe, aşa cum este pictată pe icoane. Atunci a închis un ochi. Şi a căzut cu faţa la pământ de atâta

lumină şi frumuseţe, încât limba omenească n-o poate spune. Şi Maica Domnului i-a spus: „Nu înceta a te ruga. Atât m-am arătat, cât îţi este cu putinţă". Şi l-a binecuvântat şi ca fulgerul s-a înălţat la cer. Călugărul a orbit cu ochiul cu care a privit strălucirea, dar era bucuros că i-a rămas un ochi.

Şi după ce a plecat Maica Domnului, avea mare bucurie şi mare mângâiere de la Duhul Sfânt care a venit prin Maica Domnului şi l-a umplut de dragoste duhovnicească, dar îi părea rău că nu s-a uitat cu amândoi ochii, ca să vadă frumuseţea ei cea negrăită. Apoi s-a dus la icoana Maicii Domnului şi a zis: „Mulţumescu-ţi ţie Maica Domnului, că te-am văzut! Îmi pare rău că mi-am cruţat un ochi. Vreau să rămân orb până la moarte, numai să te mai văd o dată".

Şi s-a rugat ani de zile la Maica Domnului, cu lacrimi şi cu post, ca să i se mai arate o dată, aşa de mare bucurie îi lăsase în suflet, că nu poate să înţeleagă mintea şi să spună limba de ţărână, câtă frumuseţe are chipul ei.

Atunci iar a auzit un glas: „Părinte, a auzit Maica Domnului rugăciunile tale şi o să ţi se mai arate o dată. Dar primeşti să rămâi orb toată viaţa ta?" Şi el, bucuros că o s-o mai vadă o dată pe Maica Domnului – pentru că zicea că altă fericire şi bucurie mai mare pe pământ nu este –, a zis: „Mulţumesc darului Stăpânei cerului şi a pământului, pentru dragostea ei. Pentru aceasta sunt în stare să-mi pierd şi viaţa vremelnică, nu numai vederea, numai s-o mai văd o dată".

Şi ce s-a gândit el: „Am să pun mâinile la ochi, să văd măcar aşa printre degete lumina ei". Dar

când a văzut că vine lumina aşa de tare, el voia să pună mâinile la ochi. Şi când s-a uitat, în loc să-l orbească, s-a întâmplat altă minune: i-a deschis Maica Domnului şi celălalt ochi! Şi aude un glas: „Iată, ţi-am vindecat şi ochiul celălalt, căci pentru dragostea mea ai vrut să fii orb! De acum rămâi şi mă vei vedea în veacul viitor pentru vecii vecilor!"

Şi atât s-a aprins el de dragostea Maicii Domnului, că toată viaţa, unde se ducea, îl auzeau călugării cântând Maicii Domnului o cântare. Şi atâta bucurie avea, pentru că în loc să-l orbească de tot, i-a deschis şi celălalt ochi care i-l orbise. Şi toată viaţa lui lăuda pe Maica Domnului, şi nu avea alt cuvânt, decât „Maica Domnului", oriunde.

Şi s-a dus bietul călugăr în ceruri, să se sature de bucuria şi lumina, de veselia cea negrăită şi de privirea Preacuratei Născătoare, nu o clipă, nu un minut, ci de-a pururea. S-a dus să aibă privirea cea duhovnicească îndreptată spre Preacurata şi spre Mântuitorul şi spre Sfânta Treime cu toţi sfinţii, în lumina cea neapropiată, şi să se bucure şi să se veselească.

Noi să nu dorim numaidecât o vedere ca aceasta. Aceasta a fost o cutezanţă a unui suflet aşa de mare. Noi să ne vedem de păcatele noastre şi să nu dorim s-o vedem pe Maica Domnului aici, că nu suntem vrednici.

Să ne vedem şi să ne plângem păcatele! Să ne pocăim până la ultima suflare; să ne mărturisim curat, să fim împăcaţi cu toţi, să ţinem sfintele posturi, să ducem viaţă curată, să avem dragoste către aproapele şi atunci şi noi păcătoşii vom nădăjdui la mila Mântuitorului şi a Preacuratei Fecioare Maria,

ca să o vedem şi noi în veacul viitor, nu un minut, nu o zi, nu un an, nu o mie de ani, ci în vecii vecilor.

Pentru rugăciunile Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi păcătoşii. Amin.

CÂNTAREA AXIONULUI „AXION ESTIN"

Ia gândiţi-vă voi, dacă o sfântă icoană a Maicii Domnului, făcută de un pictor, este aşa de frumoasă, dar frumuseţile şi desfătările cerului unde sunt Heruvimii cei cu ochi mulţi şi Serafimii cei cu câte şase aripi, care îi cântă Maicii Domnului imnuri şi cântările cele dumnezeieşti, oare ce limbă le poate grăi? Cum zice Apostolul Pavel: *Am auzit acolo cântări, care nu este cu putinţă omului a le vorbi.* Până la al treilea cer. Dar Maica Domnului este peste toate cerurile! Este lângă Sfânta Treime!

Ce este acolo? Câtă slavă are Maica Domnului! Nu auziţi ce spune în Acatistul Sfântului Acoperământ: „Bucură-te, acoperământul lumii, cel mai lat decât norul". Un nor poate să acopere un oraş, o ţară, dar Maica Domnului cu acoperământul şi cu mila ei acoperă toate popoarele lumii; că atâta putere a primit de la Mântuitorul. Oricine şi oriunde o cheamă: în pădure, în pustie, la câmp, în cetate, în casă, la închisoare, oriunde ar fi, ea aude, pentru că este pusă acoperitoare şi mijlocitoare a întregii lumi către Dumnezeu.

Eram în Sfântul Munte Athos, unde trăiesc numai călugări care duc viaţă în feciorie şi în curăţie. Acolo nimic nu trăieşte parte femeiască. Este «Grădina Maicii Domnului», unde ea a predicat Evanghelia cu Sfântul Ioan Evanghelistul şi Sfântul Apostol Marcu şi cu Maria Magdalena. Acolo a fost oraş de păgâni când a ajuns ea.

Când am mers la Protaton, în capitala Sfântului Munte, unde sunt cele mai vechi arhive ale Sfântului Munte de peste o mie de ani, acolo este o biserică foarte mare. În faţa acelei biserici este o piatră lată de câţiva metri pe care nu se prinde nici ploaia, nici zăpada niciodată. Nimic, nimic, nimic! Rămâne tot uscată. Îi zice piatra sângelui. De trei ori pe an izvorăşte sânge dintr-însa şi curge sângele şiroaie şi se duce la temelia bisericii.

Acolo, la anul 1274, în timpul împăratului Mihail al VIII-lea Paleologul, când a intrat Papa Grigorie al X-lea în Sfântul Munte cu armata şi a vrut să-i treacă pe călugări cu sila la catolici, a tăiat pe piatra aceea vreo câteva zeci de călugări. Şi sângele drepţilor de trei ori pe an iese şi atunci se fac slujbe. Curge sânge timp de câteva ore din piatra aceea. Dar apa nu se prinde de ea, zăpada nu se prinde, nimic, nimic. Este o minune mare.

Tot acolo în biserica Protaton am văzut sfânta icoană **Axioniţa** – Maica Domnului cu doi îngeri care-i ţin coroana. Axioniţa sau „Axion Estin" pe greceşte înseamnă *Cuvine-se cu adevărat.*

Aici ne-a povestit un părinte atonit istoria acestei icoane. În valea numită „Axion Estin" trăia un mare sihastru care avea ucenic un călugăr tânăr,

pe care-l creştea, ca să rămână în chiliuţa lui. O chiliuţă sub munte, în pădure.

Ei aveau această icoană vestită, Maica Domnului, în chilie. Odată călugărul cel bătrân a plecat la priveghere la Mănăstirea Protaton. Să ştiţi că la Sfântul Munte, la toate praznicele împărăteşti, privegherile sunt de toată noaptea. În tipicul mare al Sfântului Sava sunt puse 68 de privegheri de toată noaptea, în toate Duminicile şi în cele 12 praznice împărăteşti şi la Sfântul Ioan Botezătorul.

Şi bătrânul i-a spus călugărului tânăr:

– Eu mă duc la priveghere, tu rămâi acasă, fiule, şi-ţi fă pravila acasă, să nu rămână chilia singură.

Călugărul cel tânăr a întrebat pe bătrân:

– Ava, eu ce pravilă să fac?

Dar călugărul bătrân i-a zis:

– Fiule, tu n-ai să poţi priveghea toată noaptea. Citeşte la Psaltire două-trei catisme şi pe urmă du-te la icoana Maicii Domnului şi fă câteva metanii, să nu-ţi fie somn. Şi de câte ori te duci la icoana Maicii Domnului, să cânţi cântarea asta: *Ceea ce eşti mai cinstită decât heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.* Până atunci nu se ştia de rugăciunea „Cuvine-se cu adevărat". Numai atât se ştia în Sfântul Munte. Nu ştiau cum cântă îngerii în ceruri Maicii Domnului!

Atunci călugărul tânăr a făcut cum a zis bătrânul: A citit câteva catisme la Psaltire, s-a dus la Maica Domnului şi a făcut câteva metanii. A mai aprins candela să nu se stingă şi iar a cântat: *Ceea*

ce eşti mai cinstită... Aşa a făcut până la miezul nopţii, ca să se lupte şi el şi să privegheze măcar atât; pe urmă să se culce să doarmă 3-4 ore, ca dimineaţă, când vine bătrânul, să se scoale iar la rugăciune.

Când a ajuns la miezul nopţii, bate cineva în uşă. Dar el ştia că bătrânul nu vine niciodată în timpul nopţii, că era departe de biserică. Apoi cine să vină în puterea nopţii, să-i bată în uşă? N-a vrut să dea drumul. Şi aude un glas:

– *Evloghite, pater!* (Binecuvintează, părinte).

El, când a auzit că cere blagoslovenie, a zis dinăuntru:

– *O Kirios!* (Domnul să te binecuvinteze).

Şi numai a intrat un tânăr foarte frumos, tot călugăr, foarte luminat la faţă, şi l-a întrebat:

– Ce faci, frate?

– Ce să fac? Merg să mă culc, că nu mai pot priveghea de oboseală!

– Ce pravilă ai făcut de aseară până acum?

– Aşa mi-a spus bătrânul, când a plecat la biserică, să citesc la Psaltire două-trei catisme şi pe urmă să cânt *Ceea ce eşti mai cinstită...* şi să fac câteva metanii.

Dar cel ce a venit i-a spus:

– Nu se cântă numai *Ceea ce eşti mai cinstită...*

– Ba da! Aşa se cântă în tot Sfântul Munte, la toate mănăstirile.

– Nu! Iată cum cântăm noi: *Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi preanevinovată şi Maica Dumnezeului nostru,* şi pe urmă cântăm: *Ceea ce eşti mai cinstită...*

Dar călugărul a zis:

– Eu aşa n-am auzit. Dacă vrei să-mi scrii, că vreau să învăţ şi eu rugăciunea asta.

– N-ai aici hârtie şi creion?

– N-am! Dar tare aş vrea să o învăţ şi eu!

– Du-te afară şi adu-mi o lespede de piatră!

Ucenicul s-a dus afară şi a luat o lespede, a curăţat-o el şi a spălat-o frumos.

– Am să scriu pe dânsa.

Şi căuta ceva cu care să zgârie pe piatră. Dar călugărul venit îl întreabă:

– Ce cauţi?

– Caut un cui să scriu, căci creion nu am!

– Nu-i nevoie să scrii cu cuiul! Lasă că scriu eu!

Şi călugărul care a venit a început să scrie pe piatră rugăciunea cu degetul lui, ca prin ceară moale. Şi i-a scris foarte frumos pe greceşte toată cântarea: *Cuvine-se cu adevărat...* (Axion Estin). Iar acesta a încremenit când a văzut că acela mergea cu degetul prin marmură ca prin ceară moale şi ieşea scrisoarea aşa de frumoasă. Şi se gândea: „Ce om este acesta de scrie cu degetul pe marmură?"

Şi după ce i-a scris, a semnat: „Eu am scris acestea, Gavriil, mai-marele voievod al puterilor îngereşti", şi a dispărut din faţa lui.

Atunci călugărul a arătat piatra bătrânului când a venit, şi i-a spus toată întâmplarea cu Arhanghelul Gavriil.

S-a împânzit în tot Sfântul Munte minunea aceasta şi, din clipa aceea, în toate bisericile şi în toate cărţile bisericeşti, s-a introdus cântarea aceasta pe care o cântăm până astăzi: *Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine, Născătoare de*

Dumnezeu, cea pururea fericită şi preanevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim. Amin.

*

Cine poate spune toate minunile Maicii Domnului? Nimeni nu le poate spune, pentru că sunt în tot pământul şi se lucrează cu fiecare suflet. De aceea vă rog să aveţi toţi icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria în casă. Să vă siliţi cât mai mult să lăudaţi pe Dumnezeu şi, după Dumnezeu, pe Maica Domnului şi apoi pe sfinţii lui Dumnezeu, pentru că Maica Domnului este ocrotitoarea şi mijlocitoarea întregii lumi!

Când a fost Mântuitorul pe Cruce, nici acolo n-a lăsat fără îngrijire pe mama lui. I-a spus Sfântului Ioan Evanghelistul: *Fiule, iată maica ta! Şi dintru acel ceas a luat-o ucenicul întru ale sale*, că cincisprezece ani a mai trăit Maica Domnului, după Învierea Mântuitorului şi după Înălţarea la cer. Şi a stat la Efes, la casa Sfântului Ioan Evanghelistul, şi el îi purta de grijă.

Iar ei i-a zis: *Maică, iată fiul tău!* Spune Sfântul Ioan Gură de Aur: „Prin aceste cuvinte ale Mântuitorului de pe cruce, ne-a făcut pe toţi fii ai Maicii Domnului". Toţi creştinii de pe faţa pământului suntem fiii ei, pentru că ne-a lăsat în ocrotirea Maicii Domnului. De aceea vedeţi că cele mai multe biserici din lume, din toate ţările, sunt

făcute în numele Maicii Domnului. Să aveţi mare credinţă şi evlavie în rugăciunile ei!

ACOPERĂMÂNTUL MAICII DOMNULUI, OCROTIREA CREŞTINILOR

În casele unora, după cum vine la urechea noastră, este mare tulburare. Nu se împacă soţul cu soţia, nu se iubesc fraţii; se bat, se judecă, se ceartă şi este mare neorânduială.

Şi atunci, văzând biata mamă atâta zbucium în familia ei, sau tata, sau bunicul, care este mai credincios, pune mâna pe un acatist al Maicii Domnului, îngenunchează undeva singur într-o cameră şi începe a se ruga: „Maica Domnului, linişteşte casa noastră, linişteşte pe tata, pe mama, pe copii, pe ceilalţi şi dă-le înţelegere, dragoste şi alinare!"

Şi aşa s-a dus ura, s-a risipit iuţimea, tulburarea, dorinţa de răzbunare şi s-a liniştit familia. Datorită cui? Maica Domnului cu mila ei, cu îndurarea ei, a coborât mila lui Dumnezeu peste acele suflete care o cheamă în ajutor.

JUDECATĂ! O, JUDECATĂ!

Erau doi oameni gospodari şi s-a întâmplat, cum se întâmplă şi astăzi, că nu aveau copii. Şi ei s-au rugat mult lui Dumnezeu să le dea copii, cum s-au

rugat Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana şi alţii. Dar Dumnezeu nu le-a dat, poate pentru că ei n-au avut atâta credinţă.

După ce s-au rugat şi au văzut că Dumnezeu nu le dă nici un copil, s-au sfătuit, zicând: „Măi femeie, noi avem multă avere şi ca mâine vom muri. Hai să luăm un copil de suflet!"

Şi s-au înţeles amândoi şi au luat un copil parte bărbătească şi l-au crescut cu mare atenţie şi l-au învăţat şcoală şi a venit vremea să-l căsătorească. Atunci s-a logodit cu o fată de neam bun, dar care îi cerea multă avere. Când a fost să se aşeze zestrea, ce-i dă băiatul fetei, băiatul îi spune tatălui său:

– Tată, dacă m-ai înfiat şi numai pe mine mă ai, cui ai să-i dai averea? Deci, ca să pot reuşi să iau fata aceea în căsătorie, să-mi dai toată averea în scris mie!

Mama s-a învoit, că ştia că are avere multă, dar tatăl său, mai prudent, şi ca bărbat, a zis:

– Ba nu, măi băiete! Este adevărat că am avere multă şi am să ţi-o dau ţie toată. Dar eu am să fac cu tine un act cu clauză. Jumătate din avere ţi-o dau acum, iar jumătate după moartea noastră. Tot ţie îţi rămâne, dar cât voi trăi, voi avea şi eu jumătate, ca nu cumva pe urmă soţia ta sau fiii tăi să-mi zică: „Du-te de aici, că n-ai nici un drept!" Să ştiu că am şi eu avere!

Ce s-a întâmplat? Băiatul, vrând-nevrând, a trebuit să primească. Dar satana i-a pus în inimă acest gând: „Ştii ce să faci dacă îţi dă toată averea numai după moarte? Omoară-l mai repede şi apoi îţi rămâne ţie toată averea!"

Dar el, dacă ar fi avut conştiinţă şi frică de Dumnezeu şi s-ar fi dus la un duhovnic să se spovedească, ar fi scăpat de gândul cel rău. Căci, oricând îţi spune satana să faci ceva, dacă te-ai spovedit, ai scăpat de gândul cel rău. Că aşa cum şarpele, când iese din gaură, fuge, tot aşa fuge din inimă şi gândul celui ce se spovedeşte sincer. Căci spune Sfântul Antonie cel Mare că de nimic nu se bucură satana mai tare, decât de omul care îşi ascunde gândurile sale.

Deci el avea de gând să-l omoare pe tatăl său, dar n-a spus nimănui. Zicea el: „Am să-l omor, că după aceea o să-mi rămână mie toată averea!" După trei ani de la căsătorie, într-o primăvară, în vremea aratului, a pus împreună cu tatăl său, cum se întâmplă şi astăzi, un plug cu patru boi. Şi avea ţarina lui la marginea unei păduri. Având plugul din lemn, tatăl lui a luat barda şi s-a dus la ţarină să are. Când au tras la popas, i-a zis satana feciorului său: „Iată, acum, vezi, nu-i nimeni pe lan, ia barda şi omoară-l pe tatăl tău!"

Şi aşa a şi făcut. S-a uitat în stânga şi-n dreapta să vadă dacă nu-i nimeni. Şi când a văzut că nu-i nimeni, s-a dus şi a luat barda de la plug, s-a repezit la tatăl său, care nici nu se gândea la aşa ceva, şi i-a tăiat capul. Apoi l-a luat de păr, l-a dus în iarbă la marginea pădurii, a dus şi trupul şi cu un lemn de la plug a făcut o groapă, l-a acoperit şi a pus iarbă pe deasupra.

După ce l-a ucis pe tatăl său, fiindcă până seara mai era o bucată de vreme, a mânat boii singur. Seara s-a dus acasă şi a început s-o ia la ocară pe maică-sa şi pe femeia lui:

– Dar ce-a făcut tata acasă, că m-a lăsat singur cu plugul pe ogor?

Femeile au răspuns:

– Măi omule, n-a venit tatăl tău acasă!

– Ei, uite, m-a lăsat singur cu patru boi să ar şi-i tare greu singur!

Să vedeţi până la urmă ce s-a întâmplat! Au aşteptat să vină bătrânul de la câmp. A aşteptat şi maică-sa şi femeia lui, dar de unde să mai vină? A trecut o lună, două, şi toată lumea spunea în sat: „Măi, bărbatul cutăreia nu mai vine! S-a pierdut omul acela. Ce s-o fi făcut? S-a spânzurat, s-a înecat, ce s-a întâmplat cu el?" Nimeni nu bănuia că l-a ucis feciorul său. Dar iată ce s-a întâmplat.

Sângele dreptului nu se ascunde, cum nu s-a ascuns sângele lui Abel. Acest om care a ucis pe tatăl său a început să slăbească. Nu mânca, nu bea, nu dormea. Se tot uita aşa într-o parte. Întorcea capul şi iar se uita în acea parte şi privea speriat în toate părţile.

Ştiţi de ce se uita? Oriunde privea, îl vedea pe tatăl său cu capul în mână şi auzea un glas: „Dragul tatei, pentru ce m-ai omorât?" Dacă se uita în castronul cu mâncare, îl vedea acolo cu capul în mână; dacă se culca pe pernă, îl vedea acolo cu capul în mână; dacă se ducea pe drum, îl vedea şi se speria; se uita în altă parte, dar auzea iarăşi glasul: „Dragul tatei, pentru ce m-ai omorât?"

Şi cu frica aceasta a trecut un an. Văzându-l mama şi soţia lui tulburat, au priceput şi au zis: „Omul ăsta are ceva pe conştiinţă! Mare lucru de nu l-a omorât el pe tatăl său!" Într-o seară îl iau ele amândouă cu blândeţe:

– Măi omule, de când a dispărut tatăl tău te vedem tot tulburat! Nu prea mănânci, nu prea dormi! Parcă eşti speriat. Ai slăbit, te-ai uscat! Ce ai? Dacă ai ceva pe conştiinţă, spune măcar la un duhovnic, că tu ori ai să înnebuneşti, ori ai să mori!

– Nu pot să vă spun vouă! Dar vreau să merg la o mănăstire, ca să mă spovedesc!

Şi l-au dus la o mănăstire, mama şi soţia lui, unde era un sihastru. Duhovnicul l-a întrebat de ce este aşa speriat şi slab şi ce are pe conştiinţă, iar el a zis:

– Părinte, eu am omorât pe tata, ca să obţin de la el averea pe care trebuia s-o moştenesc. De atunci nu mai pot nici dormi şi nici mânca! Atâta mustrare de cuget am şi o spaimă mare, că unde mă uit, îl văd pe tata cu capul în mână şi tot zice aşa: „Dragul tatei, pentru ce m-ai omorât?"

– Ei, fiule, a zis duhovnicul, aceasta-i mare crimă şi trebuie canon aspru! Du-te acasă şi timp de şapte ani de zile să nu mănânci decât o dată în zi după apusul soarelui, mâncare fără untdelemn, şi să faci câte 500 de metanii pe zi. După şapte ani să vii la mine iar!

S-a dus acasă şi a spus femeilor:

– Timp de şapte ani de zile să-mi faceţi mâncare de post. Dar nu numai atât, ci nici cu ulei, cum este în Postul Mare şi miercurea şi vinerea de peste an.

Atunci au înţeles ele că i-a dat canon aspru pentru că a ucis pe tatăl său, dar el tot n-a vrut să spună mamei şi soţiei sale. Şi îşi luase cămăruţa lui şi trăia în curăţie, că nu i-a mai trebuit nici femeie, nici nimic. Post şi rugăciune şi plângere şi suspine şi

metanii, să îmblânzească pe Dumnezeu pentru urgia care o avea asupra lui.

După un an-doi, tatăl său apărea tot mai rar. Când a ajuns la şapte ani, tatăl lui apărea cu capul în mână, cam la 2-3 săptămâni, dar tot mai apărea. El se învăţase cu postul şi avea şi la mâini şi la picioare bătături de la canon, de câte mii de metanii a făcut.

Şi plângea omul şi se ruga şi postea. Iar la şapte ani s-a din nou la duhovnic şi i-a zis:

– Părinte, eu sunt acela căruia mi-aţi dat canon şapte ani.

– Ei, tu eşti, fiule? Ai făcut canonul?

– L-am făcut, părinte!

– Mai vine tata cu capul în mână?

– Mai vine, părinte, dar mai rar, şi mulţumesc lui Dumnezeu că mai pot dormi un ceas-două noaptea, că atunci nu puteam şi eram sfărâmat.

Atunci i-a zis duhovnicul:

– Du-te acum unde l-ai îngropat şi ascultă dacă se mai aude vocea lui. De vei auzi ceva, vino să-mi spui şi apoi ştiu eu ce are să fie cu tine!

Deci s-a dus unde ştia că l-a tăiat şi l-a îngropat pe tatăl său. Dar, cu câteva sute de metri înainte de a ajunge la marginea pădurii, a auzit un glas din iarbă care striga aşa: «Judecată! O, judecată!» Şi din ce se apropia, glasul acela se auzea tot mai tare. Iar când a ajuns mai aproape, l-a cuprins spaimă mare, atât de tare striga tatăl său: «Judecată! O, judecată!»

Deci s-a întors înapoi şi a venit la duhovnicul mănăstirii, aproape ieşit din minţi de mare spaimă.

– Ce-ai păţit, fiule?

– Vai de mine, părinte! M-am dus acolo unde l-am îngropat pe tata, dar când m-am apropiat, am

auzit un glas care striga aşa: «Judecată! O, judecată!» Cu cât mă apropiam, cu atât striga mai tare. Iar când am ajuns foarte aproape, m-a cuprins spaima şi m-am întors. Oare ce să fie asta, părinte?

Şi a zis duhovnicul:

– Fiule, tatăl tău cere judecata lui Dumnezeu asupra ta! Dar nu ştiu un lucru: dacă cere judecată în lumea aceasta sau în cealaltă. Deci, bine ar fi să fii judecat în lumea aceasta!

– Părinte, dar de unde am să ştiu eu aceasta?

– Iată, fiule. Dacă judecata lui Dumnezeu te va ajunge în lumea aceasta, are să fie bine. Ai să tragi un necaz mare şi ai să scapi în cealaltă lume; te duci acolo la bine. Iar dacă judecata lui Dumnezeu te urmăreşte dincolo de mormânt, este mult mai greu! Fiule, acum du-te acasă şi dacă pe drum nu vei păţi nimic, mai fă un an de zile canon şi apoi vino iar la mine! Iar dacă ai să întâlneşti un necaz mare în drumul acesta spre casă, să-l rabzi cu mare bărbăţie de suflet, că prin necazul acela ai să te curăţi şi ai să scapi de osânda pe care o ai asupra ta, că ai fost ucigaş de tată!

Deci a plecat omul îngândurat. Dar de la mănăstirea aceea până la satul lui, trebuia să treacă printr-un târg. Şi femeia lui, când a plecat el de acasă, i-a spus aşa:

– Măi omule, din cauza ta, că tu nu mănânci nici carne, nici ouă, nici brânză, şi noi ne-am uscat. (Că aşa se întâmplă în casă. Când nu mănâncă unul de dulce, nu mănâncă nici ceilalţi; iar când în casă ţin toţi şi numai unul mănâncă de dulce, nu se prinde de el, de parcă ar mânca iască). Tu dacă ai să treci prin târg, te rugăm adu-ne o bucată de carne să facem

puţină zeamă, măcar acum, că n-am mâncat de şapte ani şi am uitat de gustul ei.

Căci din cauza lui, că postea de atâţia ani, se uscaseră şi mamă-sa şi femeia; mâncau ele, dar vai de ele cum era mâncarea aceea.

De aceea, trecând el prin târg, şi-a adus aminte şi s-a dus la un măcelar. Dar era spre seară şi se vânduse toată carnea şi nu mai era pe tarabă acolo decât un cap de oaie, zvântat bine. Deci a împachetat capul cel de oaie zvântat bine, a plătit, l-a pus în traistă şi a apucat-o pe o uliţă a târgului care urca la deal. Mergând la deal, ce s-a întâmplat? A început să curgă din traistă sânge mult, fierbinte, pe drum. Şi oamenii, când au văzut, au zis:

– Stai, omule! Ce ai în traistă? Ai tăiat un porc? Ce-i, că uite, în urma ta curge dâră de sânge?!

Iar el a zis:

– Da' de unde! Am cumpărat un cap de oaie şi acela n-avea sânge! De unde să fie?

Şi când s-au uitat oamenii în traista lui, ce credeţi că era? Capul tatălui său, proaspăt tăiat, atunci. Iată că judecata lui Dumnezeu l-a ajuns! Când l-au văzut oamenii, au chemat poliţia: „Oameni buni, veniţi că un om a tăiat capul altuia şi-l duce în traistă!"

S-a adunat lumea de mirare mare:

– Măi ucigaşule, după ce l-ai tăiat, îl mai şi duci pe drumul mare? Cum ai avut tu curajul ăsta?

Dar el, când a văzut că judecata lui Dumnezeu l-a descoperit, a zis:

– Staţi, oameni buni, că vă spun adevărul! Cu adevărat sunt ucigaş! Cu adevărat m-a ajuns judecata lui Dumnezeu, dar nu l-am tăiat acum.

Şi mai adunându-se câţiva oameni, l-au cunoscut şi au zis:

– Ăsta-i tatăl său!

– Aşa este, dar nu l-am tăiat acum, sunt opt ani de atunci.

– Ei, tu crezi că poţi minţi lumea? Dar capul este tăiat acum, numai că nu vorbeşte!

Atunci el a fost nevoit să spună adevărul şi s-au dus cu toţii la locul unde l-a tăiat. Şi când au săpat, l-au găsit pe tatăl său îngropat şi putred, dar fără cap. Capul îl pusese îngerul în traistă la el şi a făcut din capul cel de oaie, capul tatălui său. Şi atunci s-au încredinţat toţi că l-a ajuns judecata lui Dumnezeu.

Şi era atunci pedeapsa după lege, cap pentru cap, şi i-au spus:

– Băiete, pregăteşte-te să pui capul tău pentru capul tatălui tău!

Dar duhovnicul a spus:

– Daţi-mi voie să-l spovedesc şi să-i citesc o dezlegare!

Iar el, când a văzut pe duhovnic lângă dânsul, a căzut cu lacrimi şi a început a plânge cu toată puterea şi a zis:

– Părinte, nu mă lăsa!

Dar duhovnicul i-a zis:

– Fiule, nu te teme! Ţi-am spus că dacă ai să păţeşti un necaz mare în drumul acesta, are să te ierte Dumnezeu! Deci ai să ai bucurie mare, că îţi răsplăteşte pentru păcatul tău în lumea aceasta.

Şi l-a spovedit preotul în faţa tuturor şi l-a împărtăşit cu Preacuratele Taine şi a zis celor ce ţineau sabia:

– Împliniţi porunca voastră, că eu mi-am făcut partea mea faţă de acest suflet!

Şi când a fulgerat sabia, a căzut capul lui într-o parte, chiar în locul unde omorâse pe tatăl său. Iar când a căzut capul pe brazdă, un porumbel alb a zburat de pe umărul lui şi s-a ridicat la cer.

Şi aşa acest tânăr, după atâţia ani de pocăinţă, până nu a plătit cu sângele său sângele tatălui său, nu a fost iertat.

*

Vedeţi, fraţilor, pentru o ucidere câtă pocăinţă, câte lacrimi, câte metanii, câtă durere, câtă întristare şi tot nu a fost iertat până n-a dat capul său pentru tatăl său! Deci băgaţi de seamă că fiecare prunc, fiecare copil, este un om, un om desăvârşit, încă de atunci de când s-a zămislit, că aşa a lăsat Dumnezeu. Deci să nu vă ucideţi copiii, ca să nu vă ajungă osânda Dreptului Judecător.

POTOPUL CU APĂ ŞI POTOPUL CU FOC

Iată potopul cu foc pe care îl vedeţi anunţat în ziare, vine şi bate la uşă. Nu vom putea scăpa, că va veni fără veste ca fulgerul cerului, aşa cum spune Mântuitorul: *Privegheaţi şi vă rugaţi, că nu ştiţi ziua, nici ceasul în care va veni Fiul Omului!*

Precum în vremea lui Noe oamenii mâncau, beau, cumpărau, şădeau, se măritau şi se însurau, până a intrat Noe în corabie şi a venit apa şi i-a înecat pe toţi, aşa va fi şi venirea Fiului Omului. Însă

atunci a venit apa, de i-a înecat, dar acum nu vine apa, ci focul. Ce fel de foc? Nu-i de ăsta cu lemne pe care-l facem noi. Este foc de miliarde de ori mai puternic.

Bomba atomică are peste zece milioane de grade Celsius, iar oţelul, la 1400 de grade, curge ca apa. Gândiţi-vă ce-i acolo! Bomba cu hidrogen este de 20 de ori mai puternică decât bomba atomică. Iar cea cu neutroni îţi lasă copacii înfloriţi şi iarba, numai pe tine te omoară.

Ştiţi dumneavoastră ce vine asupra noastră? Poate n-am crede ce spune presa. Dar ce spun ziarele acum, au spus Sfinţii Prooroci cu mii de ani înainte, că lumea se termină prin foc. Cu mii de ani au spus.

Toate încărcăturile atomice care sunt pe glob, pot distruge 300 de miliarde de oameni odată, şi noi suntem 5 miliarde. Ştiţi dumneavoastră ce vremuri trăim noi? Noi suntem cei de pe urmă! Ar trebui numai să plângem în toată ziua, dar nu simţim! Trăim în nesimţire, că aşa au trăit şi cei dinainte de potop!

Când patriarhul Noe a primit poruncă de la Dumnezeu să facă corabia, el atunci era de aproape 500 de ani. Şi a lucrat la corabie 125 de ani, că i-a arătat Dumnezeu cum s-o facă. Şi a făcut corabia pe un podiş mare de munte, cu bani de la îngeri, că Noe primea saci cu bani de aur ca să plătească, pentru că erau atâţia lucrători.

Corabia dacă avea 30 de coţi înălţime şi trei rânduri de poduri, cum i-a spus Dumnezeu, când veneau tinerii şi îl vedeau pe Noe că face o sală aşa mare şi tocmai în vârful muntelui, pe un podiş, ziceau: „Ehei, moş Noe, tare-i bună de sală de teatru

asta! Ce dans o să facem noi aici! Asta-i bună de dans, că-i largă. Aici încape multă lume!"

Dar Noe le spunea: „Dragul tatei, măi băieţi, vine potopul, vine prăpădul!" Dar ei râdeau. „Auzi, măi, moşul Noe a înnebunit! Cică are să vină potopul!"

Sute de muncitori lucrau la corabie, tâmplari, fierari, zidari, fiindcă era mare tare. Noe lua bani de la îngeri şi-i plătea în fiecare seară cinstit. Şi ei nu lucrau din convingere că vine potopul, ci pentru bani.

Când s-a terminat corabia – 125 de ani s-a lucrat la dânsa, nu aşa –, gândiţi-vă câte rânduri de poduri avea. Că în pântecele acelei corăbii trebuia să păzească Dumnezeu toate seminţiile vieţuitoarelor din lume, afară de cele din apă; nu numai oameni, ci toate fiarele, toate vieţuitoarele, câte şapte perechi din cele curate şi câte o pereche din cele necurate.

Când s-au terminat toate, se arată Dumnezeu lui Noe:

– Noe, ai terminat corabia?

– Da, Doamne, am terminat-o.

– Să ştii că trebuie să bagi în corabie din toate cele curate de sub cer câte şapte perechi şi din toate cele necurate, câte o pereche.

– Doamne, dar eu cum am să adun din toate animalele aici, şi elefanţi şi balauri şi girafe şi tigri şi leoparzi şi pantere şi lei?

– N-ai tu grija asta! Tu ia o toacă de lemn de paltin – ăsta-i simbolul toacei – şi toacă în jurul corabiei de trei ori în trei zile şi au să vină toate grămadă. Tu deschide uşile corabiei şi fiecare are să intre în corabie liniştit.

Când a tocat au venit din toate animalele: păsări, balauri, girafe, lei, tigri, lupi, mistreţi. Leul stătea lângă miel şi nu se gândea să-l mănânce, căci toate simţeau mânia lui Dumnezeu care avea să vină. Balaurul stătea lângă om şi nu l-a vătămat; taurii, leoparzii, tigrii, toate erau blânde; uliul, vulturul care răpeşte a stat lângă puişorii de găină.

Pe toate le-a îmblânzit puterea lui Dumnezeu, căci toate simţeau mai mult decât oamenii că vine potopul.

Când au intrat toate, îngerul a încuiat corabia şi i-a spus lui Noe:

– Intră tu, soţia ta, feciorii tăi şi nurorile tale, că de acum începe potopul. În corabie să staţi la rugăciune!

Toaca a fost primul semn ca să intre toată lumea în corabie, toate dobitoacele şi toate păsările. Şi au intrat în corabie şi, când a început ploaia, n-au început să cadă picături, ca acum, ci s-au deschis jgheaburile cerului şi curgeau râuri din nori. Râuri. Şi a plouat 40 de zile şi 40 de nopţi şi corabia s-a ridicat pe apă.

Aceia care râdeau mai înainte şi ziceau că corabia este bună de dans, că-i bună de sală de teatru, şi că moşul Noe a înnebunit, că face o corabie aşa mare, înotau şi strigau:

– Moş Noe, dă-ne drumul, că murim. Ne înecăm!

– Dragii mei, nu cereţi de la mine. Îngerul Domnului a încuiat corabia!

Veneau şi lucrătorii.

– Dă-ne drumul să intrăm, că noi am lucrat!

– Aţi lucrat, dar v-am plătit. N-aţi lucrat din convingere că vine potopul. Aţi lucrat pentru bani.

Aşa şi aceia care fac serviciu la biserică, dar nu cu convingere. Şi-au luat plata pe pământ. Dacă n-ar fi cum se cade, tot în iad se duc, că-i preot, că-i dascăl, că-i om de rând.

Şi s-a ridicat corabia lui Noe deasupra tuturor munţilor. Munţii Himalaia, care sunt cei mai înalţi, au peste 8800 de metri, i-a acoperit apa. După şase luni au început să se retragă apele şi să se vadă vârful munţilor celor mai mari din lume. Gândiţi-vă ce era acolo! Lumea, cât a putut, a fugit la munţi. S-au tot suit. He, hei! S-au dus. S-au înecat şi munţii şi copacii. Toate…

Iar după ce s-au retras apele, corabia a poposit pe muntele Ararat, aproape de Armenia, lângă Caucaz, că s-a văzut vârful muntelui. Acolo s-a oprit.

Şi n-a ieşit Noe din corabie. După nouă zile a dat drumul la un porumbel să vadă dacă dă de pământ. Porumbelul a zburat şi a văzut că n-are de ce se agăţa şi a venit iar la Noe. Şi a dat drumul la un corb. Corbul a găsit nişte hoituri, simbolul omului păcătos. Nu s-a mai întors corbul nici în ziua de azi.

Porumbelul, când i-a dat drumul a doua oară, s-a întors cu o mlădiţă de măslin în cioc. Şi atunci Noe a coborât din corabie şi a adus mai întâi jertfă de mulţumire lui Dumnezeu. Când a adus jertfă de mulţumire, ploile încetaseră, şi deodată a apărut un curcubeu şi a auzit glasul lui Dumnezeu: „Nu te mai teme, Noe, acesta-i semn de legătură veşnică între Mine şi neamul omenesc. Curcubeul Meu va străluci pe cer totdeauna când vor înceta ploile". Prima dată s-a arătat curcubeul când a ieşit Noe din corabie.

Apoi s-a înmulţit lumea după potop. S-a înmulţit foarte. Şi când au trecut de la potop 755 de ani, s-a făcut «Turnul Babel», unde este acum Irakul. Acolo este şi Babilonul şi Turnul Babel şi amestecarea limbilor. În locul acela a fost şi Avraam şi Daniil şi cei trei tineri şi poporul evreu în robie.

Ştiţi voi câtă legătură are locul acela cu Biblia?

Acolo a fost Raiul. De la potop s-a ridicat Raiul în văzduh, către răsărit. Râurile de acolo, Tigrul şi Eufratul, izvorau din Rai, cum spune în Biblie, că era Raiul pe pământ. Pentru păcatele oamenilor s-a ridicat în văzduh. Raiul era de câteva zeci de ori mai mare decât Europa!

Tot acolo a fost Turnul Babel, făcut de Nimrod, împăratul Babilonului, singurul uriaş care s-a născut după potop şi a împărăţit în Babilon 56 de ani şi a fost cel mai necredincios împărat. El a zis că nu se teme că mai vine un potop şi a zidit turnul Babel pe un loc înalt. Era tot pământul o limbă. Nu exista neamţ sau rus sau român, cum zice Scriptura: *Şi era tot pământul o limbă şi un neam.*

„Hai să zidim turn împotriva lui Dumnezeu şi când va veni potopul, să fie mai înalt, să nu poată ajunge apa". Auzi, nebunul! S-a suit apa mai sus decât Himalaia, şi el credea că poate scăpa de potop.

Mulţi s-au temut de Nimrod, dar dacă nu zideau, îi omora. Era foarte aspru. Numai unul, Eves, când a văzut că-l pune să facă turn, a luat 4000 de bărbaţi, femei şi copii şi a fugit în munţi şi s-a ascuns. Şi a zis: „Nu! Eu împotriva lui Dumnezeu nu fac! Dacă vrea El, ridică apa până la nori, că la Dânsul n-are limită puterea!"

Din acel popor se trag evreii. Din acela s-a tras neamul haldeilor. Din acela s-a tras şi Avraam. Avraam a fost al unsprezecelea patriarh de la Sem, feciorul lui Noe. Şi vezi neamul cel ales – din care şi noi, după credinţă, suntem – l-a ales Dumnezeu din aceia care n-au vrut să facă turn.

Dar i-a lăsat Dumnezeu să facă turn şi apoi s-a pogorât. *Să ne pogorâm, să le amestecăm limbile.*

Noi suntem nişte furnici înaintea Lui. Ce-i pământul! Nu auzi ce spune Isaia? *Doamne, Tu ai făcut pământul ca pe o nimica, şi toate popoarele lumii înaintea Ta sunt ca o picătură din cadă.*

Asta suntem înaintea lui Dumnezeu! Nimica!

Însă i-a lăsat să facă turnul. Când S-a pogorât Dumnezeu, Nimrod era pe lângă turn. Şi la un cutremur mare, turnul s-a risipit pe jumătate şi l-a prins şi pe Nimrod. Acolo i-a fost moartea! Iar celorlalţi li s-au amestecat limbile. Unul cerea lopata, celălalt îi dădea scânduri, unul cerea scara, celălalt îi dădea ciocanul. Şi nu se înţelegeau.

Şi s-au făcut de acolo 72 de perechi; 72 de neamuri. Şi s-au răspândit pe faţa pământului numai care se înţelegeau, doi-trei. Şi s-au înmulţit. Şi când se întâlneau după vreo sută, două de ani, nu se mai cunoşteau. Fiecare era cu limba lui, şi se luau la bătaie. Aşa au început războaiele!

De acolo a fost amestecarea limbilor. Vedeţi în Biblie toate. Era tot pământul o limbă şi un neam, înainte de Turnul Babel.

Acolo a fost Avraam în Haldeia. Când vei auzi de Haldeia, de Asiria şi de Babilon, acolo este. Aici a fost Avraam, aici a fost Lot; aici a fost Daniil aruncat în groapa cu lei; aici au fost cei trei coconi: Anania, Azaria şi Misail, care i-a ars împăratul Nabucodonosor în cuptor de aramă.

Acolo a fost în robie poporul evreu 70 de ani. Acolo a murit Ieremia. Irakul este cea mai veche ţară din lume. Are mare legătură cu cele mai mari evenimente din lume de după potop. Acolo a fost şi Raiul, din care a căzut Adam, şi după aceea s-a ridicat în văzduh spre răsărituri.

CE VREŢI SĂ VĂ FACĂ VOUĂ OAMENII, FACEŢI ŞI VOI LOR ASEMENEA

Deşi acest verset este atât de scurt, pe atât are mai înaltă şi mai desăvârşită învăţătură pentru mântuirea sufletelor omeneşti. În această Evanghelie se cuprinde toată mântuirea omului, pe scurt, căci ea ne învaţă iubirea de vrăjmaşi. Nici un învăţător de lege de mai înainte n-a adus în lume o învăţătură aşa de desăvârşită pentru mântuirea oamenilor, ca cea cuprinsă în cuvântul Evangheliei, care zice: *iubiţi pe vrăjmaşii voştri.* Această poruncă este dată de însăşi înţelepciunea şi Cuvântul lui Dumnezeu, de Domnul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, pentru noi păcătoşii şi pentru a noastră mântuire.

Noi ne gândim că este cu neputinţă a se duce la îndeplinire cu lucrul învăţătura acestei Evanghelii. Dar nu este aşa. Nu este aşa.

Bunul şi Preasfântul Mântuitor niciodată n-a spus vreo învăţătură în lume care să nu se poată împlini de oameni. Căci El, fiind Dumnezeu desăvârşit, ştie adâncul neputinţei firii omeneşti.

Şi cum a început El să învețe această învățătură a iubirii de vrăjmaşi? Prin cuvintele: *Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți şi voi lor asemenea.* Iată cât de mare adevăr şi cât de mare dreptate se găseşte aici.

Omule, vrei tu ca altul să-ți fure lucrul tău? Sau să te ocărască, sau să te necinstească, sau să se răzbune, sau să-ți facă alt rău? Deci, dacă nu vrei, nu fă nici tu la altul!

Eu nu vreau ca altul să mă vorbească de rău; deci nu trebuie să-l bârfesc nici eu! Eu nu vreau ca altul să mă duşmănească; deci nu trebuie să-l duşmănesc nici eu! Eu nu vreau ca altul să-mi fure din grădina mea sau din via mea; deci nu fur nici eu de la altul! Eu n-aş vrea ca cineva pe copilul meu să-l batjocorească în public; să nu fac nici eu aşa. Eu n-aş vrea niciodată, când mă duc undeva să mă treacă cineva cu vederea, ci aş vrea să-mi zică bună ziua, să mă cinstească şi să-mi dea atenție; deci să fac şi eu tot aşa!

Iată măsura dreaptă pe care n-o poate tăgădui nimeni; ce voiesc să-mi facă altul, să-i fac şi eu lui, şi atunci se păstrează caldă toată dragostea de aproapele şi dreptatea lui Dumnezeu.

După ce a arătat Mântuitorul această dreptate şi această cumpănă a Evangheliei, a trecut la o învățătură şi mai desăvârşită. Adică să iubim nu numai pe prieteni, ci şi pe oricare om, fie chiar şi pe vrăjmaşi. Căci auziți ce zice: *Dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce dar este vouă? Şi păcătoşii fac acelaşi lucru. Şi dacă dați împrumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce dar este vouă? Că şi păcătoşii dau cu împrumut, ca să primească înapoi întocmai;* adică aceia dau împrumut, dar cu împrumut, ca să primească înapoi întocmai cât dau.

Se spune în continuare la paragraful de mai sus al Evangheliei: *iubiți pe vrăjmaşii voştri şi faceți bine şi dați cu împrumut fără să nădăjduiți ceva în schimb, şi răsplata voastră va fi multă şi veți fi fiii Celui Preaînalt, că El este bun şi cu cei nemulțumitori şi răi.*

Acela ne-a spus să facem altora ceea ce vrem să ni se facă nouă. Iar aici a spus ceva mai înalt. A spus nu numai atât, ci să faci bine celui care te urăşte, să iubeşti pe acela care te duşmăneşte pe tine. Şi Apostolul ne învață în chip asemănător, sfătuindu-ne că nu se biruieşte răul cu rău, ci răul se biruieşte cu binele.

Dar noi păcătoşii zicem: Cum să binecuvintez sau cum să-l iubesc pe acela care mă ocărăşte şi mă bate şi mă vatămă şi pururea mă ponegreşte? Cum să-i fac eu bine aceluia? Deci zicem că este cu neputință aceasta. Că nu pot eu să-l mai iubesc pe acela care mi-a dat o palmă, sau m-a ocărât, sau mi-a luat ceva, sau m-a batjocorit, sau m-a vorbit de rău față de altul.

Da, aşa este! Noi nu putem, pentru neputința noastră. Dar să nu credeți că lucrul este în orice fel cu neputință. Lucrul este cu putință prin Dumnezeu, Care ne stă pururea în ajutor, dacă noi ne silim. Cu puterea noastră nu putem face nimic bun. Dar cu puterea lui Dumnezeu, toate se pot. Căci zice Mântuitorul: *Toate sunt cu putință celor ce cred.*

Dacă porunca aceasta înaltă n-ar fi împlinit-o nimeni în Legea Darului şi nici mai înainte de ea, am putea socoti această învățătură peste putință. Păgânii

şi alte popoare necreştine spun că este cu neputinţă să iubim pe cel ce ne face rău. Dar noi nu avem dreptul să zicem aceasta!

Iată că în Legea Veche David iubea pe Saul, şi când auzea că acesta a căzut la pământ, că îl muncea duhul cel necurat, David mergea la vrăjmaşul său Saul, la Saul care-l prigonea şi căuta să-l omoare, se ducea şi-i cânta psalmi. Şi duhul cel rău, auzind puterea psalmilor, se ducea de la Saul, care se liniştea.

Dar când se scula de jos, Saul întreba unde-i David şi punea mâna pe suliţă să-l omoare. Şi de trei ori a lovit cu suliţa în perete, socotind să-l omoare pe David, pe doctorul lui. David îl făcea sănătos, izbăvindu-l de dracul care-l muncea fără odihnă, iar el se lupta cu binefăcătorul lui, ca să-l omoare.

Dar David şi-a arătat dragostea faţă de vrăjmaşul său şi altă dată. Când dormea Saul în pustiul Zif şi oştirea lui dormea cu dânsul, David a găsit pe Saul în peşteră, unde dormea. Şi Abisai, un general din oastea lui David îl sfătuia: *Acum Dumnezeu a dat pe vrăjmaşul tău în mâinile tale; îngăduie-mi deci să-l pironesc de pământ cu suliţa.*

Dar auzi ce spune David: *Să nu-l ucizi, căci cine va ridica mâna asupra unsului lui Dumnezeu şi va rămâne nepedepsit?* Că Saul era uns ca împărat.

S-a dus David la Saul şi i-a tăiat numai o bucată din haină, ca să ştie că a fost aproape de el. Şi i-a cruţat viaţa, zicând: *Mă tem de Dumnezeu să fac rău celui ce vrea să-mi ia viaţa!*

Şi aşa David, înainte cu vreo mie de ani de Legea Darului, a împlinit această Evanghelie, adică a iubit pe vrăjmaşul său. Saul îl căuta cu 4000 de

ostaşi pe David în toate părţile Palestinei ca să-l omoare, să-i ia viaţa, iar acela, când l-a avut în mâna lui, i-a cruţat viaţa spunând: „Nu, Doamne fereşte! Nu-i voi face rău, că este unsul Domnului". Vezi dragoste de vrăjmaşi împlinită înainte de Legea Darului?

Dar Moise nu tot aşa a făcut? Poporul cârtea împotriva lui şi se răzvrătise împotriva lui Dumnezeu, abătându-se la idolatrie. Iar când i-a spus Dumnezeu: *Eu mă uit la poporul acesta şi văd că este popor tare la cerbice. Lasă-Mă dar acum să se aprindă mânia Mea asupra lor, să-i pierd!* Moise a zis: *O, Doamne, rogu-mă acum, de vrei să le ierţi păcatul acesta, iartă-l; iar de nu, şterge-mă şi pe mine din cartea Ta, în care m-ai scris.* Adică vreau să mor mai bine eu, decât să piară poporul, cu toate că ei m-au amărât şi au cârtit împotriva mea şi puţin a fost să nu mă ucidă cu pietre la Rafidin, pentru că i-am scos din Egipt.

Iată cum această poruncă evanghelică, care ne pare cu neputinţă nouă, păcătoşilor, au împlinit-o alţi aleşi ai lui Dumnezeu, cu mii de ani înainte de venirea Mântuitorului în lume!

Dar Arhidiaconul Ştefan, uşa mucenicilor, cea dintâi oaie a lui Hristos care a mers în urma Lui, cum a murit? Aceia îl ucideau cu pietre, iar el, făcând rugăciuni, a îngenunchiat şi când îl loveau cu bolovanii, văzând că se sfârşeşte, a zis cu glas mare: *Doamne Iisuse, primeşte duhul meu şi nu le socoti lor păcatul acesta.* Şi zicând acestea a adormit. Şi aşa sluga cea bună s-a dus după Stăpânul Hristos.

Vedem multe pilde şi în Vechiul şi în Noul Testament, care dovedesc că mulţi aleşi ai lui

Dumnezeu au împlinit această Evanghelie cu desăvârşire, încă din vechime.

Apostolii ce spun? Când erau huliţi şi prigoniţi, răspundeau prin vorbire de bine şi mângâiere. Şi nici unul nu se răzbuna cu rău, ci biruiau răul cu binele. Deci şi ei împlineau această poruncă a Evangheliei.

Iar Mântuitorul nostru Iisus Hristos a împlinit-o mai înainte de toţi cei din Legea Darului. Căci atunci când era pe Sfânta Cruce răstignit, se ruga pentru aceia care îi băteau cuie în mâini şi picioare şi zicea: *Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac!* Deci Mântuitorul şi cu cuvântul şi cu fapta ne-a învăţat că putem să iubim pe vrăjmaşi.

Dumnezeu, dacă n-ar face acest lucru cu oamenii şi cu popoarele de pe faţa pământului, n-ar mai fi nici un om pe tot globul. Oare cum plouă El peste toate popoarele pământului care n-au cunoscut pe Dumnezeu? Cum plouă El peste creştinii, care numai cu numele sunt creştini, şi-L răstignesc în toată clipa cu fărădelegile lor? Îl înjurăm, Îl batjocorim, Îl hulim, ne abatem de la credinţă la ură; cum plouă peste noi?

Ar trebuie să plouă numai în grădina celui ce-L cinsteşte pe El; ar trebui să răsară soarele numai peste cei drepţi, iar la ceilalţi, la păcătoşi, să fie întuneric.

Dar nu este aşa! Dumnezeu, fiind prin fire prea bun şi prea milostiv, răsare soarele Său şi peste cei buni şi peste cei răi şi plouă şi peste drepţi şi peste nedrepţi.

Dacă Dumnezeu s-ar judeca cu oamenii şi dacă ar aduce mânie în toate zilele pentru păcatele noastre, ar trebuie să stăm mereu fără să răsară soarele şi fără să avem picătură de apă pe faţa pământului, pentru că toţi şi în toată vremea suntem vrăjmaşii lui Dumnezeu, pentru că nu împlinim poruncile Lui, şi-L urâm şi ne împotrivim voii Lui.

Dar Dumnezeu nu face aşa şi nu ţine socoteală de păcatele noastre. În bunătatea Lui cea nemărginită, acoperă cu mila şi cu dragostea Sa toate neputinţele, răutăţile şi fărădelegile lumii.

Dar poate va zice cineva: „Dumnezeu poate face aceasta, pentru că este Dumnezeu Atotputernic, dar eu sunt om şi după legea firii eu nu pot să-l iubesc pe cel ce mă urăşte".

Da, nu putem noi, dar poate Dumnezeu. Şi noi, dacă ne rugăm Lui şi dacă rămânem întru El, putem face pururea acest lucru. Căci zice: *Rămâneţi întru Mine şi Eu întru voi..., căci fără de Mine nu puteţi face nimic.* Dacă ne rugăm Preasfântului şi Preabunului Dumnezeu, El ne ajută şi nouă ca să iubim pe cei ce ne urăsc, să facem bine celor ce ne fac rău, să binecuvântăm pe cei ce ne vatămă pe noi.

Dacă Dumnezeu a făcut aceasta, fiind fără de păcat, noi păcătoşii nu trebuie să ne iubim unul pe altul şi să ne purtăm sarcina unul altuia?

Zice Sfântul Maxim Mărturisitorul: „Dar poate nu poţi să iubeşti pe vrăjmaşul tău când te simţi nedreptăţit de dânsul; poate aceasta nu o poţi face deocamdată. Dar măcar taci, rabdă şi roagă-te lui Dumnezeu. Măcar nu te răzbuna pe el şi măcar în suflet poartă cu înţelegere neputinţa acestuia în vremea lui de tulburare. După aceea te vei ruga cu lacrimi lui Dumnezeu şi-ţi va da ţie dar şi putere să-l iubeşti din toată inima pe cel ce ţi-a făcut rău. Dar întâi şi întâi **te roagă!**"

Sunt cinci feluri de iubiri. În Evanghelie se vorbeşte de dragostea de Dumnezeu şi de iubirea aproapelui. Sfântul Maxim spune că sunt cinci feluri de iubiri şi din cele cinci, două sunt bune, una mijlocie şi două sunt de lepădat.

Cele două bune sunt: *Să iubim pe Dumnezeu din toată inima şi din tot sufletul şi din toată puterea, iar pe aproapele să-l iubim ca pe noi înşine.*

O altă iubire este dragostea cea firească, pe care o au părinţii pentru copii şi copiii pentru părinţii lor, şi dragostea pe care o au fraţii şi surorile şi rudeniile după trup între ei, adică de origine firească. Aceasta nu este de condamnat, adică nu trebuie să o ocolim, dar nici să câştigăm mare lucru din ea, fiind firească şi sădită de Dumnezeu în om.

Apoi mai sunt două feluri de iubiri: cea trupească, când cineva iubeşte cu patimă pe altcineva; şi cea însoţită cu iubirea de argint, când cineva iubeşte pe altul că îi dă bani sau îi dă altă avere. Acestea sunt pătimaşe şi sunt de lepădat.

Ba chiar şi cea de mijloc este de condamnat atunci când este exagerată.

Ne spun Sfinţii Părinţi: „Caută la firea ta, omule, şi, dacă voieşti să-ţi facă altul bine şi să-i fie milă de tine, când eşti tulburat şi ispitit şi necăjit, să-ţi fie şi ţie milă de altul, deopotrivă cu tine. Şi el este om, şi el este ispitit, şi el are necazuri, şi el are diavoli care îl asupresc, şi el are patimi înăuntru şi în afară!" Deci să nu-l urăşti, că şi tu mâine vei avea aceleaşi încercări! Şi aşa vom învăţa dragostea de aproapele, dacă vom socoti cele ale firii, că suntem adică de o fire cu dânsul.

Dar să privim spre noi şi spre porunca Evangheliei de astăzi. Dacă noi nu numai că nu iubim pe cei ce ne fac rău, nu numai că nu binecuvântăm pe cei ce ne blestemă, nu numai că nu dăm cu împrumut la aceia de la care trebuie să nu ne gândim să luăm înapoi, ci chiar căutăm să ne răzbunăm numaidecât asupra celui ce ne-a făcut rău, atunci nu mai suntem fiii lui Dumnezeu, ci fiii urgiei şi ai mâniei lui Dumnezeu! Căci avem în mintea noastră gândul de a ne răzbuna pe cel ce ne-a făcut rău.

Atunci nu mai este Duhul lui Dumnezeu în noi şi nici nu mai este dragostea lui Iisus Hristos în inimile noastre. Ci suntem nişte tâlhari, nişte ucigaşi de bună voie, chiar dacă n-am făcut ucidere, odată ce pândim să ne răzbunăm cu răutate asupra fratelui şi căutăm să dărâmăm slava lui, sau cinstea lui, sau orice din ale lui care sunt date de Dumnezeu. Suntem ucigaşi mai înainte de a face ucidere. De ce? Căci ucidem slava şi cinstea lui, averea lui şi altele ca acestea.

De aceea bine a spus Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan: *Cel ce urăşte pe fratele său, ucigaş de om este!* Chiar dacă n-a ucis cu mâna sau cu băţul, dar cu gândul îl urăşte şi caută să se răzbune şi pândeşte pe fratele său să-i facă vreun rău.

El este un ucigaş în inima sa şi de îl va găsi moartea aşa, vai şi amar! Că ucigaş este şi cu ucigaşii va avea parte. Dacă a murit cineva întunecat la inimă şi nu a iertat pe fratele său, nu poate să primească iertare în ziua judecăţii şi în ceasul morţii. Căci zice Domnul: *De nu vom ierta din inimă greşelile fratelui nostru, nici Tatăl nostru cel din cer nu ne va ierta nouă greşelile noastre!*

De aceea să ne fie milă unul de altul; să purtăm sarcina unul altuia, ca să împlinim legea lui Hristos, adică legea dragostei care ne porunceşte iubirea de vrăjmaşi.

Pe toţi să-i miluim, pe toţi să-i iertăm pentru dragostea lui Hristos.

CELE PATRU ISPITE ALE OMULUI DIN VREMEA MORŢII

Fraţilor, vine ceasul cel mai de pe urmă, când fiecare din noi avem să trecem pragul acestei vieţi. Va veni moartea azi, mâine, poimâine; nu ştim când vine ziua aceea. Vai de noi şi de noi în vremea morţii! Spaima va fi mare, căci satana, cum se arată în *Războiul nevăzut,* toată viaţa luptă să ne ducă prin păcat la iad, la veşnica muncă, dar niciodată nu dă atâta luptă ca în vremea morţii.

Să se ştie că patru sunt asupririle cele mai primejdioase cu care ne dă război vrăjmaşul în vremea morţii:

a. întâi este războiul **împotriva credinţei;**

b. al doilea, **împotriva nădejdii;**

c. al treilea, **împotriva smereniei,** cu slava deşartă şi cu mândria;

d. şi al patrulea, cu **nălucirile cele de multe feluri** şi prefacerea slujitorilor nedreptăţii în îngeri de lumină.

Sfântul Nicodim Aghioritul ne învaţă în ce chip trebuie a se lupta cineva împotriva acestor mari asupriri şi grele ispite din vremea morţii. Şi iată cum:

a. Când vrăjmaşul va începe a ne da război cu mincinoasele lui apucături, prin gânduri de necredinţă în mintea noastră, atunci trebuie să ne tragem înapoi degrabă, de la minte la voire, zicând: „Du-te înapoi, satano, tatăl minciunii, căci nu voiesc nici măcar să te aud pe tine, fiindcă destul îmi este mie a crede cele ce crede Biserica cea sfântă a lui Hristos".

Şi să nu dăm loc în inima noastră gândurilor necredinţei, precum este scris de înţeleptul Solomon: *De se va sui peste tine duhul celui puternic* – adică al vrăjmaşului –, *să nu-ţi laşi locul tău.* Şi dacă vrăjmaşul şarpe îţi va aduce îndoială în ce crede Biserica, nu-l băga în seamă şi să nu-i răspunzi. Ci, văzând minciuna şi viclenia lui, fereşte-te foarte mult de el.

Iar dacă eşti puternic în credinţă şi în gândire şi voieşti să-l faci pe vrăjmaşul de ruşine, răspunde-i lui: „Biserica crede adevărul". Şi de-ţi va zice ţie: „Ce este adevărul?" Zi-i lui: „Acela pe care îl crede Biserica". „Şi ce crede Biserica?" „Adevărul". „Care adevăr?" „Pe care-l mărturiseşte Biserica" şi pururea fii în gând cu rugăciunea către Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

b. Iar când ne războieşte vrăjmaşul cu deznădejdea, să ne aducem aminte de mila şi bunătatea lui Dumnezeu, Care a venit în lume să moară pentru noi, păcătoşii.

c. Când ne va da război cu slava deşartă şi cu mândria, să ne socotim că suntem praf şi cenuşă şi să

punem toate isprăvile noastre pe seama lui Dumnezeu. Să ne cunoaştem cu adevărat greutatea păcatelor şi a răutăţilor noastre, dar să nu deznădăjduim de mila lui Dumnezeu, căci auzi ce zice Sfântul Duh prin gura Proorocului David: *Mântui-va Domnul sufletele robilor Săi şi nu vor greşi toţi cei ce nădăjduiesc spre Dânsul.*

d. Iar dacă ne vor da nouă diavolii război cu nălucirile şi prefacerile lor în chip de îngeri de lumină, să stăm tare întemeiaţi în smerenia cugetului nostru şi să zicem: „Schimbaţi-vă, ticăloşilor, în întunericul vostru, că mie nu îmi trebuiesc vedenii. Nu am trebuinţă în acest ceas decât de mila lui Dumnezeu şi de milostivirea Lui".

Şi chiar de ai cunoaşte că multe din semnele arătate ar fi de la Dumnezeu, întoarce-te de la dânsele şi alungă-le de la tine cât poţi de departe. Şi să nu te temi că nu-I place lui Dumnezeu acest lucru şi această întoarcere a ta, de o faci socotindu-te nevrednic de acele vedenii.

Aşadar, ţineţi minte, fraţii mei, că acestea sunt armele cele mai de obşte pe care obişnuiesc vrăjmaşii noştri draci a le unelti împotriva noastră în ceasul cel mai de pe urmă al morţii. Şi fiecăruia îi dă război după plăcerile şi patimile la care îl cunoaşte că este supus mai mult.

Şi să nu uiţi a cere cu toată inima, în ceasul acela, ajutorul rugăciunilor Preasfintei şi Preacuratei Maici a lui Dumnezeu, şi grabnicul ei ajutor te va izbăvi şi va aduce peste sufletul tău mila ei şi îndurarea Preaputernicului Dumnezeu. Amin.

OMUL CA IARBA, ZILELE LUI CA FLOAREA CÂMPULUI

Ia să-mi spuneţi mie unde eraţi voi cu 100 de ani în urmă? Să-mi spuneţi acum repede! Să vedem. Dar unde o să fiţi peste 100 de ani? Ştiţi?

Vedeţi că nu ştiţi nici unde eraţi, nici unde mergeţi? Ce-a spus Mântuitorul Apostolilor? *Voi nu ştiţi de unde veniţi şi unde mergeţi. Eu ştiu de unde vin. Eu vin de la Tatăl şi merg la Tatăl.*

Deci băgaţi de seamă, noi suntem călători şi străini. Aţi văzut la Psaltire? Că *nemernic sunt eu pe pământ şi străin ca şi toţi părinţii mei.*

Vezi că a răsărit soarele? Şi ştii că n-are încotro, merge la apus. Aşa şi noi: îndată ce-am răsărit prin naştere, mergem în fiecare clipă spre groapă. Ziua naşterii dă mâna, încă de la naştere, cu ziua morţii, că nu avem unde călători. Ne-am născut ca să murim. Înţelegeţi? Lege veşnică pusă de Dumnezeu între oameni.

Dacă noi în călătoria asta a noastră facem ceva bun, ne ducem la o bucurie şi la o fericire fără margini. Dacă în călătoria asta ne legăm cu lucrurile lumii şi facem rău şi murim nespovediţi şi în păcate, ne ducem la o muncă care n-are sfârşit. Dumnezeu ne-a adus în viaţă tocmai pentru asta, ca să avem când ne pregăti în puţina viaţă pe care o avem pe pământ.

Ce ne rămâne de pe pământ? Bogăţia? Cinstea? Viaţa? Tinereţea? Bucuriile lumii? Ce este care nu-i vis şi umbră?

Nu ştii că mai deunăzi erai un copilaş? Nu vezi un copilaş mic care acum a răsărit? Aţi auzit ce spune Scriptura? *Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului, aşa va înflori.* A răsărit o floricică; creşte floarea mai mare. Apoi gata, se mărită, se însoară, numai apare toamna pe cap, cum a apărut la mata şi la mine. A început a se înălbi barba, părul. Gata! Patru anotimpuri are viaţa noastră. Primăvara este copilăria; vara este tinereţea; toamna este bătrâneţea. Şi iarna gata; este sfârşitul aproape!

Deci aşa în felul acesta, gândindu-ne noi că suntem trecători şi străini, în fiecare zi să facem ceva bun. Mântuitorul spune în Evanghelie: *Nici pentru un pahar de apă rece dat în numele Domnului, nu-ţi vei pierde plata ta.*

Am să dau un pahar de apă rece; dar dacă pot să-i dau şi altceva, este şi mai bine. O bucăţică de pâine; dacă nu, un bănuţ; dacă nu, o mână de făină; dacă nu, un ou; dacă nu, ceva în fiecare zi să te înveţi să dai, că acolo nu ţi le mai fură nimeni.

Şi ce facem rău şi ce facem bine, le trimitem înainte. Auzi ce spune Evanghelia? *Faceţi-vă vouă comori unde furii nu le fură, şi rugina nu le strică, şi molia nu le roade; că unde va fi comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră.*

Vezi când mergi la un drum departe? Poate ai să călătoreşti 100-200 de km, femeia îţi pune în rucsac de acasă cele ce-ţi trebuie de drum: „Măi, omule, ţi-am pus schimburi, poate transpiri; ţi-am pus mâncare, ţi-am pus un cuţit, ţi-am pus o sticlă de vin sau de apă; ţi-am pus o lanternă, ţi-am pus o

lumânare, ţi-am pus un chibrit, ţi-am pus acolo să ai un ban de cheltuială! De toate ţi-am pus".

Şi când stai la popas, ce găseşti în rucsac? Nu găseşti ce-ai pus? Mult, puţin. Poate ţi-ar mai trebui multe: „Măi, dar prost am fost! De ce n-am pus eu tot ce-mi trebuie de acasă? Aici n-am de unde să mai iau. Aici nu-i soţia, nu-i casa, nu-i averea, nu-i nimic".

Aşa-i şi pe drumul cerului. Ai trimis o metanie cu lacrimă, ai trimis o rugăciune, o milostenie, o facere de bine, o răbdare cu mulţumită în boală în faţa lui Dumnezeu; ai trimis o spovedanie curată, ai trimis citirea unor cărţi sfinte. Ce-ai făcut tù pentru suflet, acolo le găseşti.

„Măi, dar eu credeam că astea s-au uitat!" Nu se uită. Că de la botez avem doi îngeri. Avem un înger rău pe umărul stâng şi un înger al dreptăţii, de la ceata stăpâniilor, din cer pe umărul drept. Unul scrie cele bune; celălalt, cele rele. Nu numai ce-am făcut rău, ci şi ce-am gândit. El îţi dă gând rău şi dacă vede că-l primeşti, scrie. „În ziua cutare, în ceasul cutare, a primit gândurile mele cele rele pe care i le-am dat eu". Şi el le scrie acolo.

Când te duci la vămi, ai să întrebi: „Măi, de unde ştie ăsta?" Pentru că el are scris tot. Dosare, că ăsta-i contabil grozav. Scrie tot. Nu poţi zice nimic. Ai văzut Sfânta Teodora[6] când trecea prin vămi: „Mă minunam foarte când am ajuns la vama beţiei, că dracii îmi aduceau aminte de toate paharele de

[6] Vezi „Ne vorbeşte Părintele Cleopa", volumul 2, capitolul *Drumul sufletului după moarte*.

rachiu şi de vin pe care le-am băut în viaţa mea. În ce zi, unde şi cu cine".

Că dracii sunt putere nălucitoare. Te îndeamnă prin cumnaţi, cumetri, cuscri, nepoţi, veri. „Cumetre, dar n-ai băut cu mine? Nu ne-ai pus lăutari să ne cânte? Dar n-ai chiuit şi ai bătut din palme după ce te-ai îmbătat?" Dracii au scris tot.

Ei, dacă am şti ce contabili avem cu noi! Vai de mine! Nu rămâne nimic nescris. Da, mamă...

SFATURI DUHOVNICEŞTI

Se mai pot pune la slujbe morţii care se ard la crematoriu?

Dacă s-au pus fără voia lor la crematoriu, se pot pune la slujbe. Pentru că cei de pe front, când bătea artileria şi brandurile şi aviaţia la Cotul Donului, spuneau ofiţerii, în 20 de minute, dintr-un regiment de 4000 de oameni, au rămas 12 oameni. Dacă i-au ars cu foc şi s-au făcut scrum, ce-s vinovaţi ei? Poate ei au murit cu rugăciunea în gură.

Iar dacă s-a cerut omul să-l ducă la crematoriu, „Domnule, eu las testament să mă duceţi la crematoriu", acela s-a despărţit de Biserică şi de slujbele Bisericii, că n-a vrut să primească rânduiala Bisericii cu înmormântare. Pe acela nu-l poţi pune la slujbele Bisericii.

Ce se întâmplă dacă a murit omul fără lumânare?

Dacă moare omul fără lumânare nu-i nimica. Lumânarea este numai un simbol. Auzi ce spune Mântuitorul în Evanghelie, ca să arate care-i lumânarea noastră: *Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor* – şi apoi arată care-i lumina – *ca, văzând oamenii faptele cele bune ale voastre, să-L slăvească pe Tatăl vostru Care este în ceruri.*

Un om, creştin bun în sat la voi, care nu înjură, nu fură, nu fumează, duce viaţă curată cu soţia, posteşte toate sfintele posturi, lunea, miercurea şi vinerea; merge la biserică regulat, creşte copiii în

frica Domnului, acela este o lumină pentru tot satul. „Măi, pe cutare nu l-ai văzut niciodată în crâşmă, nu l-ai auzit vreodată înjurând, l-ai văzut totdeauna la biserică, ai văzut copiii lui cum se închină, ai văzut că-i milostiv, ai văzut că posteşte sfintele posturi, merge la mărturisiri cât mai des, este o lumină pentru tot satul". Asta-i lumina. Faptele bune.

Poţi să ai un milion de lumânări, nu-ţi ajută nimic la moarte. Cine le-a aprins lumânarea la cei care au murit pe front? Iată lumina: dacă au avut fapte bune, aceea-i lumina.

Lumânarea este un simbol. Dacă o aprinzi este bine, dacă nu poţi, nu-i nimic. Faptele bune merg cu noi, nu lumânarea.

Nu-i o primejdie dacă ai murit fără lumânare, este primejdie dacă ai murit nespovedit, neîmpărtăşit. Aceea este primejdia.

Prea Cuvioase Părinte Cleopa, femeile care îşi retează părul, îşi fac părul la coafor, poartă pantaloni, îşi pun cercei, poartă brăţări, îşi fac unghiile la mâini şi la picioare, şi se machiază, calcă Sfintele Canoane?

Măi băieţi, ăsta-i semn de necredinţă mai întâi. Când păgânii îşi făceau idolii, îi împodobeau.

Bunăoară zeiţei Nemzida îi puneau un inel de aur în nas şi cercei de aur în urechi şi legau urechile de nas. Şi pe urmă îi puneau păr şi în păr îi puneau pene de vultur, îi puneau câte minunăţii; clopoţei îi puneau în haine, ca atunci când suflă vântul să sune clopoţeii. Toată împodobirea asta este închinare de idoli. Sunt obiceiuri ale închinătorilor de idoli, rămase de la romani.

Noi, românii, ne tragem din două popoare păgâne: dacii şi romanii, şi toţi aveau aceste obiceiuri păgâne, cum aveau şi pe zeul "noroc" şi pe Baal şi pe Marnas, pe Neptun, pe Apolon, pe Serapid, pe Bacus, pe ceilalţi draci. *Că spurcaţi erau dumnezeii lor, spurcate erau şi praznicele lor.* Aşa că acesta-i obicei de la închinătorii de idoli, ca să se sluţească femeile, să pună toate bijuteriile pe trupurile lor.

Au venit la mine săptămâna trecută patru artişti, doi din Iaşi şi doi din Bucureşti, trimişi de cineva. Eu n-am văzut de când sunt femei cu ochii vopsiţi cu creioane albastre, cu ochii albaştri, daţi cu creioane albastre; cu părul făcut vâlvoi, sprâncene făcute parcă erau cu căneală, nişte papuci cu călcâiul ca un fus. Vin la mine şi-mi spun:

– Am auzit de dumneata…

Când i-am văzut, eu atâta le-am spus:

– Ştiţi ce se întâmplă cu voi? Voi mai aveţi un ceas şi muriţi.

– Vai, părinte! Dar de ce?

– Peste o oră sunteţi gata! Am eu un semn, că o să muriţi amândouă.

– Vai, părinte!

– Gata. Mai aveţi un ceas de trăit şi vă duceţi, cu unghiile roşii, cum sunteţi acum.

– Cum e asta, părinte?

– Cu ce sunteţi?

– C-o maşină.

– Gata. Vă răstoarnă maşina. Am semn că de azi nu mai trăiţi. Acuşi, acuşi. Cel mult două ceasuri. Dar v-aţi pregătit de moarte?

– Nu, părinte.

– Dacă vine moartea, nu râde şi moartea de voi? Tu eşti creştină? Ori eşti un drac, o momâie de pus în cânepă, de speriat vrăbiile, ce fel de om eşti? Cine eşti tu cu acestea aşa?...

Am stat mult de vorbă cu ei. La urmă au dat pomelnice şi au zis: „Părinte, am să mă las de aiestea". Chiar aceea care era cu ochii spoiţi cu cerneală albastră şi cu sprâncenele făcute, drept mascaţi de la anul nou, zice:

– Eu sunt actriţă.

– Oricine ai fi tu. Dar vine moartea şi o să te întrebe de ce ai făcut treaba asta. Cine te-a învăţat lucrurile acestea diavoleşti? Evanghelia spune undeva să faci treburi de astea?

Ce vreau să spun? Dumnezeu l-a împodobit pe om cum a ştiut că-i mai frumos. Zice la Geneză: *Iată, câte a făcut Dumnezeu, erau bune foarte.* Dacă ar fi ştiut Dumnezeu că omului îi trebuie să-l facă cu unghii roşii şi cu cercei în urechi, aşa îl făcea. Dacă ştia că trebuie să fumeze, îi făcea un hogeag în vârful capului ca să iasă fumul.

Şi iaca, nu i-a făcut hogeag, că n-are nevoie să fumeze. Nu l-a făcut pentru fumat. L-a făcut ca gura şi limba lui să slăvească pe Dumnezeu, nu să se umple de fum şi de putoare.

Părinte, dar ce ne puteţi spune despre portul indecent care se poartă azi în lume şi de bărbaţii care îşi rad barba?

Întrebaţi-le pe cele care se vopsesc şi pe cele care poartă fusta scurtă, dacă le-au văzut vreodată pe Maica Domnului sau pe sfintele mironosiţe cu fusta scurtă. Noi trebuie să urmăm Maicii Domnului. Aţi

văzut dintre sfintele martire care sunt pe icoane vreo una cu fusta scurtă? Nu vedeţi că veşmintele sunt până în pământ la toţi sfinţii? Auziţi ce spune Sfântul Apostol Pavel: *Fiţi sfinţi, că sfânt sunt Eu, zice Domnul.*

Ai văzut vreodată pe Hristos bărbierit? Sau pe patriarhi sau pe prooroci i-ai văzut cu briciul în barbă? Dacă acuma lumea se bărbiereşte, acesta-i obicei luat mai mult de la romani. Dar dacii, strămoşii noştri, nu! Ei purtau uniformă, cu toate că erau păgâni. Şi ruşii purtau bărbi, slavii de altădată.

Şi acestea sunt ceva. Dar noi să privim lucrurile tainice, care atacă mintea, inima şi sufletul omului. Creştinului îi stă bine să se cunoască şi din lucrurile dinafară, dar acestea sunt exterioare. Însă Domnul nu cere de la noi numai exteriorul. Exteriorul este frunza, iar roada este lucrarea cea dinlăuntru.

S-a întâlnit odată Ava Alonie cu Ava Agaton: „Avo, de ce trebuie să ne grijim mai tare, de lucrarea cea dinafară sau de paza cea dinlăuntru?" Şi i-a zis: „Lucrarea cea dinafară, adică postul, milostenia, portul, barba, fusta, uniforma, vorba, sunt frunza. Şi Mântuitorul, în marţea cea mare, a blestemat smochinul acela în care a găsit numai frunze: *De acum să nu se mai facă în tine roadă în veac*". Era simbolul poporului evreiesc şi al fariseilor, care puneau bază numai pe cele dinafară.

Apoi zice Ava Alonie: „Arătat este că toată osteneala noastră este pentru paza cea dinlăuntru. Pentru credinţa cea dreaptă în Dumnezeu, pentru smerenie, pentru dragoste, pentru înfrânare, pentru dreaptă socoteală şi celelalte fapte bune, care sunt

roade ale dragostei". *Roada duhului este: dragostea, bunătatea, îndelunga răbdare, înfrânarea poftelor, facerea de bine, blândeţea, credinţa.*

Dar unui pom îi stă bine când are şi frunze şi roade. Atunci este complet. Dacă ai vedea un pom numai cu roade şi nici o frunză, nu te-ai mira unde-i podoaba? Este bine să aibă şi uniforma cea dinafară şi roada dinlăuntru, ca să-l vadă pe creştin asemenea unui pom care-i încărcat de roade, dar are şi frunze.

Părinte, sunt unii care ascultă slujba la radio sau la televizor şi nu mai merg la biserică. Este bine?

Cine te-a învăţat să stai la televizor în timpul Sfintei Liturghii? Sau să te culci pe pat şi să vezi Liturghia la televizor. Să crezi tu că aceea o ascultă Dumnezeu! La Liturghie trebuie să ai simţire, să vii în biserică, să asculţi cu urechile tale, să stai cu mare frică de Dumnezeu şi să plângi.

Cum ai să plângi şi ai să te rogi, dacă tu asculţi slujba la televizor tolănit pe pernă? Aceea-i ascultare de slujbă? Aceea-i batjocură de cele sfinte!

Toată fapta, zice Eclesiastul, *toată fapta o va aduce Dumnezeu la judecată şi va răsplăti fiecăruia după faptele lui.*

Părinte Cleopa, am găsit în Filocalie că poţi să-ţi dai seama de starea duhovnicească în care te găseşti, după visuri. Cum vedeţi Sfinţia voastră?

Care sunt visurile? Dacă te tulbură visurile păcătoase cu femei, să ştii că eşti pătimaş şi ai nevoie de rugăciune multă şi de înfrânare.

Dacă te tulbură visurile mâniei şi ai spaimă mare prin visuri, să ştii că eşti biruit de mânie.

Dacă vin visuri din partea raţională, pentru că îţi încurcă înţelegerea Scripturii şi-ţi dă credinţă strâmbă şi hulă şi nebunie şi eres şi uitare, să ştii că nu eşti lămurit în înţelepciune.

Iată ce spune Sfântul Maxim: „Când stăpânesc în suflet două virtuţi, dragostea şi înfrânarea, nici un vis nu poate să-l înşele pe om. Dragostea ucide toate visurile care sunt din partea mânioasă şi raţională, şi înfrânarea ucide pe cele din partea poftitoare. Când se întâlnesc aceste două virtuţi în om, nici un vis nu-l mai poate înşela".

Părinte, dacă superi pe fratele tău fără să vrei şi vezi că se necăjeşte şi îţi ceri iertare de la el, dar el rămâne cu mânie asupra ta, ce să faci?

Tu fă-ţi datoria şi să zici: „Iartă-mă, frate, că am greşit!" Şi el, dacă nu te iartă, asupra lui rămâne păcatul. Tu ţi-ai cerut iertare, ţi-ai făcut datoria. Şi dacă nu te iartă, el răspunde, că nu mai poate zice «Tatăl nostru».

Ai văzut ce spune în *Pateric*. Doi fraţi de-o mamă, călugări, veniţi la mănăstire, au trăit în pustie 30-40 de ani şi nu s-au sfădit niciodată. Se duceau dracii la satana şi ziceau: „Sunt doi călugări şi au dragoste mare şi sinceritate şi iubire între ei şi nu putem să-i facem să se sfădească". Dar un drac mai mare zice: „Eu îi fac să se bată!" Era unul dintre aceia meşteri, că şi ei sunt şi proşti şi mai deştepţi – soldaţi, căpitani, generali, de tot felul.

Când stăteau fraţii amândoi la rugăciune, liniştiţi în chilia lor, apare dracul. La unul s-a arătat

porumbel şi la unul s-a arătat cioară. Cel care a văzut cioara, a zis:

– Măi frate, uite o cioară!

– Măi, dar tu nu vezi că-i porumbel?

– Măi, dar tu eşti chior, nu vezi că-i cioară? De când erau ei nu vorbiseră aşa.

– Tu eşti chior! Nu vezi că-i porumbel? Şi-i dă o palmă celuilalt. Atunci acela a zis:

– Iartă-mă, frate!

Când a zis „Iartă-mă", n-a mai văzut nici cioara, nici porumbelul. Era dracul! Atunci au cunoscut că sunt batjocoriţi.

Şi degeaba i-a făcut să se bată, că au cerut iertare unul de la altul. Au cerut iertare şi tot ei au rămas mai mari decât dracul. Dracul niciodată nu zice „iartă-mă".

Prea Cuvioase Părinte Cleopa, pentru cei ce au murit nespovediţi se mai poate face ceva?

Care au murit nespovediţi şi neîmpărtăşiţi toată viaţa, nu mai au legătură cu Biserica. În fundul fundului iadului se duc. Dacă vezi că au murit necununaţi, care au trăit necununaţi, sau cei ce mor nespovediţi şi neîmpărtăşiţi de ani de zile, nu mai poţi să te rogi pentru ei. Dacă au trăit în preacurvie nu poţi să-i uneşti cu Biserica!

Dar ştiţi cum îi mai poţi ajuta? Cu un pomelnic sobornicesc. Biserica noastră, aşa a rămas cu tradiţia de la apostoli, se roagă în două feluri: sobornniceşte şi nominal. Aţi văzut preotul, când începe după „liturghia celor chemaţi"? *...Să le descopere lor Evanghelia dreptăţii. ...Să-i unească pe dânşii cu Sfânta sa sobornicească şi apostolească Biserică...*

Pentru cine se roagă atunci Biserica? Pomeneşte pe cineva? Se roagă pentru evrei, pentru turci, pentru chinezi, pentru toate popoarele lumii, să le descopere Dumnezeu Evanghelia dreptăţii.

În felul acesta se face, am găsit scris, pentru cei care mor nespovediţi de multă vreme sau în păcate de moarte. Dacă ştii ce preot l-a botezat, şi-i mort, pui preotul acela; şi ce preot l-a cununat, dacă a fost căsătorit, dacă-i mort; şi naşii lui de botez; rudeniile spirituale. Îi pui pe aceia, fără să-i pui numele la acesta, şi zici: «şi cu tot neamul lor cel adormit». Aici intră şi el, că este botezat şi este fiu duhovnicesc al lor.

Aşa se poate face pomelnic pentru acei ce trăiesc toată viaţa necununaţi, nespovediţi, neîmpărtăşiţi sau în alte păcate grele. Putem să-i punem pe aceştia, dar fără nume, sobornniceşte.

Dumnezeu poate să-i miluiască şi pe diavoli?

Îngerii răi au căzut fără trup şi ce este pentru om moartea, aceea este pentru îngeri căderea. Îngerii după cădere nu se mai pot întoarce, iar omului din cauza trupului i s-a dat pocăinţă până la moarte, până la ultima suflare. Dacă se pocăieşte, îl primeşte Dumnezeu şi poate să-l facă din om asemenea cu dracii, înger şi Dumnezeu după dar, să-l ridice în cer.

Căci pentru neputinţa trupului S-a răstignit Dumnezeu şi a venit şi S-a îmbrăcat în trup, ca să ridice firea noastră, nu până la îngeri, nu până la heruvimi, ci până la dreapta Tatălui. Pe scaunul dumnezeirii stă firea omenească, acolo unde este Iisus Hristos.

Aceasta este în ciuda satanei. Căci ce a zis Dumnezeu? L-ai scos pe om din rai? Am să îndumnezeiesc firea omenească şi am s-o ridic în cer şi am să Mă îmbrac în firea lui şi am să stau pe scaun cu Tatăl şi ai să vezi floarea aceasta pe care ai stricat-o în rai şi ai corupt-o, că stă pe tronul dumnezeirii. Acesta-i lucrul lui Dumnezeu şi răzbunarea Lui pentru pizma satanei.

Părinte, cum trebuie judecată o faptă?

Sfântul Maxim spune: „Este feciorie şi rugăciune şi milostenie şi ascultare şi înfrânare care sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu, când acestea nu se fac după voia Lui".

Pavel Apostolul ne-a spus: *Ori de mâncaţi, ori de beţi, ori altceva de faceţi, să fie spre slava lui Dumnezeu.* Dumnezeu nu se uită la ceea ce facem noi. Fapta bună are trup, are şi suflet. Trupul faptei bune este să postesc, să mă rog, să fac metanii, să fac milostenii, să mă mărturisesc, să sfătuiesc. Acestea sunt trupul numai. Iar sufletul faptei bune este scopul cu care fac eu fapta bună.

Sfântul Ioan Scărarul spune: „Ia seama, că scopul este întreit. Unul îl laudă pe altul, ca să câştige ceva de la dânsul; ori bani ori altceva. Altul se face prieten cu cineva, că-i dă bani. S-a făcut prieten pentru bani. Se poartă cu linguşire şi îl laudă, ca să capete parale. Altul are prietenie cu o femeie, o fată pe care o iubeşte cu iubire de patimă, trupească.

Toate acestea sunt scopuri drăceşti, ale iubirii de trup, ale iubirii de slavă şi ale iubirii de bani. Ai văzut scopuri drăceşti? Şi dacă fapta ai făcut-o cu scopul acesta, ea trece totdeauna de partea scopului.

Se face una cu el. Se face urâciune înaintea lui Dumnezeu, că nu-i spre slava Lui. Ci este cu scopul de a dobândi, ori fata aceea pe care o iubeşte cu patimă, ori banii, ori lauda de la oameni.

Când se face fapta bună cu scopuri de acestea, este urâciune la Dumnezeu. Că a pierdut omul tot, din cauză că le face cu alt scop. Nu cu scopul de a plăcea lui Dumnezeu şi a i se ierta păcatele, ca să se mântuiască. Deci, întru toate trebuie ispitit scopul!

Părinte, de ce le-a spus Mântuitorul că: *Despre ziua şi ceasul acela* (când o să vie sfârşitul) *nimeni nu ştie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl?* Se putea să nu ştie Fiul, dacă este de o fiinţă cu Tatăl?

Dacă proorocii au avut atâta înţelepciune duhovnicească în trup şi au ştiut viitorul, cum nu putea Hristos să ştie sfârşitul lumii? Iată ce spune Sfântul Andrei şi dumnezeiescul Maxim Mărturisitorul în privinţa neştiinţei Fiului despre sfârşitul lumii: „Că nici Fiul nu ştie, luat după firea omenească, adică după firea simplă, aşa cum o purtăm noi, fără Duhul Sfânt şi fără sufletul Lui cel îndumnezeit". Cum nu ştim nici noi ce are să fie mâine, aşa nu ştie nici Hristos ca om.

Şi altă pricină pentru care a zis Hristos că nu ştie nici Fiul, a fost aceasta: Antihrist când va veni, se va da pe sine că este Fiul lui Dumnezeu şi oamenii vor zice: „Iată vine sfârşitul, că nu plouă, că-s necazuri, că-s chinuri". Şi atunci cei credincioşi să nu se lase înşelaţi de Antihrist, care va zice că el este Fiul lui Dumnezeu şi că el ştie de sfârşitul lumii, ci să zică:

„Noi ştim din dumnezeiasca Scriptură că despre sfârşitul lumii nici Fiul nu ştie, şi tu de unde ştii?" Aşa zice Sfântul Andrei. Adică de aceea a zis Fiul că nu ştie, nu pentru că nu ştia, că nu se putea să nu ştie, dacă El Însuşi este Înţelepciunea şi Cuvântul lui Dumnezeu.

Dar, fraţii mei, gândindu-ne la sfârşitul lumii, să ne gândim la sfârşitul nostru. N-avem treabă când are să fie sfârşitul lumii. Poate are să fie peste 100 de ani, poate peste 1000. Când o vrea Dumnezeu. Noi să ne gândim la sfârşitul nostru. Sfârşitul meu e sfârşitul lumii. Dacă eu mor peste un ceas, ce-mi pasă mie, sau ce mă priveşte că lumea va mai trăi. Dacă eu mă duc la groapă mâine, pentru mine lumea s-a terminat şi eu mă duc în lumea cea veşnică. Cu ce mă duc? Cu ce am pus în traistă! Când porneşti la drum, ţi-ai pus merinde de acasă, ţi-ai pus ceapă, ţi-ai pus cozonac, ţi-ai pus sticlă cu vin, ţi-ai pus încălţări, ţi-ai pus brâu, ţi-ai pus căciulă, ţi-ai pus bundiţă de frig. Toate ţi le-ai pus în traistă. Când stai la popas, ce scoţi din traistă? Ce-ai pus! Nu? Aceea şi găseşti.

Vom găsi un pahar de apă dat în numele Domnului, o vorbă bună, o milostenie făcută. Dacă am ajutat pe fratele nostru, dacă ne-am rugat pentru cei ce ne-au necăjit să le facă Dumnezeu bine, nu rău; dacă n-am pomenit numele diavolului, dacă ne-am rugat, dacă am postit, dacă am privegheat, dacă am citit dumnezeieştile Scripturi, dacă am ajutat pe cel necăjit, pe cel sărman, dacă am îmbrăcat pe cel gol, dacă am primit pe cel străin. Toate le vom găsi dacă le-am pus în traistă, pe drumul cel veşnic.

De la naştere la mormânt – zice un filozof grec – este o clipă. Cel ce a văzut naştere, vede şi groapa, negreşit. Ne-am născut, trebuie să murim în chip sigur. Pornim de la naştere şi numai până la groapă ajungem. De aceasta suntem siguri. A răsărit soarele, merge la amiază, merge la apus, aceasta este viaţa noastră. Am răsărit în naştere. Înaintăm negreşit şi asfinţim în moarte. Aceasta să ne fie pururea în minte. *Toţi murim*, cum zice Isus Sirah. Toţi murim, dar avem un drum la mijloc, nu ştim cât.

De aceea Hristos a spus: *Luaţi aminte, privegheaţi şi vă rugaţi, că nu ştiţi când va fi acea vreme!* Eu ştiu că am să mor, dar nu ştiu când. Acesta-i lucru înfricoşat. Poate acum, poate peste un ceas, şi ce am să iau cu mine? Îngerul păzitor care m-a îndemnat să fac bine şi faptele mele bune sau rele, acelea merg cu mine şi prin vămi şi la Hristos şi la judecată. Deci, fraţii mei, sunteţi un grup de oameni, nu ştiu de unde aţi apărut. Hotărât, îngerul vostru v-a adus aici. Aţi auzit o predică. Am voit să vă spun şi eu ceva, să spuneţi şi la alţii. Fericit şi de trei ori fericit este creştinul acela care în fiecare ceas şi în fiecare zi pune ceva în traistă pentru veacul viitor. Cele ce le pune sunt faptele lui cele bune.

Când vom călători, când vom merge la vămi, când vor veni dracii să spună cuvintele şi lucrurile şi gândurile noastre, să putem arăta şi noi: da, am făcut rău, dar m-am spovedit la duhovnic. Cine se spovedeşte la duhovnic, Duhul Sfânt şterge de la el tot ce a făcut. Să arătăm la judecată: da, am făcut rău, dar am făcut şi milostenie, am făcut şi metanie, am ţinut şi post, m-am spovedit, am făcut milă cu cel

sărac, am ajutat, am vorbit de bine, am iertat pe cel ce mi-a greşit. Să le arătăm şi noi acestea ca să se pună în cumpănă cele bune şi cele rele.

Astfel, de trei ori fericit va fi sufletul acela care se pregăteşte pentru drumul cerului. Ce spune Hristos? *Împacă-te cu pârâşul tău cât eşti pe cale.* Care este pârâşul? Conştiinţa noastră. Nu vezi? Dacă ai făcut un lucru mic, dacă ai greşit cu cuvântul, conştiinţa te mustră. De ce ai zis rău de altul? Dacă ai bătut, dacă ai minţit, dacă ai furat, dacă ai blestemat, dacă ai luat lucrul altuia, în orice te mustră conştiinţa. Conştiinţa îţi spune tot ce-ai făcut.

Conştiinţa este glasul lui Dumnezeu în om. Acesta este pârâşul. El ne pârăşte de pe acum şi dacă ne împăcăm cu el, este bine. Iar împăcându-ne cu pârâşul acesta, ne împăcăm cu Dumnezeu, că-i glasul Lui. Şi cu el ne putem împăca dacă ne spovedim, dacă ne pare rău pentru cele ce am făcut şi ne hotărâm să facem fapte bune şi să le punem în locul celor rele de mai înainte. Aşa ne împăcăm cu pârâşul. Zice Scriptura: „Împacă-te cu pârâşul tău cât eşti pe cale". O cale este viaţa de acum. Viaţa de aici se numeşte cale pentru că într-una călătorim pe ea. Milioane de milioane de oameni călătorim pe ea de la naştere la groapă. Ce spune Duhul Sfânt în catisma a şaptesprezecea? *Fericiţi cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului.*

Auziţi pe cine-i fericeşte Duhul Sfânt: pe cei ce în această cale, adică de la naştere până la moarte, sunt fără prihană, adică fără păcate, pe cei ce călătoresc în calea Domnului. *Fericit bărbatul care se teme de Domnul; întru poruncile Lui va voi foarte.* Cel ce se teme de Dumnezeu în calea vieţii acesteia, se teme să gândească rău şi să vorbească rău şi să facă rău mai departe. Cel ce are frică de Dumnezeu, are toată înţelepciunea. Căci spune Solomon: *Frica Domnului este înţelepciune.* David o numeşte începutul înţelepciunii. Iar Isus Sirah zice: *Frica Domnului, mai presus de toată înţelepciunea a covârşit.*

Omul care se teme de Dumnezeu este mai presus decât toţi înţelepţii veacului. Dar Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Du-te, omule, la mormânt, stai acolo şi cugetă la cel ce a murit. Că mâine să ştii că te vei face ca el". La mormintele din cimitir vei învăţa mai mult decât toate şcolile filozofilor din lume. Cel mai înţelept om din lume este cel care cugetă la moarte. Dar de ce? Căci spune Isus Sirah: *Fiule, adu-ţi aminte de cele mai de pe urmă ale tale şi în veac nu vei greşi.*

Dacă cugetăm că vom muri, sigur că ne măsurăm cuvintele, gândurile şi faptele noastre şi nu avem nevoie de frica oamenilor. Ştim că Dumnezeu este pretutindeni şi ştie şi gândurile noastre, şi de frica Lui noi facem fapta bună. De trei ori fericiţi sunt aceia care în viaţa aceasta scurtă se îngrijesc de suflet şi se împacă cu Dumnezeu.

A trăit Adam 930 de ani şi la moartea lui l-a întrebat îngerul: „Adame, cum ţi s-a părut viaţa?" „Aşa, Doamne, cum ai intra pe o uşă şi ai ieşi pe alta". Şaptezeci de ani ai noştri ca pânza unui păianjen s-au socotit, căci ce este oare mai slab ca pânza păianjenului? *Zilele anilor noştri şaptezeci de ani; iar de vor fi în putere optzeci de ani, şi ce este*

mai mult decât aceştia, osteneală şi durere. Aţi auzit aceasta în Psaltire. Viaţa noastră trece în foarte scurtă vreme. Drumul nostru este foarte scurt.

Deci, de trei ori sunt fericiţi cei care în calea aceasta scurtă îşi strâng merinde pentru drumul spre cer. Amin.

CUPRINS

